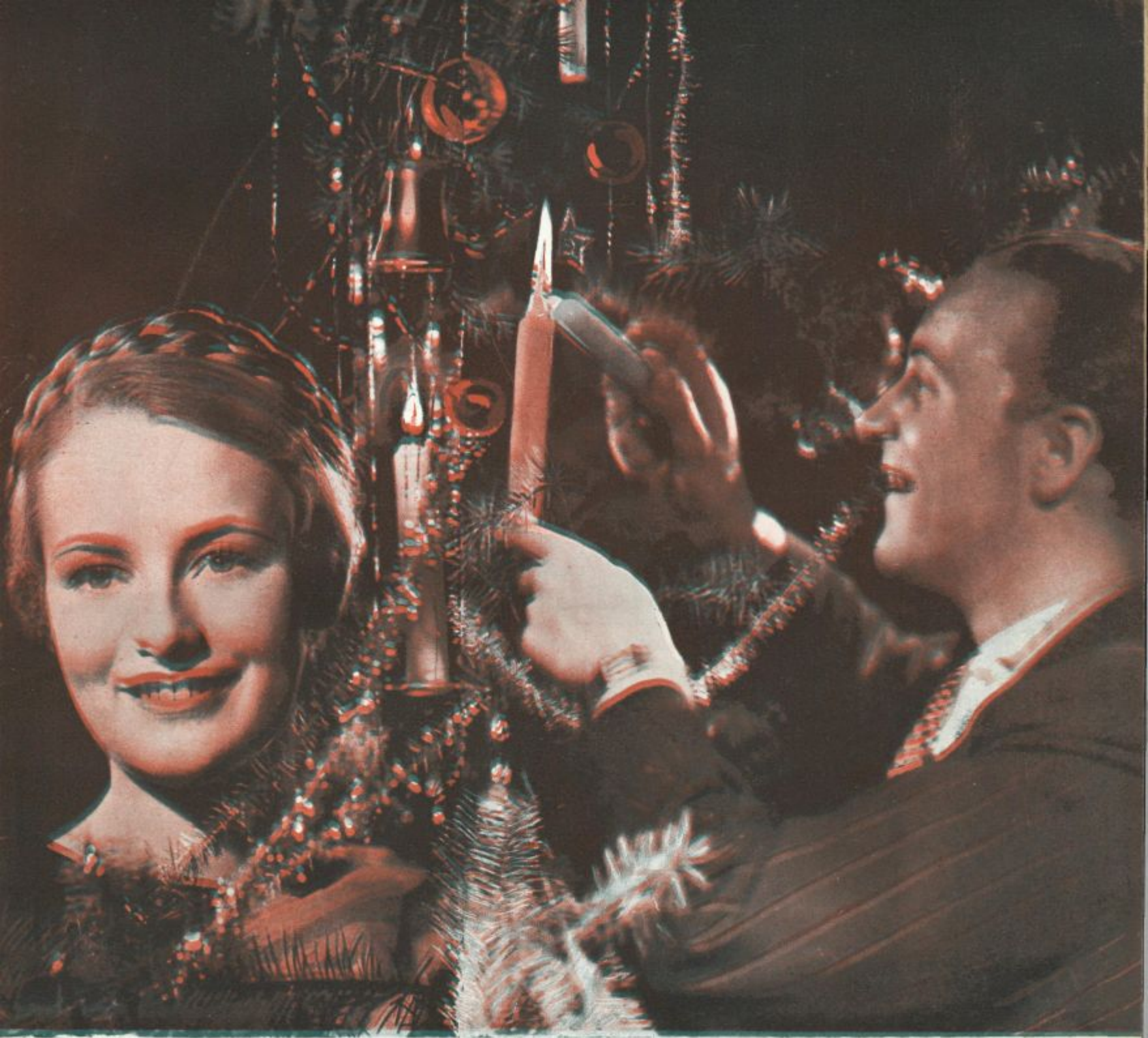

Žena in dom

1

Januar 1937 • Leto VIII

Glasba?

Poslušajte in pogledajte
nove modele

Siera Radio

aparatov . .

To bo zanje
**NAJBOLJŠA
REKLAMA**

*Da,
ali samo dobra!*

Siera Radio

Pooblašчени prodajalci v vseh večjih mestih

Zastopstvo za Dravsko banovino:

BRUNO KLEMENČIČ,

Ljubljana — Miklošičeva 30

Telefon 35-58

NOVO!

ŠTIRI PUDRI V ENEM

„Nepromočljiv“

1 Najboljši puder za ulico, ker je nepremočljiv.

2 Najprimernejši puder za zaprte prostore, ker ne dela kepice na licu.

3 Puder, ki ostane na licu ves dan, ker je zmešan s smetano.

4 Puder, ki odstranjuje blestenje nosa in lica ter ohrani kožo svežo in mlado, ker vsebuje smetano.

NE PUŠČA VODE – Denite nekaj tega pudra na prst in pomočite prst v čašo vode. Ko potegnete prst iz vode, bo puder še vedno na njem, prst pa bo suh. Ta puder se obdrži na koži kljub potenju med plesom, deževnemu vremenu ali kopanju na morju. On ne vsebuje malih, trdih drobcov škroba, ki se zarivajo v kožne znojnice, se tam naberejo ter povzročajo razširjenje znojnic, zajedalce in druge napake polti. 5.000.000 krasnih deklet in lepih stark upora /lja vsako jutro ta puder. Zahtevajte puder Tokalon, zmešan s smetano. Ta puder odstranjuje razširjenje znojnic. Uspešni rezultat je v vsakem primeru zajamčen, ali pa se denar vrne.

V gorah.

Štiri ure sta lezla zakonca Gradnikova na goro in vso pot je gospod Gradnik razkladal lepoto narave. Ko sta prišla na vrh, je začel iznova:

«Le poglej, Milka, to lepo pokrajino, to blesteče jezero,

čarobno dolino, to malo čisto vasico! Kako lepo se vije tamle srebrni potoček med gozdovi in travniki!»

Gospa Gradnikova ga je prekinila:

«Zdaj bi pa rada vedela, čemu sva lezla štiri ure do vrha, da bi videla, kako lepo je spodaj!»

Couche, šlafarije, divane, fotelje,
žimnice, okrasne blazine

Vam strokovnjaško in brez-
hibno po nizki ceni
napravi
tapetnik

Zalaznik

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

KLIŠEJE

ENO IN VEČ BARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

Utvín

GOSPODINJSKI KOLEDAR,

ki je doslej izhajal že 16 let in se je v tem času priljubil med gospodinjami, izide kot XVII. letnik za 1937. v samozaložbi urednice Utve, in sicer zopet v isti praktični obliki, s pestro gospodinjsko vsebino.

GOSPODINJSKI KOLEDAR za 1937 bo stal kakor doslej 20 din za izvod, s pošt. vred 22 din.

Naročila, plačila in reklamacije za GOSPODINJSKI KOLEDAR za 1937 sprejema urednica UTVA — Mila Prunkova, Ljubljana, Mirje 27.

GOSPODINJSKI KOLEDAR za 1937 se dobi tudi v vseh knjigarnah Dravske banovine.

OKI

Je značka priznanih testenin. Gospodinje, ako hočete štediti, kupujte samo testenine

OKI

Katera gospodinja ne pozna kvalitativno najboljših testenin

OKI

In še polno drugih prednosti imajo testenine

OKI

Gospodinje, zahtevajte vedno samo testenine

OKI

Dobife jih v vseh specerijskih trgovinah

Najfinejše triko-perilo

iz volne mako in svile izdeluje in prodaja po najugodnejših cenah

Lana

tekstilna tovarna d. z. o. z.

v Ljubljani

Cesta 29. oktobra 2 (Rimska)

TIVAR OBLEKE

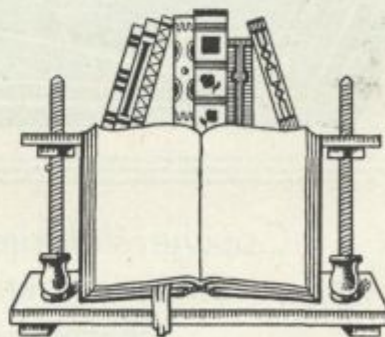
Najlepši
okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno

vezanimi

knjigami. Lepo vezavo,
od preproste do naj-
finejše Vam pa oskrbi

knjigoveznica

Jože Žabjek

Ljubljana, Dalmatinova 10

Izdelava vsakovrstnih
trgovskih knjig po na-
ročilu, kakor tudi vseh
drugih v to stroko
spadajočih del.
Lastni črtni stroj

Zrcalo pove vedno resnico!

Ono je kritik vsake žene. Pokaže ji če je lepa, podari ji zaupanje v samo sebe... In kakšen odgovor bo dalo zrcalo Vam, ako ga vprašate za njegovo kritično mnenje?

Vsaka žena je danes lahko lepa, ako se prav neguje. Elida krema Ideal, ta suha krema za podnevi, pomaga kot nobena druga. Ona napravi polt medlo in enakomerno lepo. Varuje polt, je idealna podlaga za puder. Ker vsebuje hamamelis* je postala Elida krema Ideal pravo polepševalno sredstvo!

* Po sodbi zdravniških avtoritet ima hamamelis poseben učinek na oživitvev stanic in s tem v zvezi na obnovitev kože.

ELIDA KREMA IDEAL

Nova posvetovalnica za kozmetiko.

Na splošno željo naših naročnic odpiramo v tej rubriki novo posvetovalnico, ki jo bo vodil zdravnik specialist za kozmetiko dr. Aleksander Ferencak. Vsaka, ki želi nasveta za kozmetiko, naj stavi kratko vprašanje na uredništvo »Žene in doma«, Dalmatinova ul. 8. Za odgovor je priložiti 4 din v znamkah. Odgovore, ki bodo obravnavali splošna navodila za kozmetiko, bomo objavljali na

tem mestu. Na vprašanja, ki se bodo tikala samo posamezne naročnice, pa bomo odgovorili v pismu.

Odgovor. L. K. N.

Rdečica na nosu. — Vzrok je lahko kakšna nepravilnost v notranjih votlinah nosu (stara vnetja, nepravilen obto krvi) ali pa zunaj na koži. V tem primeru lahko vsakodnevno, večkratno čiščenje kože nosu z 2% salicilnim spiritom in posipanje s »Sulfoderon-pudrom« (tudi preko noči) nekaj pomaga. Svetujemo pa, da zdravnik ob prvi priložnosti preišče to zadevo.

Zoper dlačice. Na vprašanje nekaterih naročnic glede recepta, ki je objavljen na strani 100 v knjigi »1400 nasvetov«: »Zoper dlačice«, sporočamo, da je treba v ta namen raztopiti 20 delov barijevega sulfida v 60 delih vrele vode. Škrobovega lepila nameša drogist. Vse ostalo dobite v knjigi »1400 nasvetov«.

Čuvanje kože pozimi.

Nekatere ženske imajo pozimi mnogo nadlog s svojo poltjo. Če se še tako pazijo, postane koža vendar hrapava, lišajasta in suha. Pa še druga nadloga je, koža postane na mrazu rdeča, polagoma pa modrikasta in vijoličasta, kar kvari lepoto.

Naj bodo poteze na obrazu še tako pravilne in prikupne, modra ali pa hrapava polt napravi obraz neprivlačen. Temu izpreminjanju barve je kriva nagla izprememba temperature. Zaradi mraza se žile stisnejo, koža postane malokrvna, čez nekaj časa se pa žile spet razširijo in ves obraz se oblije z rdečico — sčasoma pa postane modrikast. Veter in suhi zimski zrak pa kožo tudi izsušita, da postane hrapava in luskinasta. Posebno neprijetno je to športnikom, ki imajo suho kožo. Vsemu temu se lahko ognemo s pravilno nego.

Predvsem je treba kožo tako utrditi, da smo ob prvem hladu čimveč na prostem, da se koža navadi na izprememeno temperaturo. Kakor vedno, tako si moramo tudi pozimi zvečer kožo dobro očistiti s toplo vodo, najbolje z deževnico, in z mehkim milom. Nato kožo natremo z mastno kremo ali oljem, nato pa zbršimo. Če imamo zelo suho kožo, ne smemo uporabljati vode; kožo si očistimo z vazelinom ali s kremo za čiščenje. Na kosček vate denemo malo vazeline in rahlo drgnemo po obrazu. Ko je vata zamazana, vzamemo drug kosček in ponavljamo to toliko časa, dokler ne ostane vata čista. Nato zbršimo obraz z mehko platneno krpo, dokler ni čist, in koža preko noči lahko prosto diha. Zjutraj si obraz natremo z mastno kremo, ki varuje polt pred vetrom in prenažno izpremembo

HERSAN-čaj

Gospa! Ne bodite neprijateljica sama sebi!

Mar ne veste, da je

HERSAN-čaj

pri obolenjih želodca, jeter in ledvic dobro sredstvo?

Obolenja ob premeni in bolečine pri mesečnem perilu (menstruaciji) ublaži **HERSAN-čaj!**

Ali Vas ovira debelost? Ali hočete biti vitki?

Potem pijte **HERSAN-čaj!**

Čemu bi trpeli bolečine zaradi revmatizma in protina, če ni treba?

HERSAN-čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN-čaj pomaga pri poapnenju žil (arteriosklerosi) in zlati žili (hemoroidih).

HERSAN-čaj se dobiva v vseh lekarnah samo v originalnih omotih.

Zahtevajte brezplačno brošuro od tvrdke

RADLOŠAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

Reg. min. soc. pol. in nar. dr. št. 19 434/3.

temperature ter pred vlago. Lahko se tudi pudramo, šminke se pa rajši ogiblamo. Če bomo dosledno negovali polt na zgoraj popisani način, se bo koža utrdila in ne bo preveč trpela preko zime.

Zaročenka študenta.

Pred tremi leti sem se zaročila s študentom tehnikom. Moji starši so bili tej zvezi že od vsega početka nasprotni, češ, s takim, ki nič nima in nič ni, naj se dekle ne veže. Tako sva se jela sestajati brez vednosti mojih staršev. Meni se je medtem posrečilo dobiti službo in imam prilično dobro plačo. Moj zaročenec

prav pridno študira in je do sedaj še vse izpite opravil ob določenem roku. Ima tudi skromno službico, toda zasluži komaj toliko, da plača stanovanje in hrano. Drugače ga pa podpiram jaz. Sedaj so o tem zvedeli moji starši in očitkov in grdih besed ni ne konca ne kraja. Meni je zaradi tega silno hudo. Še bolj pa je nesrečen moj zaročenec, ki je že prej silno trpel pod občutkom svoje odvisnosti.

Kaj sem res tako grozansko nespametna, kakor trde moji sorodniki? Pustiti se ne moreva — saj sva že poskusila — a vse preveč sva navezana drug na drugega. Nikdar se mi ni vsiljeval, me nikdar ničesar prosil, sama sem se odločila, da mu pomagam in omogočim, da konča študije. In prepričana sem, da si bova srečo, o kateri sanjam, tudi priborila. Ali se morda le motim?

M. C. Št.

Odgovor. Da starši Vaše zaročke, ki ste jo vrh vsega sklenili še za njih hrbtom, ne odobravajo, jim ne smete šteti preveč v zlo. Vsak oče, vsaka mati želi, da bi se njenemu otroku v zakonu kar najbolje godilo. Vaš zaročenec je še študent, ki danes niti sam ne more vedeti, kako bo uspel in kako se bo uveljavil v praktičnem življenju. Ali jim mo-

rete zameriti njih dvom in njih skrb? Pa tudi Vašemu zaročencu ni kaj oporekati. Da marljivo študira in si poleg tega zasluži še za hrano in stanovanje, priča o resnosti njegovega značaja in je dokaz pridnosti in vestnosti. Da mu pomagate, tega se mu ni treba sramovati, saj bo imel dosti prilike, da se Vam oddolži in izkaže vrednega Vaše velike in požrtvovalne ljubezni. Morda je res, da Vas prav ob njegovi strani čaka največja sreča, ki jo v bogatih zakonih žal tako redko nahajamo. Le s poroko se ne prenažite! Saj ste še mladi in res lahko počakate, da Vaš zaročenec študij konča in si poišče službo, ki mu bo donášala toliko, da si bosta lahko ustvarila skromen, a prijeten dom.

Skrb za sinova.

Imam dva sina. Oba sta že preko dvajsetih let in oba brez službe. Meni se reveža strašno smilita. Moj mož pa je trdosrčen. Komaj da jima privoščijo hrano in streho in prav nič več. In kar pobesni, kadar izsledi, da sem enemu ali drugemu dala za nekaj cigaret ali pa za kozarček vina. Ali res nimata pravice do najskromnejšega priboljška? Vsa obupana sem in ne vem, kako bi jima pomagala.

S. K. M.

Odgovor. Edina sreča za fanta je, da ni tudi oče tako mehak kakor ste Vi. Ko bi imela takšno zaslombo tudi od njega, bi si kaj kmalu nehala prizadevati, da bi dobila službo, saj bi videla, da imata tudi tako vse, kar potrebujeta, in še več. A treba je misliti tudi na bodočnost in na starost. S tem, da jima daje oče hrano in streho, je v polni meri zadostil svoji dolžnosti. Če hočeta fanta več, se morata pač potruditi, da si to sama zaslužita. Kdor si vztrajno prizadeva, da bi se dokopal do službe, jo prej ali slej prav gotovo tudi dobi. Saj se v teh hudih časih ne bo plašil prijeti tudi za delo, ki morda ni povsem v skladu z njegovo izobrazbo in njegovim znanjem.

Ples je ne veseli.

Vsaka zima mi prinese iznova skrbi in žalost. Živim v sicer srečnem zakonu, vendar sem za celih šest let starejša od svojega moža, ki je strasten plesalec. Jaz pa se za ples nisem nikdar posebno navduševala. In da je moja nesreča še večja, imam še bolne noge. Vem sicer, da moj mož pleše res samo iz veselja do plesa, da ni nič drugega za tem, ker bi me sicer ne mogel tako pristrčno vabiti, da bi šla tudi jaz z njim. Pa kaj naj delam tam, ko vendar ne znam in tudi ne morem plesati. In tako sedim ob teh večerih sama doma s svojimi mračnimi, žalostnimi mislimi. Čutim, da mi je to vedno težje, vedno hujše — a izhoda ne najdem.

R. B. V.

Odgovor. Res brez potrebe si težite sree! Sami pravite, da Vas mož vabi, da bi šli z njim. Zakaj vendar ne greste? Prepričana sem, da pride še marsikatera druga gospa, še več pa moških, ki tudi ne plešejo in s katerimi se boste gotovo prav prijetno zabavali. Ker Vas ples ne miče, Vam bo samo v razvedrilo, ko boste gledali, kako se drugi vrte. Ne odrekajte se nečemu, kar bi marsikatero drugo veselilo!

Družba in še pijača.

Poročena sem 12 let. Prva leta, ko nama je prav trda predla, je bil najin zakon prav srečen. V teku let so se pa naše razmere precej izboljšale — pa žal v mojo nesrečo. S tem je bila namreč mojemu možu dana prilika, da je začel zahajati v družbo. In tako se je navadil pijače. Vedno bolj zapada temu zlu in počasi se že kažejo prav žalostne posledice, in to v njegovem poklicu kakor tudi v značaju. Vse moje prošnje in vse moje prizadevanje, da mu pokažem posledice te nesrečne strasti v najtemnejši luči, so zaman. Kaže sicer najresnejšo voljo — a potrebne

Kaj moškim tako ugaja na lepih ženah...

Moški ljubijo oni „dih negovanosti“, ki je zanje nerazdružljiv s pojmom lepe žene. Ali ni potem povsem razumljivo, da vsaka žena, ki gleda nase, pazi posebno na to, kakšno milo si izbere? Samo zares dobro milo neguje kožo tako kakor je treba, da ostane vedno lepa.

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit
že deset let ljubljenec razvajenih žen.

Elida 7 Cvetie
luksuzno milo, ki si ga lahko vsakdo privošči, posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg
milo snežnobeke barve — omamljivega vonja.

Elida Lanolin
posebno blago za občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

moči nima in vedno iznova zopet greši. Kaj naj storim?
L. N. L.

Odgovor. Taki primeri so na žalost prav pogosti. Vendar se mi zdi, da Vaš položaj še ni tako obupen. Saj ima, kakor pravite, Vaš mož vsaj še voljo, da bi se otesel te strasti. In na Vas je, da mu pri tem kar najbolj pomagate. Kar Vam najprej svetujem, je to, da mu nikar ne očitajte neprestano njegove slabosti, in se potrudite ogniti vsakemu prepiru. Napravite mu dom prijeten, kolikor se le da. Potem povabite včasih znanca, ki jih seveda prav previdno izberite. Če imate radio, se zanimajte za spored in vključite, preden pride ura njegovega odhoda, glasbo, o kateri veste, da jo rad posluša, oziroma spored, ki ga zanima. In prav gotovo Vam bo večkrat uspelo, da ga boste zadržali doma. Poizkušajte tudi vzbuditi v njem smisel in zanimanje za lepo in dobro knjigo. Kadar se bo odpravil z doma, mu dajte razumeti, da bi Vas veselilo iti z njim. In še nekaj: zvbite ga ob lepih dneh na daljše in krajše izlete. Saj je ni stvari, ki bi vplivala na človeka tako blagodejno, kakor ravno narava. Pa še nekaj bi pripomnila. Potrudite se, da boste gledali na stvar trezno in mirno. Žene smo na to stran včasih vse preveč plašne in boječe. In če Vaš mož vsak večer popije le nekaj vrčkov piva ali nekaj četrtink vina, in to še v družbi svojih stanovskih tovarišev, potem še vedno ni povoda za žalost in obup.

Mladi in stari.

Imam sina edinca, ki se je spomladi poročil s simpatičnim, veselim in pridnim dekletom. Živimo v skupnem gospodinjstvu. Med dnevom gre še vse nekako v redu. Ko pa povečermamo, se mlada dvojica kar hitro poslovila

lepo izgine v svojo sobico. Pa bi bilo vendar tako lepo posedeti vsaj še urico ali dve in malo pokramljati. Posebno moja žena silno trpi zaradi tega. Rad bi vedel, kako naj svojo snaho opozorim na to njeno brezobzirno ravnanje.

F. K. S.

Odgovor. Joj, joj, preljubi tastek, povejte no, kaj Vi niste bili nikdar mladi? Bodite vendar srečni, da imate snaho, ki je pridna in vesela in s katero se dobro razumete! In Vaš sin? Ali mislite, da se je poročil zato, da bo nad njim in njegovo ženo večer za večerom bedela skrbna mamica?

Samo ob večerih je prost. In takrat bi svojo mlado ženo vendar rad objel in poljubil, morda prav velikokrat poljubil. Pa vpiroo matere naj to stori? Zamislite se nazaj v čas svoje mlade ljubezni in malo pomislite, pa boste spoznali, da v njunem ravnanju ni najmanjšega povoda, da bi se Vidva mogla čutiti užaljena in prezirana.

Neizpolnjene obljube.

Svojega moža — poročena sva dve leti — sem iz dneva v dan bolj žalostna. Vsak dan mi obljubi sto reči: svoje obljube, ki je enkrat sveta, drugič častna in še nekakšna, pa prav nikoli ne drži. Kako naj ga odvadim teh praznih obljub?

Fr. V. K.

Odgovor. Tu je treba najprej pogledati, kako je prav za prav z vsemi temi obljubami. Če Vam mož te obljube daje sam, iz lastnega nagiba, kar tja v tri dni, tedaj mu kar resno predložite nemožnost njegovega početja. Lepo in mirno mu povejte, da ste na tem, da izgubite prav vso vero, vse zaupanje in vse spoštovanje vanj. In kadar Vam bo spet kaj obetal, ga kar lepo mirno vprašajte: »Ali je to možka beseda ali spet le čevkanje?« Po-

časi že pride do spoznanja, da mu ni v čast, če ga žena ne more imeti za resnega človeka. Sicer se pa marsikateri ženi tako godi. Morda pa tudi Vi zahtevate od njega več kakor zmore? Ne dajte mu prilike za razne obljube, potem jih tudi kršiti ne bo mogel.

Dober in pameten krmar bo tudi z manj zanesljivim čolniškom dobro vozil.

Odgovor zaplečniku.

Neki »mož«, ki pa ni toliko moža, da bi se podpisal, se še vedno zaletava v knjigo »Žena v sodobni družbi«. Ta »mož« je dobil svojo lekcijo že na svoje prvo anonimno pismo.

S prezirom gremo mimo namigovanj in podtikanj tega zaplečnika in ga vnovič vprašamo, kakor smo ga vprašali v drugi številki »Žene in doma« (str. 70): »Ali Vas res ni prav nič sram?«

Poročile so se naročnice: gospodična Pavla Bernardova z gospodom Ivanom Jenkom iz Reteč, gospodična Irma Forjanova z gospodom Jankom Horvatom iz Gornje Radgone, gospodična Elfrida Pšeničnikova z gospodom Adolfom Jagrovičem iz Ljubee, gospodična Pepica Savinkova z gospodom Rudiem Lapanom iz Dolenje vasi, gospodična Ivanka Siherletova z gospodom Francem Senegačnikom iz Črne pri Prevaljah in gospodična Vera Zemijskova z gospodom Josipom Hudnikom iz Zalca.

Iskreno čestitamo!

5 Fleurs
Forvil
Paris.
PREPARATI
dočaravajo
popolno lepoto
EAU DE COLOGNE-POUDRE - ROUGE
Prodaja se v vseh strokovnih trgovinah. - Zahtevajte vzorce.

Previdnost.

Strežnica: «Ali ste žejni? Nate, napijite se!»

Bolnik: «Kaj je to?»

Strežnica: «Voda.»

Bolnik: «Dajajte mi jo torej po žličkah, dokler se ne navadim nanjo.»

Elegantne in praktične
kovčege, torbice za
potovanje, nahrbtnike
in aktovke izdeluje tovarna

*

ZORN, D. Z. O. Z.

LJUBLJANA VII

LEPODVORSKA UL. 23.

TELEFON ŠTEV. 31-81.

*

Prodajalna: Pred Škofijo 21.

Vsem, ki se hočejo
dobro odpočiti, na
znanje, da je na
žimnicah iz Master-
love žime najslajše
spanje.

Predilnica za žimo

Vilko Masterl Stražišče
pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

Božično pismo

Gospodinjsko delo je treba spoštovati.

Kongres žen v Dubrovniku je sklenil, da se smatra gospodinjstvo za važno gospodarsko panogo. Zato bo tudi «Zena in dom» pobornik tega sklepa. Gospodinjsko delo je treba pravilno ceniti in upoštevati. Saj že pregovor pravi, da žena tri vogle pri hiši podpira. Može, katerih večina bere «Zeno in dom» največkrat že prej kakor njih žene, bo treba prepričati, da ne gre gospodinjskega dela omalovaževati. Odvadi se bodo morali mnenja, da je žena njih dekla, oni pa da so gospodje. Žena, ki sama opravlja gospodinjska dela, ima med dnevom velikokrat več dela kakor pa njen ljubljani mož pri svojem poklicu. Pa vendar ga mora, ko pride domov, streči, mu pripraviti copate, mlo, brisačo, glavnik, in komaj bi bilo, da bi ga še umila in počesala. Seveda se tak razvajen in raznežen mož sam sebi smili. Zato je po napadi siten in zadirčen. Ali ni res tako, Vi možje? Nič se ne jezite, če ste boljši od drugih, «gospod» mož! Če ste pa taki, kakor smo jih tu popisali, potem pa pojdite vase in spoštujte ženino delo prav tako kakor svoje. Hvaležna Vam bo za to. V novem letu bo zatorej naša prva skrb, da bomo v «Zeni in domu» poudarjali, kakšne važnosti je gospodinjsko delo.

Ali smo doslej storile svojo dolžnost?

Vsaka gospodinja se konec leta vpraša, kako je izvrševala gospodinjske dolžnosti in dolžnosti kot mati in kot žena. Kot vzorna gospodinja si med letom vse zapiše v Koledar, ki ga je dobila od «Zene in doma», tako dohodke in izdatke, prav tako pa tudi pogrške, ki jih je med letom storila. Ob taki priliki si dobra gospodinja napravi načrt, kako bo prihodnje leto gospodarila in izvrševala svoje materinske in gospodinjske dolžnosti.

Tudi me, ki urejamo ta list, smo se zbrale in se vprašale, ali smo v zadostni meri storile za široki krog naših številnih naročnic. Pogovorile smo se, kaj je bilo dobrega, kakšne napake smo napravile, kako bomo prihodnje leto «Zeno in dom» urejevale, kaj bomo izpustile in kaj pridale.

Predvsem obetamo, da bomo pogrške, ki smo jih ugotovile, odpravile, da bomo tudi za naprej urejevale «Zeno in dom» v korist žene, gospodinjstva in doma.

Pomagajte nam z nasveti!

Pri tem pa nam morajo pomagati vse naročnice. Povejte nam svoje nasvete in želje. Pišite nam, kaj naj list prinaša in kaj Vam ni všeč. Ustregli Vam bomo, če bo le v naših močeh. Če v listu Vaših želja ne bomo mogli upoštevati, Vam bomo pa pomagali in svetovali s pismom. Vsaki želji ustrezemo, če bomo kolikaj mogli.

V listu moramo pač prinesiti vsaki nekaj. Seveda moramo gledati, da list vzgaja, svetuje, pomaga in tolaži.

Nasveti!

Kadarkoli potrebujete nasveta, preglejte najprej naše gospodinjske knjige, ali ne dobite morda iz teh knjig primerne nasveta, če ga ne, pišite uredništvu «Zene in doma», ki potem poišče pri svojih svetovalkah in sotrudnicah primeren nasvet. V «Zeni in domu» se objavijo samo tisti odgovori, ki so zanimivi tudi za druge naročnice. V načelu pa odgovorimo vedno vsaki pismeno. Zato je potrebno, da priložite pismu za 4 dinarje znamk, ker moramo tudi mi največkrat naše svetovalke pismeno vprašati.

1937 ŠTEV. 1
JANUAR
* LETO VIII *

Priložene so te knjige:
V platno ali mehkovezane knjige: Mantrao I. in II. del.
Romeo in Julija, in V mestu gorijo luči.
Mehkovezane knjige: dr. Karla Petriča: Regulacija rojstev.
Domača lekarna in zdrvilna zelišča in Koledar za l. 1937.

Tistim, ki iščejo dela. Veliko skrbi nam prizadevajo prošnje za preskrbo dela. Kjer se pač da, pomagamo, kjer ni nobenega mesta prostega, pa seveda čudežev ne moremo delati. Danes ta dan niti najboljša priporočila nič ne zaležejo. Največ uspeha imajo tisti, ki sami pritiskajo na kljuko toliko časa, da dobe delo. Saj dandanes napredujejo samo pogumni ljudje.

Nagradna uganka.

Naša današnja uganka ima predvsem namen, da Vas nekaj dni kratkočasi. Nagrade za to uganko pa naj pomagajo navajati naročnice na pravočasno plačilo naročnine. Tiste naročnice, ki vsako leto naročnino naprej plačajo, bo ta uganka prav gotovo razveselila. Razpisane nagrade pa bodo brez dvoma pripomogle, da bodo tudi naročnice, ki pozabljajo na svoje dolžnosti, doprinesle to malo žrtev in malenkostno naročnino že sedaj plačale. Saj dobe za to, če že ne ene izmed glavnih nagrad, pa prav gotovo lepo knjigo in še 18 ali 24 razglednic zastoj. S svinčnikom v roki bodo lahko izračunale, da se na vsak način splača, če nakažejo vseletno naročnino do 5. januarja 1937.

Še nagrade za prid bi anje novih naročnic.

Za pridobivanje novih naročnic bomo določili nove nagrade. Vsaka si bo lahko svoje darilo sama izbrala. Razpis teh daril bo v drugi številki. Tudi Vi nam lahko pridobite vsaj eno, če že ne več novih naročnic. Za Vaš trud Vam bomo prav gotovo hvaležni.

Nove zdravniške knjige.

Kakor smo že v prejšnjih številkah objavili, smo izdali tri knjige, ki jih potrebuje vsaka odrasla žena. Te knjige smo tiskali v majhni nakladi. Ker smo dobili veliko naročil, Vam priporočamo, da si jih o pravem času nabavite, da ne bodo prej pošle, preden se boste nanje spomnili. Te knjige so:

Dr. Karel Petrič: «O preprečenju zanositve»,

Dr. Joža Jakša: «Spolne bolezni»,

Dr. Maks Hodann: «Ali res štorklja otroka prinese?»

Vse tri knjige dobite za 45 dinarjev.

Knjižne zbirke «Evalit».

Založba «Evalit» izdaja po nizki ceni dobre knjige, ki jih lahko plačujete v mesečnih obrokih. Zahtevajte brezplačno ilustrirani katalog (96 strani).

«Žena in dom» v novi opremi.

Letos je dobila naša revija nekaj novih okraskov in deloma novo opremo. Nove inicialke nam je napravil prijatelj našega lista slikar grafik Elko Justin, kateremu se na tem mestu za njegov trud in umetniško ustvaritev zahvaljujemo.

Plačevanje naročnine v obrokih.

Naročnice, ki bi ne mogle plačati naročnine za vse leto naprej, lahko plačujejo v obrokih. Seveda Vas prosimo, da za vsak obrok doplačate en dinar, kolikor znašajo poštni in manipulatorni stroški za vsako vplačilo.

Če boste plačali v dveh polletnih obrokih, se naročnina zviša za 2 din, pri četrletnih obrokih za 4 din in pri mesečnih obrokih za 12 din.

Reklamacije.

Kadar ne dobite revije ali knjige do 8. vsakega meseca, pišite upravi dopisnico. Uprava bo takoj uvedla reklamacijsko postopanje. Če se revija in knjiga ne bosta našli, potem Vam uprava pošlje nov izvod. To se pa zgodi le tedaj, če boste izgubljene reči za časa reklamirali. Na pritožbe po preteku 15 dni se ne moremo ozirati, ker se takrat ne da več ugotoviti, kdo je prevzel Vaš list in knjigo. Izvolite si to v koledar zapisati, da ne bo kesneje zamer, če nam list ali knjiga poideta.

Preselitev.

Kadar se preselite, Vas prosimo, da nam to 14 dni prej, preden list izide, sporočite z dopisnico in da zapišete razločno svoje ime, staro bivališče in novi naslov.

Odpovedi.

Če že morate revijo iz katerega koli razloga odpovedati, storite to vedno 15. novembra vsakega leta, ker imamo sicer gmožno škodo. Prosimo Vas pa, da nam, če količkaj mogoče, pridobite za svojo odpoved drugo naročnico. Naša hvaležnost Vam bo zagotovljena.

Položnice.

Če založite položnico, dobite drugo na najbližjem poštnem uradu. Na tako položnico zapišite: Uprava «Žene in doma», Ljubljana štev. 15.490.

Razločni naslovi.

Kadar nam pišete, zapišite vselej razločno natančni naslov in priimek.

Da bi v sreči in zadovoljstvu preživeli božične dni in da bi Vam bilo novo leto kakor zlat člen v trdi verigi časa, Vam prav vsem iz vsega srca želi

ZALOŽBA «ŽENA IN DOM»

J. Adamčeva:

BOŽIČNA POVEST

Ko so pokopali Heleno, je mislil Ivan, da je za vedno obračunal z ljubeznijo. Na vsem širokem svetu ni bilo ženske, ki bi mogla stopiti na Helenino mesto. Bila mu je najzvestejša ljubica, inteligentna tovarišica in vrhu tega še mati njegovega otroka. Z žalostno nežnostjo je skrbel Ivan za malega Janka, edino živo vez, ki mu jo je Helena zapustila. Deček je bil spočetka pobit zaradi smrti in zmede, ki se je zadnji čas vtihotapila v mirno hišo. Slovo od ljubljenega bitja je nekaj, česar otroški razum spočetka nikoli ne pojmi. Toda minevali so dnevi in mati se ni vrnila. Zdaj je Janko večkrat zavrgel svoje najljubše igrače, prikobacal k Ivanu, se oprl na njegova kolena, zrl očetu strmeč v oči in izpraševal:

«Očka, zakaj ni mame domov in zakaj še ne pride?»

Vselej je to zbolelo, kakor če trgaš obvezo z gnojne rane.

Minevali so dnevi, minevali meseci, toda rana v Ivanovem srcu se ni zacelila. In mali Janko je vzlic vsej skrbi in negi hiral in je bil le še senca nekdanjega veselega in zdravega otroka. Ivan je iskal pomoči pri najrazličnejših zdravnikih in je že skoraj obupoval, ko je čul, da se je pravkar priselila v sosesčino izvrstna otroška zdravnica. Takoj je postal Janko redni obiskovalec njene ordinacije. Hodil je k zdravnici Lankaševi s svojo pestunjo; in čudno — kako se je prej branil in jokal, če je moral k zdravniku, zdaj pa je hodil k teti zdravnici prostovoljno in rad, da, komaj je čakal, kdaj pojde. Ni trajalo dolgo, in Ivan je opazil izpremembo v zdravstvenem stanju svojega edinca. Ne le da je bil Janko spet živahen in vesel, da so ga spet zanimale igrače in deške šale, ne le to, otrok se je tudi notranje izpremenil. Nekega dne je presenetil očeta z željo, da bi rad podaril starejše igrače malim dečkom in deklicam, ki nimajo nikogar, da bi jim kupil voziček ali punčko. Teta doktorica mu je o njih pripovedovala, in Janko je hrepenel po tem, da bi jih razveselil.

Drugič je prinesel z izprehoda mršavo, šepasto mlado mačko, jo krmlil z mlekom, ji lepo mehko postiljal, in spet je Ivan zvedel, da je bila doktorica Lankaševa, ki je Janku pripovedovala, da trpijo živali prav tako kakor ljudje. Ivan je čutil, da bi moral biti tej neznani ženski hvaležen za to, da razvija v njegovem otroku najplemenitejša čustva človeške duše, hkratu pa je bil ljubosumen na to tuje bitje. Jemala mu je ljubezen njegovega dečka. Janko, ki mu je manjkala mamica pri vsakem koraku, se je z vso svojo dušico oklenil tete doktorice. Ivan se je začel bati, kaj bo, ko otrok dobodra ozdravi in ne bo več potreboval zdravniške oskrbe.

K zadnjemu obisku je peljal Janka sam. Hotel se je doktorici Lankaševi osebno zahvaliti in je bil preveč radoveden, kakšna je velika prijateljica Jankova. Domneval je, da je starejša, resna dama s črnimi naočniki ali pa malokrvna, blede deklica s temnimi kolobarji okrog oči, nikdar ni mislil na damo, ki ga je s smehljajem sprejela na pragu ordinacije. Zato je bil nekoliko zmeden, ko je trdno stisnil roko doktorice Helene Lankaševe. Dražestna, elegantna, najboljšega zdravja in dobre volje, iskrena in vzlic svoji izobrazbi docela prava ženska — takšna je bila Helena Lankaševa. Kakor bi odrezal, ga je minila zadrega in govoril je z njo kakor s staro tovarišico. Povedal ji je, da se boji, kako bo zdaj z Jankom. Otrok se ji je preveč privadil, nima ma-

tere, Ivan se boji, da bi ne začel deček iznova bolehati, ker je tako občutljiv.

«Da,» je rekla sočutno, «Janko je zelo občutljiv otrok, gotovo bi se mu tožilo po meni, postala sva si v tem kratkem času dobra prijatelja. Toda ni mu treba prizadevati bolesti. Če soglašate, ga bom jemala vsak drugi dan s seboj na izprehod. To bo obema koristno.»

Ivan je rad privolil. Vzlic temu, da je doktorica Lankaševa prihajala vsak drugi dan v Ivanovo vilo, jo je le redko kdaj videl. Mnogo redkeje, kakor si je to sam želel, ker je pri teh kratkih pogovorih spoznaval, kako blaga je ta ženska in kako nezmotljiv je instinkt otroka. Zgodilo se je, da sta govorila, ko je privedla Janka z izprehoda, in nikoli se ni doteknila boleče rane v njegovem srcu. Nikoli ni pozvedovala, njene modrosive oči so bile gotovo jasnovidne. Ivan si je večkrat očital, da ne zna biti tako takten kakor Helena. Sčasoma je zvedel, da je doktorico Lankašovo zadela podobna usoda kakor njega. Da, njena usoda je bila hujša. V dveh letih je izgubila moža in dete. Bila je prav tako osamela kakor Ivan in zato se je morda tako materinsko oklenila Janka.

Blížala se je obletnica Helenine smrti in Ivan je začel drugače misliti. Zdelo se mu je kakor prst usode, da je bitju, ki mu je prišlo na pot in vzbudilo v njem tako globok čut prijateljstva, prav tako ime kakor njegovi pokojni ženi. Večkrat je že hotel vprašati Heleno, ali se ne misli nikoli več omožiti, a vselej se je bal. Čeprav je bila doktorica Lankaševa tako mila in ljubezniva, mu ni nikoli niti najmanj pokazala, da bi jo v njegovo hišo vodilo še nekaj drugega kakor srčna naklonjenost k Janku. V Ivanovem odnosu do Helene je bilo polno neizrečenih vprašanj in zamolčanih odgovorov. Mučil se je s tem in zmerom večja je bila njegova zadrega, kadarkoli je stal iz oči v oči pred žensko, h kateri ga je vlekle ne le srce, temveč tudi nekaka tiha, notranja struja spominov na ono prvo Heleno, ki je z njo preživel toliko srečnih in sončnih trenutkov. Doktorica Lankaševa tega gotovo ni opazila. Sicer bi ne mogla tako mirno in vne-marno hoditi okrog njega.

Nekega večera se je Ivan opogumil ter zadržal Heleno v vili, ko se je vrnila. Sprejela je sicer njegovo povabilo, da naj z njim in Jankom večerja, toda pri tem se je tako začudeno ozrla na Ivana, da se ta večer ni upal govoriti o ničemer drugem kakor o zdravju otroka, ki jima je bil obema drag.

To je bilo prvič, ko je po dolgem času sedela pri njegovi mizi ženska — in Ivana se je lotevala razburjenost. Nenadno so se mu zdeli dolgi, osameli večeri neskončno dolgočasni in hladni, hipno je čisto jasno uvidel, da se je zaman odrekal radosti rodbinskega kroga, ki ga ne tvorijo samo otroci, temveč predvsem žena. Kako je oživila in ogrela skromno obednico navzočnost Helene. Nekaj pa je bilo v tej nežni in včasih tako čudno molčljivi ženski, kar mu je zapiralo usta in mu oviralo zbližanje.

Pred božičnimi prazniki je presenetil mali Janko Ivana z vprašanjem, ali sme povabiti teto doktorico na sveti večer. Ivan je bil v zadregi. Kako naj pojasni otroku tiste komplcirane družabne odnose med samskim moškim in samsko žensko? Odgovoril je dečku po ovinkih, toda misel, da bi bila Helena njun gost, mu ni šla več iz glave. Strašila ga je samota in žalost svetega večera, najstrašnejšega dneva v letu v rodbinah, kjer prazno mesto pri mizi bolešno spominja na neprebolelo izgubo. In hkratu ga je zasledovala misel,

Janko se kepa

da bo Helenin sveti večer prav tako nevesel in žalosten, da ga bo morda prejkala pod božičnim drevescem, kamor ne more nikomur položiti darilca.

Dolgo je o vsem tem premišljal in slednjič si je dejal, da si je treba že končno pojasniti Helenino stališče. Sam se Heleni ni upal povabiti, zaupal je to važno nalogo Janku.

Ko jo je deček z otroško iskrenostjo vprašal: «Teta, ali prideš k nam na sveti večer?» je Helena Lankaševa osupnila in se v zadregi ozrla na Ivana.

«Ali bi sprejeli moje srčno povabilo?» je vprašal Ivan in se že naprej bal odklonitve. Helena ni vedela, kaj bi. Pogledala je zdaj dečka, zdaj Ivana in v duhu je nekaj vneto premišljala.

«Oba sva tako osamela», se je izgovarjal Ivan. Helena je vzdihnila.

«Niti ne veste, v kakšen razpor s samo seboj ste me privedli, gospod inženjer.» Nato pa je nadaljevala z nekoliko žalostnim glasom:

«Preden sprejem vaše povabilo, vam moram marsikaj pojasniti.»

Sedela sta sama v Ivanovi delavnici in mehka luč svetilke je lila na Helenine plave kodre. Takole v polsenci je bila mnogo mlajša in Ivan se je prvič zavedel neke oddaljene podobnosti med njo in njegovo prvo ženo, podobnosti, ki je bila bolj v izrazu obličja kakor v potezah. Tiho je pripovedovala Helena o svojem življenju. Bila je sirota, vzrasla pod tujo streho, težko se je prebijala skozi študije in zato se je kaj malo menila za moški svet. S svojim soprogom se je seznanila čisto slučajno. Menda zato, ker je bila tako neizkušena, jo je kmalu prepričal o svoji naklonjenosti. Privolila je v poroko s človekom, ki ga niti dobro ni poznala. Ljudje so ji odprli oči šele v dobi, ko je pričakovala otroka. Njen soprog ni bil to, za kar se je izdajal. Bil je morda slepar ali pa le sanjač-fantast, toda Helena je za svojo zaupljivost plačala prevelik davek. Ljubila pa ga je vendar, četudi je odkrila to žalostno skrivnost. Zavezala se je, da povrne škodo ljudem, ki jih je oškodoval, čeprav so bile to strašne vsote, čeprav je to pomenilo, da žrtvuje Helena delo vsega svojega življenja temu, da bi očistila ime očeta svojega otroka, da bi ga rešila sramote in zapora. Ni še pre-

Sveta noč, blažena noč ...

teklo leto, se ga je lotila stara srčna bolezen. Do poslednjega hipa se je borila za njegovo življenje, ga oskrbovala kot zdravnica in kot žena, a ni ga mogla rešiti. Kmalu za njim je umrl tudi otrok, zaradi katerega je Helena mislila, da mora ohraniti očetovo ime čisto. Oba sta odšla, Heleni pa je ostala strašna zapuščina obveznosti za vse življenje. Zato je delala do onemoglosti, zato je že za vedno pustila misel, da bi se mogla še kdaj v življenju dobro zasidrati.

«To je vse. Ali še hočete, da bi sprejela vaše povabilo?» Helena ni pogledala Ivana, ko je z nizkim glasom izgovarjala to vprašanje.

«Prosim, pridite,» je odgovoril, «in če boste hoteli, bova lahko nadaljevala v današnjem razgovoru.»

V naslednjih dneh je Ivan preživel mnogo nemirnih trenutkov. Helenina usoda je zbudila v njem iskreno sočutje; iz srca rad bi ji bil ponudil zaščito in zavetje v svoji hiši, toda vrniti Heleni mir, to je pomenilo, seči v prihranke, ki naj bi zagotovili Janku bodočnost. Ne le Helena, tudi Ivan se je hudo boril sam s seboj. Kolebal je in omahoval in ni vedel, kaj bi storil. Bilo je že tisto popoldne pred svetim večerom, in Ivan se še ni odločil. Raztresen je pripravljaval šopek božične omele, ko je pritekel k njemu Janko in ga izpraševal, kje je teta doktorica in zakaj je še ni.

«Čuj, Janko,» je rekel in vzel otroka na kolena, «ali bi ti hotel, da bi teta za vedno pri nas ostala, da bi ti bila mama?»

Videl je, kako so se otroku od veselja zaiskrile oči, kako je zaploskal z rokami in ga brez odgovora objel in skril obraz na njegove prsi. To je odločilo. Ivan je pobožal dečku nežne laske, in Helena, ki je ravno vstopila, je to videla. Stopil ji je smehljaje se naproti:

«Helena, Janko vas prosi z mojimi usti, da bi postali njegova mamica,» ji je rekel, ko jo je peljal k praznično po-

grnjeni mizi. Zardela je, hotela je izpregovoriti, se odločno upreti njegovi želji, toda zdajci je uzrla šopek omele na lestencu, pripravljeni pribor in vse druge malenkosti, ki so značile dom in mir, in solze so ji prišle v oči. Na mah je pozabila vse besede protesta, toda dolgo je trajalo, preden je mogla izpregovoriti.

«Bojim se, da bi se ne kesali svojega sklepa,» je rekla obotavljivo, «doslej sem sama nosila svoje breme in priznavam, da mi je bilo marsikdaj pretežko. Toda nikoli mi ni prišlo na misel, da bi ga predela na tuja ramena. Moj rajniki me je poučil, kako težke so tuje obveznosti.»

Ivan ji ni dal izgovoriti.

«Delala bova oba, Helena, obetam vam, da bom delal do omaganja, samo da vas rešim teh muk. Trajalo bo leta, toda ta leta za naju ne bodo izgubljena. Imam vas, Helena, rad in Janko vas obožuje. Snubiva vas prav za prav oba — ali naju hočete zavrniti?» Ivan je govoril tiho in iskreno, Janko pa je proseče gledal Heleno, kakor bi razumel, o čem govorita. Ni se mogla premagati, sklonila se je in kakor mati poljubila otroka na čelo.

Janko je že davno spal v svoji postelji, kamor ga je Helena prvič položila, svečke na božičnem drevescu so že ugašale, Ivan in Helena pa sta še zmerom sedela v somraku, se držala za roko in se tiho pogovarjala.

«Dan, ki sem se ga tako bal, je moj prvi srečni dan v tem letu,» je rekel Ivan, ko je pozno zvečer spremil Heleno do njenega stanovanja.

«To je pravi sveti večer,» je odgovorila in mu ni branila, ko ji je najprej poljubil hladno roko, potem pa tresoč se ustnice.

HANKA

onoči ni nikoli zaklepal vrat. Učitelj Ivan se je bolj zanesel na hribovsko poštenost ko na samega sebe.

Ležal je vznak na trdi železni postelji z rokama pod glavo. Zunaj je pihalo, da se je šola sunkoma stresala; na štedilniku je cvrčala klobasa, ki mu jo je bil dopoldne prinesel Joži, Hankin sin.

Glavna vrata so zaškripala. Nato komaj slišen korak, drsanje nemirnih rok po vratih njegove sobe.

Privzdignil je glavo in prisluhnil. Zmotil se je. Samo veter in dež, drugega nič. Saj je vaje vsega.

Kljuka je počila, vrata so se počasi odprla. Plamen v petrolejki je visoko vzplapolal in čez hip skoraj ugasnil.

Vitka ženska postava v zasneženi črni pelerini je oprezno zapirala za seboj.

Zunaj nekje za cerkvijo se je zaslišal rezek pisk.

Žena se je zganila, planila k luči, jo privila, vrgla s sebe ogrinjalo ter snela z ramen nahrbtnik in ga stlačila pod posteljo.

Vse se je zgodilo v trenutku. Ivan je vstal in gledal.

Vzravkala se je in uprla vanj temne oči. Razmršeni lasje so silili na čelo izpod rute. Zdelo se mu je, da se je zasmejala. Z roko si je popravila lase, še enkrat sunila pod posteljo in še bolj privila luč.

Spoznal jo je, čeprav je ni še nikoli videl, pa je že toliko slišal o njej, da je ni mogel zgrešiti. To je Hanka.

«Sedite!» je dejala in sama sedla s hrbtom proti vratom.

Šel je kmizi in jo gledal.

«Včeraj ste mojemu fantu posodili za... ne vem za kaj.» Na mizo je položila pet dinarjev.

«Hanka?» je tiho izpregovoril.

Hladno ga je pogledala in se široko zasmejala.

«Vzemite vendar! Zastonj ne bom hodila k vam ob desetih zvečer.»

«Pa niste prišli nalašč...»

V veži so zacokljali okovani čevlji, nekdo je nemirno tekal okrog hiše.

Zgrabila ga je za rokav in ga potegnila k sebi, da je začutil v obrazu njen zdravi, vroči dih: «Že dve uri sem pri vas zaradi Jožija, ki bo jeseni prost in...»

Graničar Milutin je sunkoma odprl vrata. V rokah je držal puško in pogled mu je nemirno begal po sobi. Iz teme sta se prikazala še dva porasla obraza.

«Oprostite, gospod učitelj, da vas tako pozno nadlegujemo.» Milutin je stopil za korak naprej, onadva za njim.

«Prosim. Kaj se je zgodilo?»

«Nič posebnega», je počasi odgovarjal graničar, obesil puško čez ramo in posmehljivo gledal Hanka, ki si je medtem prižgala cigareto in pri štedilniku grela premrle roke.

«So že spet na sledu kakemu tihotapcu, gospod učitelj. To so pri nas vsakdanje reči. Se boste že privadili.»

Milutin se je prisiljeno smejal.

«Gospodična Hanka ima prav. Služba. Podnevi, ponoči, če je sneg ali sonce, samo služba. Vse stopinje so sproti zametene in človek nehote zaide na napačno sled.»

«So spet tihotapili? In so vam ušli?»

«Do cerkve smo mu sledili. Bil je samo eden, morda ena. Hanka, vi ste že od jutra zdoma?»

«Kdo vam je povedal, gospod kaplar?»

«Saj ste bili ob osmih že pri Kadižu. Prej ko od jutra do noči je pa težko priti v Avstrijo in nazaj.» Srepro jo je gledal in stopil za korak proti nji.

Trenutek le sta si sovražno stala nasproti. Nato je ona potegnila iz nedrij usnjeno dozo in mu jo ponudila. Počasi je vzel ponudeno cigareto.

«Gospod kaplar se zelo rad šali, kajne, gospod učitelj? To so imenitni fantje, kar jih je sedaj pri Svetem Urhu.»

Graničarjema pri vratih sta se široko raztegnila obraza v našmeh.

«Gospod kaplar dobro ve, da me je nocoj ob sedmih srečal pri Kadižu, ko sem šla k vam, gospod učitelj, zaradi Jožija, ki bo jeseni šole prost.»

Milutinu je senca izpreletela obraz. Hotel je vedeti, ali je res, kar se mu je zazdelo, ko je stopil v sobo. Vprašujoče je pogledal učitelja.

«Da», je prikimal Ivan. «Denar mi je prinesla, ki sem ga bil dopoldne posodil njenemu sinu. Pred dvema urama. Sploh so zelo pošteni ljudje v teh hribih. Za teh borih pet dinarjev...» Nerodno mu je postalo.

Milutin je popravil puško, se obrnil in molče namignil graničarjema.

Ko so se zaprla vrata, je učitelj skočil za odhajajočimi, toda Hanka mu je zastavila pot.

Koraki so se oddaljevali.

Ivan je sedaj razumel vse. Ona je spet tihotapila. Milutin jo je ljubil in ji tolikokrat prigovarjal, naj pusti to negotovo življenje, ona pa... prekleta. Nocoj se je zlagal zaradi nje. Zakaj je prišla prav k njemu? Kakor skozi meglo je slutil njeno krepko, lepo telo in tople oči.

«Nahrbtnik naj ostane, kjer je, gospod učitelj. Jutri ga bo vzel Joži.» Ogrnjena je stala pri vratih in se še enkrat obrnila.

«Hvala, gospod učitelj. Knjige zavijte in jih dajte Jožiju. Že vem kam. Danes sem vse pozvedela. Bodite brez skrbi!»

Videl je še, kako je hušknila njena senca mimo okna na balkon, gibčno je skočila v sneg in izginila v temo.

«Knjige zavijte...» Živi duši ni črnil besede o tem. No da, Kadižu je dejal pred časom, da morda pridejo knjige, ki jih bo treba nesti na ono stran. In ona ve. Brez dvoma ve, da jih je danes dobil, pa ne ve kaj početi z njimi. Tako pa... Zavije naj jih in kar brez skrbi naj bo. Znala mu bo biti hvaležna za laž, s katero jo je rešil...

Stopil je k štedilniku in vzel iz ponve trdo klobaso, ki mu jo je bil dopoldne prinesel Hankin sin Joži.

*

To se je godilo v tistih krvavih dneh, ko so na Dunaju regljale strojnice in grmeli topovi, ko so umirali po cestah ljudje, pa niso vedeli zakaj.

K Sv. Urhu je prišlo še več graničarjev, obmejne kraje je treba čuvati.

Učitelj je stal vrh hriba, oprt na smučarski palici, ter gledal in poslušal. Nemirno je iskal preko drevja, skozi hosto, hribe in meglo bi rad prodril z očmi. «Bum, bum...» in nič drugega ni slišal.

Prefriganec, ki mnogo obeta.

Nervozno je zadržal s smučmi. Labodska dolina, Podjuna, Roč, vse je še tiho. Tudi od Celovca sem ni ničesar čuti.

In prav danes! Jozi je že zjutraj odšel, pa ga še ni od nikoder.

Morda so ga prijeli na oni strani. In če so dobili pri njem knjige... Odkar so zaprli slovenske šole...

Nekaj je zašumelo.

Zapeljal se je med drevje.

«Učitelj!»

Pred njim je stala Hanka, še bolj blede ko snoči, in okrog ustnic ji je bolno drhtelo. Črni kodri so se lepili na čelu od potu.

«Ni ga še! Čakam; vso mejo sem obhodila.»

«Hanka, bojim se zanj. Straže so ojačene in bogve kaj je na oni strani.»

«Jozi je šel danes prvič sam čez.»

«Zakaj ste mu pustili? Vseeno bi bilo, ko bi šel nekaj dni kasneje!»

«Obljubila sem.» Stopila je proti vrhu, krpji so se vdiral za ped globoko. «Zaradi snočnjega večera naj se zgodi, kar hoče.»

Šel je za njo.

Bila je vsa tiha in plaha. Nič več prešernega deklišstva ni bilo v njej, le zaskrbljena mati neboljjenega otroka, ki še očeta nima po zakonu.

«Ubogi fant! Če so ga dobili, si ne bo znal pomagati,» je govorila sama zase. Učitelj je slišal.

«Bile so navadne slovenske knjige. Nekaj povesti in romanov.»

«To je huje ko par volov, če vas dobijo.» Lahen posmeh ji je prešel obraz.

Stala sta drug ob drugem. Nad Peco je viselo sonce, daleč nekje nad Obirjem pa se je dvigal Triglav, Dolomiti, Veliki Klek.

«Mislim, da se je zgodilo nekaj hudega. Iti moram. Pred polnočjo bom tam. Proti jutru ali jutri zvečer vam bo nekdo sporočil, če me ne bo...»

S tenko, zdelano roko si je popravila lase, ki so silili izpod rdeče rute, in se za trenutek zazrla učitelju v oči.

«Srečno!»

Pred graničarsko bajto je zalajal pes. Nekdo se je poganjal proti vrhu.

Hanka se je zganila. Učitelj je hotel naravnati smuči v dolino. Prepozno.

Zasopel je obstal pred njima Milutin in ju meril z lokavim pogledom.

«E, gospod učitelj! V šoli sem vas že iskal, v mežnariji tudi, pa vas nikjer ni.»

«Četrtek je, in šole ni bilo. Kaj naj počnem ves dan doma!»

«Prav pravite! Poslušate, kako streljajo? Pravijo, da bo prišlo dosti beguncev tod čez. Ojačili smo straže.»

«Revolucija.»

«Gospodična Hanka, dobre volje sem danes. Zakaj vas ni bilo pri Kadižu?»

«V Avstriji sem bila! Ne verjamete? S kanoni so me nagnali nazaj.»

Ni mu šlo do živega. Prižgal je cigareto in za spoznanje se mu je zresnil obraz, ko je pogledal proti sedlu.

«Tamle smo ga ujeli.»

Učitelj je prebledel in se v hipu spet zbral.

«Kakšnega tihotapca ali begunca, revolucionarja z one strani?»

«Njenega sina Jozija.»

«Lažete!» je kriknila in roki sta ji omahnili ob telesu kakor kreljuti ranjeni ptici. Stopila je proti graničarju.

«Ves dan je bil doma. Šele proti večeru je šel v hosto nasekat smrekovih vej za steljo.» Vsa kri ji je izginila z ustnic.

Milutinu so poželjivo gorele oči.

«Z nahrbtnikom je prišel z one strani in majhne kroglice je nosil, ki jih ni dobil v hosti.»

«Ah, da. Kako sem neumna! S frnikulami se rad igra in vedno jih nosi po žepih.»

Sonce je utonilo za Peco...

Tisto noč je Hanka objela Milutina, oči mu je poljubljala, vse zato, da bi bil Jozi spet svoboden.

*

Drugi dan je pricokljaj v šolsko sobo Jozi. Ves upehan je snel nahrbtnik in ga dal učitelju. V njem je bila tudi pošta iz doline.

Štev. 143, 144, 145... vsako opuščanje šole zaradi tihotapljanja čez mejo neopravičeno... F. K.

O. ŠETKA:

BELA OPOJNOST

L

Vje, povsod samo ivje. Deviško belina snega. Jasna prozornost zraka. Sivobeke tenčice gorskih vil, kopajočih se v žarkih oranžnega sonca...

Ostri glasovi so prerezali tišino. Gibljivi, temni madeži so začeli kvariti belino. Zrak se je napolnil z dihom, da, celo z dimom. Vile so se izpremenile v prav navadne sopare in megle.

— Mama, naj mi da Vladko mir! — Ampak, Vlado, kaj to...? — Ona je najprej hotela, da bi jo rinil, zdaj pa...! — Danica, koliko sem se nagovorila, da se dostojno vedi... — Mama, če pa on... — In ta profesorica, gospa svetnikova, je šla z njim. — Ampak menda vendar ne, res? — Saj bi vam tega ne pravila! In on je to izvedel... — Kdo? Profesor... I no. To mu je namreč njegov kolega... — Mama, naj me Danica ne rine!... — Kaj res ne moreta malo mirovati, taka velika otroka! — Jaz ne, Vladko... — In on vam je šel za njima... — Kaj pa njegova gospa, ta o tem nič ne ve? — To je ravno najlepše!

*

— A, gospod kolega, tudi na smučeh? — Klanjam se, gospod višji svetnik. Tako malo poskušam. Saj veste, zavoljo rodbine. — Da, da, jaz tudi, in pa, to mi zelo dobro de. Tale zrak... — No da, to je zrak. To se sploh ne da primerjati z mestom. Tam bi ga človek lahko rezal... — To jaz tudi zmerom trdim. Nad ta zrak ga ni! In hramo imajo tukaj tudi čisto dobro. Človek bi niti ne verjel, kakšen prima-cviček imajo... — Morajo, sicer bi jim nihče ne prišel sem. Saj si ga dajo tudi plačati! — No seveda, vsaka zabava nekaj velja. In ta zrak, tega ni mogoče preplačati. — Saj pravim, ta zrak...

— Pf, pf, ehm, pf!... Oprostite, gospodična, nisem hotel... Menda si niste česa storili, to se pravi, jaz vam... Dovolite... jaz sem šele začetnik... Ne znam se še izogibati... in tako sem vas... Ampak, to je naključje! Saj to je Novakova, Jarmila Novakova iz osme B.

— Prosim, gospod profesor.

— Hm, hm, to mi mrzi. Namreč mrzi.

ker sem vas podrl. Vi torej tudi na smučeh!

— Prosim, gospod profesor.

— Torej se sploh niste ranili?

— Ne, gospod profesor. Ampak mor-da vi...?

— Ne, Novakova. Meni se ni nič zgodilo. Padati znam imenitno. Samo da bi znal tudi tako voziti! Zlasti loki! Kristijani je in telemarki...

— To vendar ni nič. Treba se je samo prav nagniti in zasukati z nogo... Prosim, gospod profesor, pogledajte...

— Res se zdi, kakor bi ne bilo nič... Jaz sem namreč prav za prav samouk...

— No, potem seveda. Ampak v sportu to ne gre. Tu potrebuje vsakdo dobrega učitelja...

— Čakajte, bom pa poskusil. Kako ste že rekli... Nagniti se... zasukati... fuj, pf, pf...

— To je bilo preveč. Prosim, glejte še enkrat, gospod profesor! Zdaj se nagnijem... sučem... naglo zavrem. Vidite, kako je to lahko.

— Torej poskusim še enkrat, Novakova...

— ...Nagniti se... zasukati... zavirati, zavirati... krasno!

— Hm, saj to res ni nič tako težkega. Dobra razlaga mnogo pomaga... Prav za prav kakor v šoli! Čeprav tega pri vas ni posebno videti. Novakova. Včeraj tisti prevod... Nerad sem storil, toda sami morate priznati, da vam nisem mogel dati drugega reda kakor nezadostno...

— Namreč... prosim, gospod profesor, nočete poskusiti še enkrat?

— Da, imate prav. Kaj vam bom z Vergilijem kvaril krasno bivanje na gorah! Ampak gotovo vas zadržujem, gosp... namreč Novakova. Imate gotovo družbo... Starše...

— O ne, prosim, gospod profesor. Sem sama tukaj. Jaz zelo rada... Torej pravilno se nagniti... zdaj zasukati... no, no... spet se enkrat ni posrečilo. To vselej ne...

II.

— Trikrat svinjsko pečenko s cmokom...

— In vam ga je ta profesorica zaprla v šifoner... — Ampak pojdite, pojdite, saj to je kakor v francoski komediji iz leta dacumal... — No, vendar bi vam, gospa svetnikova, tega ne pripovedovala.

če bi ne vedela trdno kakor beton... — Vino je tukaj, gospod višji svetnik, ime nitno! Samo ta postrežba... — Halo, natakari, pred eno uro sem že naročil pri vas zrezke! — Pardon, gospod, jaz sem šele pred dvajsetimi minutami nastopil službo! — Ne bodite še predrzni povrh! — In meni svinjsko! Tu človek prebavlja! V Ljubljani bi si je že ne smel naročiti, to bi bil bolan, ampak tu... to dela zrak! — Mama, naj me Vladko pusti...! — Že spet začenjata? Moj Bog, to je križ z otroki! Ko se najesta, pojedeta takoj spat! — In kaj pa on? Profesor? Kaj je k temu dejal? — Dvakrat svinjska! — Kaj je vse to tukaj v primeri s Chamonixom? — Tudi Planica in vse skupaj ni nič, če hoče imeti človek res pravi sport. — Veste, jaz imam najrajši St. Moritz! Tam je prava noblesa! — Bloudkova skakalnica? — Jaz sem videl Ruuda, ko je skočil 90 metrov. — To mora biti veličastno! — No, pravim vam, užitek, ki ga ne pozabite do smrti. — Novakova bi mogla zmagati na tekmi. — Dvomim, danes se je vse popoldne namesto treninga ukvarjala z nekim nerodnežem!

(Jazzband.)

— Vi ne plešete, gospod profesor?

— Plešem, toda tango mi je nekoliko prekomplikirano. Kako pa to, gospodična Novakova, da vi ne plešete?

— Hm, nimam tu pravega partnerja. Sicer pa se moram odpočiti za jutri, za tekmo.

— Slišal sem, da jim hočete od... nesti prvo nagrado!

— Nič se ne sramujte, gospod profesor, in recite, kar ste imeli na jeziku: odžreti. To je vendar tehniški terminus! Toda dvomim. Nisem prav v formi.

— Ker ste zaradi mene izgubili današnji trening!

— Juj: Who's afraid of the big bad wolf?

— Kaj je to?

— Vendar Three little pigs — Trije mali prašički! Te gotovo poznate iz grotesknih risb!

— Ah da. To je bilo krasno. Toda kaj ste rekli prej?

— Who's afraid...? Kdo se boji hudega volka? To je besedilo k tej melodiji! Toda, pogledajte, gospod profesor, tole je fox! Tega gotovo znate, če smem prositi...?

— Ali po vsej sili hočete, da bi rekli o vas, da ste se ukvarjali z nekim nerodnežem tudi na parketu? Apropos, vi znate angleško?

— Seveda.

— Ampak latinsko seveda ne znate!

— Vidite, gospod profesor, imela sem že večkrat priložnost uporabiti svoje znanje angleščine v praksi. Toda zdi se mi, da bom težko kdaj v življenju srečala Cicerona ali Cezarja, da bi mogla pri njem uveljaviti »napiljena« pravila irealne periode.

— Hm, nekaj je navsezadnje na tem. Sam se včasih kesam, da ne znam modernih jezikov.

— Ampak moderni plesi vam gredo čisto dobro.

— Hvala za poklon, s katerim se hočete prikupiti učitelju. Toda kaj pravite, gospodična Jarmila, majhnemu izprehodu pri luninem svitu? Tukaj v tem dimu...

— Glejmo, glejmo, kako se gospod profesor spušča! Seveda, soglašam; bo sicer puščoba, lunica, zvezdice itd., ampak z vami bo to lepo!

— Ampak dobro se obleci, gospodična Jarmilka, da se ne prehladite!

(Kolesa smučarskega vlaka udarjajo na tirnice: tramtada, tamtada, tramtada, tamtada...)

— Veš, Milka, najbolj mi mrzi to, da si zavoljo mene izgubila nagrado.

— Ampak molči, molči, prismojca, drugače bom res huda. Kaj se menim za bedasto nagrado, ko sem dobila tebe!

— Toda, dekle, kakor sva se dogovorila! Nikomur niti besede, študirala boš lepo dalje, in ko narediš maturo...

— Prosim, gospod profesor! Odslej bom največji stremuh v latinščini in stari gospod Vergilius bo moj najljubši avtor. Juj, dekleta bodo strmela, kaj se je z menoj zgodilo!

— Doma tudi nič ne poveš...

— Fant, tega pa še ne vem. Naši so strašno fletni, tako da bi jim bilo škoda kaj prikriti. Z mamom se izvrstno razumem, in očka, ah, očka, ta dela, kar hočem...

— No, kakor misliš. Strela, če bi naju takole videl naš stari...!

— In kaj šele dekleta našega razreda! Te bi me zavidale...! Ampak, Mirko, jaz sem ti tako grozno utrujena, tako bi se mi spalo...

— Pa nasloni, dušica, glavo name in zapri svoje sladke oči!

— To se krasno leži... Ampak poslušaj, Mirko, jutri me še ne smeš vprašati iz latinščine! Kajne, da me ne boš, Mirko?

— Seveda ne, Milka. Zda pa kar lepo hajaj!

(Vlak: Tramtada tamtada tramtada tamtada jarmila jemila jemila jemila jemila tramtada tamtada jejmene jejmene kajboto kajboto tramtada tamtada jarmila jarmila... tada... tada.)

Jürgen Hahn-Butry — Iv. Vuk:

Bodi človek

Iz knjige «Vojaki z bojnih poljan si pripovedujejo vsakdanjosti z bojišča ter o materah in ženah».

Zima leta 1914. Po snegu rije kakor krt grenadir. Njegov dihanje uha iz njegovih ust kakor iz dimnika dim. Prsti na rokav so vsi odreveneli od mraza. Ali ta pohod po vetru in ledu je moral biti, moral ga je napraviti. Drugega izhoda ni bilo. In tako je ta grenadir točno opolnoči na sveto noč potrkal

na stotnikovo stanovanje, vstopil in strumno javil:

«Gospod stotnik, pokorno prosim, oprostite, ali...»

«Marš! Miru hočem!»

«Gospod stotnik, nujno je!»

«Pusti me! Vojna je! Moje misli so doma, pri ženi. Nocoj pričakuje moja žena otroka. V tej uri! Razumeš, kaj?»

«Gospod stotnik, smejali se boste, ali...»

«Ali...»

«Ali Francozinja v mojem stanovanju tudi pričakuje otroka. V tej uri. Njen mož je vojak tam na oni strani!»

Stotnik je trenil z očmi. S pestjo je udaril po mizi.

Smuk v novem letu.

«Vzemi noge pod pazduho, razumeš? Skoči po štabnega zdravnika. Kaj bom jaz?»

«Gospod štabni zdravnik stanuje uro hoda odtod. Lahko bi bilo prepozno, gospod stotnik.»

«Sakrament, mir mi daj!» je kričal stotnik. Stegnil je roko in strgal z žeblija svoj plašč. Grenadir pa je kričal v telefon:

«Halo, takoj od štaba voz za gospoda stotnika. Takoj, nujno!»

Stotnik je drevil z vozom, klet in so-pihal, ker sta ga dušila veter in mraz. Stokajočo ženo porodnico so zavili v tople odeje, jo položili v voz, ji deli pod glavo tri vzglavnike, mehke in tople — in ni minilo četrte ure, pa je drevil voz z vso naglico, z verigami okrog koles, da ni drselo, po ledeni cesti. Skozi veter. Skozi ledeni metež. Do Cambraja, kjer je stal razsvetljeni lazaret. Bele sestre so že stale pripravljene in bile kakor angeli. Štabni zdravnik je pomagal po svoji najboljši moči.

Ko je ležal fantek v košari, nerodno brskal s prstom, brcal z malimi nogami, je iz oken stanovanjskih hiš uhaľalo petje. Nobeden izmed vojakov, ki so stanovali tam, ni vedel, kaj se je zgodilo. Vsi so bili pri svojih doma in si s pesmijo tešili hrepenenje v tej sveti noči...

Stotnik je odšel nazaj peš. Mrzla, dolgočasna pot. Ali polna glava misli ni ĉutila truda in napora.

J. Debreczeny:

Poljubljam Te Ela

ala, plavalasa gospa Amonova ni hotela verjeti lastnim oĉem. Trikrat je prebrala pismo, ki ga je slučajno potegnila iz žepa moŹeve zimske suknje. Gospa Amonova je namreĉ izpolnjevala svoje dolŹnosti in danes je bil lep pomladni dan — znak, da zime ne bo veĉ. Zato je hotela sama poloŹiti zimsko suknjo v naftalinov grob. So-barica Margita je sicer spretna Źenska, toda dobra gospodinja rajši sama spravlja tako dragocena oblaĉila.

Ćrke so ji plesale pred oĉmi: «Mucek, zakaj se ne oglasiš? Ne misliš na to, koliko bolesi mi priza-devaš. Ta teden te zanesljivo priĉaku-jem. Poljubljaj te Ela. P. S. Pridi! Pridi! Pridi!»

Gospa Amonova je zmeĉkala pismo. Iz rjavih oĉi ji je zdrĉnila prva solza. Vse bi bila verjela, samo tega ne. MoŹ jo vara: moŹ, ki ga ljubi in o katerem je mislila, da ljubi njo. Neba njunega desetletnega zakona ni nikoli zakril oblak. Njun zakon je bila harmoniĉna, sreĉna zveza dveh ljudi, tako si je vsaj mislila. Doslej je to verjela, toda od-selej...

Poizkusila je urediti svoje misli. Zimsko suknjo je imel moŹ zadnjikrat na sebi sinoĉi na banketu odvetniške zbornice. To seveda niĉ ne pomeni. Pismo je lahko Źe prej prišlo v žep.

Otrla si je solze, zgladila zmeĉkani papir in ga vtaknila nazaj v žep. Mora se oĵunaĉiti, sluŹinĉad ne sme opaziti, da se je nekaj zgodilo. Ali se je kaj zgodilo? Samo njeno Źivljenje se je zlomilo...

Opoldne je Źe sprejela drja, Pavla Amona ĉisto mirno, tako, kakor spre-jemajo moŹe le Źene, ki imajo zelo mirno vest. Z vroĉim poljubom in vroĉo juho.

MoŹ se je vrnil vesel, utrujen in laĉen. Poljubil je Źeni roko in ĉelo.

«Kaj je novega, deklica? Ćudila se boš, da sem laĉen kakor volk.»

Svoji Źeni je rekel vedno deklica. V mali plavalasi gospe je bila res neka dekliška privlaĉnost. Toda zdaj — kakor da se je vse izgubilo. Deklica je sklenila, da bo diplomatiĉna. Bila je preraĉunljivo priazna, a namenoma hladna. Uspelo ji je, da je bila tako hladno vljudna, da je moŹ to opazil.

«Ali sem res storil samo svojo dolŹnost, ali sem storil Źe kaj veĉ? In zakaj vse to prav na sveto noĉ? ... Aha... Mir ljudem — zato?»

Zjutraj je dobil stotnik brzojavko z doma:

«Gospa Alma je rodila zdravega fan-tiĉka. Tudi ona je zdrava in ĉila. Ale-luja!»

«Torej... za Almo sem naredil tisto? Za sebe...? Za nas vse —?»

«Kaj je s teboj, zlata moja?»

«Kaj bi bilo? Niĉ.»

«Deklica, ti si danes strašno razdra-Źena. Povej, kaj se je zgodilo?»

Źena je stisnila zobe. — «Ne bom jo-kala, nalaŹ ne...»

Toda vendar so ji privrele solze med moĉnato jedjo in ĉrno kavo. Izdaja se je in zaĉela oĉitati:

«Niĉ mi ni, niĉ. Pa tudi ĉe bi mi bilo. Kaj je tebi mar, ĉe bi trpela? Kaj ti sploh pomenim? Će bi Ela...»

Dr. Amon je raztegnil obrvi:

«Ela? Kakšna Ela? O ĉem govoriš, deklica?»

«Ne hlini se!» je zaihtela mala gospa Amonova in se tresla po vsem telesu. «Prav niĉ ni treba komedije. Vem vse. Ela je tvoja ljubica, Ela te ĉaka in oĉita gospodu advokatu, da jo zadnji ĉas zanemarja.»

«Deklica, ne razumem te. Izjavljam, da ne poznam nobene Ele in...»

«Seveda, gospod doktor je diskreten. Gospod doktor misli, da ravna zdaj kakor poštenjak. Ampak to ni res! PodleŹ si, razumeš, podleŹ...»

«Ti imaš vroĉico, zlata moja!»

«Nisem zlata. Prepovedujem si neŹnosti. Ali hoĉeš utajiti, kar sem videla z lastnimi oĉmi?»

Sprla sta se. Sprla prviĉ v desetih letih.

«Vsaka Źenska je histeriĉna goska!»

«Vsak moški je bandit!»

Mala plavalasa gospa se je Źe sama ustrašila, kaj vse je izrekla moŹu, ka-terega je doslej nesebiĉno ljubila.

In dr. Pavel Amon, zmerom pre-mišljen moŹ in zmerom zaljubljen, se je vedel kakor pijanec.

Nazadnje je vzel klobuk in naglo odšel. Med vrati se je ozrl in zaklical: «Źveĉer me ne ĉakaj z veĉerjo! Hi-steriĉnih Źensk imam v pisarni zadosti. Doma hoĉem imeti mir in ne fantastiĉ-nih pravliĉ o ljubicali, ki jih ni. Ela...? Kdo je ta Ela?»

«Ali tajiš tudi pismo?»

«Kakšno pismo?»

«Tako boš videl!»

In šla je po zimsko suknjo, toda moŹ ni ĉakal.

Zaloputnil je vrata, da so se skoraj snela.

Rdeĉe ustnice male gospe so se skri-vile v bridek nasmeh.

«Tajiti zna, a pred dokazom beŹi.»

Vrgla se je na zofo. V omamljeni glavi so se ji vrtinĉile nesmiselne misli.

Konec, konec, vsega konec... je tik-takala ura in so trobili avtomobili zu-naj na ulici, kjer gredo tisoĉi in tisoĉi ljudi po svojem delu, kakor da se ni niĉ zgodilo. Kakor da se ni za vogal-nim oknom prvega nadstropja zlomilo sree mali plavalaski.

Kako dolgo je tako leŹala? Kakor da ji ĉas in prostor niĉ veĉ ne pomenita. Zavedela se je, ko je vstopila sluŹ-kinja.

«Prišel je gospod Tarkoviĉ.»

Dvajset let je od tedaj.

Fantka sta Źe velika in Źe moŹata. Mogoĉe vsta drug o drugem veĉ, ka-kor so vedeli njuni starši. Mogoĉe zbira kje v Franciji neki mladeniĉ svoje pri-jatelje in jim pripoveduje skrivnost tiste ure, ko je storil na svet:

«Parbleu, ljudje smo — Aleluja!»

«Mogoĉe, mogoĉe...»

In ĉe je tako, je stotnik takrat po-stavil ĉloveka za nas vse! — Ćloveka, ki ne bo ĉloveku volk.

Tarkoviĉ je najboljši prijatelj nje-nega moŹa. Ćeden mladeniĉ, o tem ni dvoma, in Źe nekaj let je vanjo za-ljubljen. Ne bila bi prava Źenska, ko bi tega ne bila Źe davno, davno opazila. Ljubil jo je s srameŹljivo, nemo lju-beznijo poštenih ljudi. Mala plavalaska se je vĉasih kar kopala v vdanosti, ki je Źarela Tarkoviĉu iz oĉi, kakor v pri-jetni, mlaĉni kopeli.

Ampak zdaj bo to drugaĉe. Flirt priĉne s Tarkoviĉem. Oko za oko, zob za zob!

Skrbno je odstranila z lic in oĉi sle-dove solz. Smehljajoĉa se, Źivahna je podajala s koketnim nasmehom roko Tarkoviĉu.

«Pozdravljeni pri nas! Mislila sem Źe, da ste na nas popolnoma pozabili. Ali morda, recimo — na mene.»

Tarkoviĉ ji je spoštljivo poljubil roko.

«Pozabil? Na vas, milostiva? Ne Źe-lite, kar je nemogoĉe!»

«Kdo pravi, da si to Źeimi?»

«Oprostite, milostiva, da vas motim v tem neprimernem ĉasu. Neprijetna malenkost...»

«Neprijetna?»

«Namreĉ... vĉeraj ponoĉi... na ban-ketu zbornice sva Pavel in jaz pomo-toma zamenjala zimski suknji. Imela sva ju v garderobi pod skupno številko in veste, kako enake so te naŹe ĉrne suknje. Mi nesreĉni moŹje nosimo prav za prav uniforme.»

Źeni je na obrazu vzevel rdeĉ mak. Toda to ni bil veĉ koketen smeh-ljaj, ampak veselje nad izgubljeno in spet vrnjeno sreĉo. V eni sami minuti je pozabila na Tarkoviĉa in na maŹe-voljni naĉrt. Pavel je vendarle ni varal. Pavel jo ima rad in ona bo lahko Źe dalje sreĉna — morda Źe bolj ko do-slej. Bila je kakor bolnik, ki po ozdrav-ljenju tisoĉkrat bolj ceni svoje zdravje.

Pred oĉmi ji je Źvignila številka ka-kor velika senca: 5-72-70... 5-72-70...

Telefonska Źevklja Amonove pisarne. Takoj mora poklicati Pavla. S smehom in jokom ga mora prositi, naj ji od-pusti tisti grdi prizor. Kako jo je sram, ah, kako jo je sram...

«Oprostite, prosim, za trenutek,» je rekla Tarkoviĉu, «tako napravim red s suknjo. To je malenkost, Źkoda besed! Skoraj tekla je v drugo sobo, kjer je bil telefon.

5-72-70... 5-72-70...

«Amonova pisarna? Prosim gospoda doktorja. Pavle, Pavelĉek, si to ti? Mi odpustiš? Kajne, da odpustiš? Seve-da... blazna sem, prav imaš... Me imaš rad? Imam te rada. Pozabi, kar je bilo opoldne... da... da... po nedolŹ-nem. Izkratka, odpustiš? Si moj zlati... da... k veĉerji moraš priti. Dolgo te poljubljam, kakor imaš to rad. Veš...»

Dr. Pavel Amon se je na drugem koncu Źice prizanesljivo smehljaj, ko je obeŹal slušalo.

Božiček v porodilnici.

Dopust

dravnik se je nerazločno podpisal na listek in ponovil: «Torej jutri v bolnico!» Pokimal je dobrohotno zaskrbljenemu obrazu mlade žene in izpod naočnikov pogledal moža ob postelji. Kakor v nemi tolažbi je za hip povsili očesne veke in segel po suknji. Za njim je ostal v sobi le globok vzdih in molk.

Mlada bolnica je plaho pogledala moža in je kar pozabila na svojo bolezen. «Lahko je reči: pojdeš v bolnico. A kdo bo doma skrbel za vas, moj Bog? Otroci, kuha, šivanje, pospravljanje, nobenega reda ne bo v hiši brez mene. Kako naj grem v teh skrbih zdoma? Še sreča, da imaš ti dopust. A kaj bi ti, duša draga, ko je tisoč stvari v gospodinjstvu, o katerih nimaš pojma.» Globoko je zasopla od skrbi in težav. «Stopiti boš moral do Tine, morda bi ona mogla pogrešati za ta čas svojo služkinjo. Ah, saj ni mogoče. Tina ne bo mogla. Z majhnim otrokom imata že itak obe s služkinjo več ko dovolj posla. Kaj naj storim, Matko?»

Matko se je z obema komolcema naslonil na posteljni rob. «Kaj hočeš, nič! Bo že kako. Saj imam dopust. Sicer lep dopust, res. Vse leto se trudiš, garaš, pričakuješ z veseljem tistih dni, da se malo odpočiješ in razvedriš. Pah! Smolo imamo. Pusti Tino in njenega otroka. Bom že kaj skuhal, da ne bomo lačni. Ne skrbi za nas, potrpeti bomo za ta čas. Nekaj pojma imam že o kuhi.»

«Matko, preskrbi si vendar kako žensko. Pojdi v posredovalnico ali pa vprašaj Tino za svet. Strašno nerada vas pustim kar tako. Boš, Matko?»

«Tujih žensk pa ne bom gledal v stanovanju, rajši sam še posodo pomijem. Le lezi, dragica! Bo že kako. Kar mimogrede bom vse opravil, boš videla.»

Ko je Matko slišal z vso potrpežljivo nepazljivostjo nešteto gospodinjskih nasvetov in učenosti, ki jih je sproti že pozabil, in je ponovno zatrdil, da bo doma vse v najlepšem redu, se je žena odpeljala v bolnico.

Nov dan se je pričel. Matko se je najprej preoblekel. Otroci so še spali. Skuhal je kavo. Vse je šlo v redu. Le preden je našel kavno mešanico in cikorijo na polici, je moral odpreti vse pločevinaste škatle. Šele v zadnji je bila kava, za njo pa je bila skrita vrečica s cikorijo.

Kava je bila zelo okusna. Žena nikdar ni skuhalo tako dobre in močne. Porabil je vso zmes, ki je bila v škatli. Kaj bo pa jutri? Toliko nevažnih nasvetov je moral poslušati, a kako se pripravi kavna mešanica, tega ni povedala. Sicer je pa do jutri še čas. V hipu je pozabil na to skrb in postavil prazno škatlo med druge.

Slučajno se je ozrl na kuhinjsko uro. Četrta na devet. «Marjanica, hej, v šolo! Kaj še vedno ležiš? Glej jo, še spi ta muc! Kdaj se danes začne šola?»

«Ob poli devetih, očka!» je odgovorilo izpod odeje prav pohlevno in zaspano. Matko je pustil lončke in kavo. «Otrok, za božji čas, kaj te je morala mama vedno buditi? Brž, poskoči, ne obračaj se! Obleci se! Kava je že kuhana.»

«Očka, kje so pa nogavice?» Kuštrava glavica se je zaspano majala na golih ramenih. Marjanica je z na pol zaprtimi očmi čakala na nogavice.

«Poišči jih! Tak išči no, kaj spiš! Mar jaz vem, kje so tvoje nogavice?»

«Mama pa vedno ve. — Jih že imam. — Pripni mi nogavice! Pa tukaj na hrbtu tudi. — Ne, jopico zapni! Ne tukaj, zadaj vendar. — Oh, saj ni prav. Očka, kajne, danes se mi ni treba umiti? Vsaj zobkov ne?»

Matko si je segel v lase. Še nekaj minut. «Naj bo. Ampak daj že, pohiti! Kava te čaka.»

«Uh, očka, kava je vroča! Peče. Ohladi jo malo! — Pa to ni moj lonček. Moj lonček ima na tej strani psička. Ta je Brankov.»

«Naj bo psiček ali muček, pij! Ne polivaj! Ne blebetaj kar naprej! Ura teče. Oh, ta otrok!»

Iz sobe se je oglasil droben jok. Gotovo se je Zdenka prebudila.

«Kaj je spet? Že grem!»

Branko je sedel na svoji postelji in navijal avtomobilček. Čez Zdenkino glavico pa je bila položena Brankova blazina. Dve nemočni rožnati ročici sta obupno vlekli težko breme z glavice. Branko je ravnodušno pogledoval na sestrico in navijal dalje.

«Kaj pa je tukaj? Kakšen cirkus uganjata? Kdo je to napravil?»

«Zdenka je hotela moj avtomobil, pa sem jo.» Branko je napel šobico in izzivalno pogledal objokano sestrico. Matko je zagrozil obema in odhitel v kuhinjo k Marjanici. «Si napravljena? Kje imaš knjige? Torbico? — Še nisi obula čevljev?»

Čevlji so bili blatni še od prejšnjega dne, toda zdaj ni bilo misliti na čiščenje. «Očka, ni prav tako. Peta še ni notri. — Mama zaveže trakove tako okrog v lepo petljico. Ne vozljaj, očka!»

«Tiho, tiho, ne govori toliko! Teci v šolo! Ná torbico! Kje imaš plašč? Ne, ta je Brankov. Čepico si sama deni na glavo! Teci, pa glej, da ne padeš pod tramvaj! — Pojdi že, pojdi!»

Globoko si je oddahnil. Kaj zdaj? Ah, saj res! Onadva v sobi. Najprej je moral obleči Branka. Bila je prava vojska. Fant je skakal pred njim, brcal, ko mu je obuval copatke, in se mu izmuzoval iz rok kakor riba. Že je hotel vzrožiti od nestrpnosti, pa ga je dečko tako ljubko pogledal in se mu z vso težo obesil za vrat, da ga je minil ves srd. Ko je bil fantek že popravljen, sta zapazila, da so pletene hlačke narobe oblečene in naramnice zvite. In iznova delo in borba. Da, res lep dopust!

Z Zdenko je šlo laže, ker je bil otrok miren in potrpežljiv. Lahko jo je preobračal in dvigal, še črhnila ni. Ko je bila punčka napravljena, se je Matku sicer zdelo, da ni vse v redu in da po navadi ni tako nahomotana. Vendar si dolgo ni belil glave s tem. Saj Zdenka ni vedela povedati, da je treba debelo in dolgo nočno srajčko sleči in da jopica ni njena, ampak Brankova.

Potem se je pričela druga bitka. Zajtrk.

Namizni prt je bil precej polit, drobtine na mizi in pod mizo, otroka rdeča, objokana, užaljena, Matko pa besen, nestrpen in vsega naveličan.

Vendar je bilo najtežje delo za njim. Za pripravljanje kosila je imel še dovolj časa. Ozrl se je po kuhinji. Kaj bi danes kuhal? Izpraševal se je v duhu in zbiral svoje kuharske sposobnosti. Vsako jed je poznal le po imenu, a vsaka mu je bila prekomplirana. Skoraj z veseljem se je domislil juhe. Ni treba drugega ko nekaj zelenjave in meso. Vse v redu.

Torej juha. A kaj še? Riž s solato. Stekel je po meso k mesarju in po solato k branjevki. Otroka je doma zaklenil. Medtem sta Branko in Zdenka nepospravljeno sobo okrasila z jabolčnimi ogrizki in razvlekla odeje in blazine po tleh.

Ko se je Matko vrnil, je imel oči in misli le še pri svojem važnem poslu. V poln lonec vode je nametal vso zelenjavo, ki jo je našel v shrambi, in meso. «Tako preprosta reč je ta kuha. Čemu se le žene toliko pritožujejo, koliko opravka imajo s kuho. Toliko prostega časa jim ostane dopoldne. Seveda, tista borba z otroki. A žene so tega vajene in jim je vse le igrača. Potem pa imajo le mir do kosila. Tisto malo mešanja po loncih in prikladanja v štedilnik, to je vse! Jaz pa moram v pisarni vse dopoldne hiteti in kako hiteti, da včasih ne vem, kje se me glava drži. A ko pridem domov, je ona reva, ona utrujena, ona izmučena od tolikega dela. A jaz? Jaz pa sem seveda... ah, kje je pa spet riž?»

Vrtel se je po kuhinji. «Kje ga le ima?» Segal je v skatle, odpiral predale, pregledoval vrečice. Celo na višjo polico je zlezal in z glavo udaril ob vogal vrat. Tiho je zaklel. Pogledal je še v predalček. Aha, je že tukaj! Pred nosom ga imaš, pa človek prej vse drugo vidi. Matko si je otrl potno čelo.

V kozico je vrgel masti in natresel riža do roba. V štedilniku je bahljal ogenj. Matko je pridno mešal suhi riž v ponvi. A riž se kar ni hotel zmehčati. Postajal je temnejši in bolj ko ga je pokušal med zobmi, trši se mu je zdel. Mešal je potrpežljivo dalje in ugibal to uganko. Riž je dobil prečudno barvo. Matko se je razjezil in stresel riž v smeti. Neodločen je obstal sredi kuhinje in razmišljal o svoji žalostni usodi. Ali naj jedo samo juho? Juha je vrela v loncu sredi štedilnika in kipela po razbeljenih ploščah. «Do dvanajstih bo že kuhana!» se je tolažil Matko.

Čisto slučajno se je spomnil na kašo. Otroci jo radi jedo. Kašo bo skuhal, pa bo! Najprimernejša jed za

otroke. Nasul je po dolgem iskanju poln lonec kaše v mleko in ga pristavil k ognju. Kar dobro se mu je zdelo, da mu gre vse tako lepo izpod rok.

Kaša se mu je vsak čas zazdela bolj suha in gosta. Zato je pridno prilival mleka. Jed v loncu je čudno naraščala. Gmota se je pričela kopičiti že preko roba. Vzeti je moral še drug lonec. Obupano je pričel gledati v blagoslovljeno kašo, ki je počasi polnila že oba lonca, in se popraskal za ušesom. Porinil je odločno oba lonca v kot štedilnika, da bi ju skril svojim očem. Zdaj pa lezi kvišku, kolikor hočeš!

V sobi sta razgrajala otroka. Na mizi je ležalo polno posode, zvon je naznanjal poldne. Marjanica je priskakljala po stopnicah, v kotu se je šopirila kaša. Res, kratkočasen dopust!

Pogrnil je nov prt na mizo in razvrstil krožnike in žličke. Juha je bila imenitna! Lepo belomotna, grenka, neslana. Kaše v kotu je ostalo še za dva dni v loncih. Otroci so se igrali z žlicami in valjali po ustih čudno jed. Povsod je manjkala materina prigovarjajoča beseda.

V sobah je bilo vse razvlečeno, nepospravljeno, z vodo polito, nepostlano. Tudi v kuhinji je bilo na vso moč žalostno. Ostanki zelenjave, zamazani rjasti noži, nepomita posoda, razmetane skatle in vrečice, na stežaj odprte omare in predali in obupan oče in mož — Matko.

Obljubil je bil ženi, da jo obišče še danes v bolnici. Obljubil ji je bil, da pojde z otroki na izprehod. Obljubil je bil, da se bo učil z Marjanico in igral z najmlajšima domino. Bog, česa ni bil vsega obljudil, in to naj bo dopust! Zdaj naj pa otroke spet povrsti napravi od nog do glave in gre z njimi v park, obenem pa naj obišče še ženo... Zvečer naj spet kuha in jutri spet in opoldne spet in otroci in žena in bolnica...

Matko je zaklenil stanovanje in pustil otroke same doma ter odšel v posredovalnico za služkinje.

ZENSKI DOKRET

Prvi začetki ženskega pokreta.

Žena delavka ni nikakršna nova pridobitev sedanjega veka. Bila je od zmerom v najrazličnejših poklicih, opravljala je najtežja dela na polju, orala je z lesenim plugom ali pa se potila pod vročim afriškim solncem, kjer je obračala ročni kameniti mlin. Razen tega so jo smatrali v mnogih državah za manj vredno domačo žival, čeprav je bila ona tista, ki je ob moževi strani vzdrževala s svojim delom družino. Njeno delo je bilo tem težavnejše in njen položaj tem slabši, čim preprostejši je bil narod, ki mu je pripadala. Dolgo je prenašala svoje trpljenje. Dosti stoletij je molčala, dokler se ni odločila, da bo zahtevala javno priznanje za svoje delo in dostojno mesto v družbi.

Te njene zahteve so bile upravičene. Dandanes ni več kulturnega in naprednega moškega, ki bi ji ne priznaval enakopravnosti vsaj v družini. In prav uvidevni moški so dali ženam pobudo, da so pred dobrimi 65 leti javno nastopile za svoje pravice.

To se je zgodilo 16. junija 1870. v Parizu, ko je bil sklican prvi zbor žena. Na njem so se zbrale pobornice

ženskih pravic, ki sta jim pomagala zlasti francoski ministrski predsednik René Viciani in pesnik Victor Hugo. Ta dva sta bila izbrana za prva častna predsednika «Francoske lige za ženske pravice», ki se je ustanovila tisti dan, čeprav je to ime dobila šele pozneje. Njen ustanovitelj je bil prav za prav Leon Richer, ki je sklical sestanek, na katerem «naj bi se zbrali vsi moški in ženske, ki imajo kaj smisla za pravico.»

Na tem zgodovinskem sestanku so postavili pravila za osnovanje društva, ki bo organiziralo zakonsko delo in živo propagando, da se «uresničijo pravice, ki bi jih moralo imeti vsako živo bitje, ki pa jih zakoni nočejo dati našim ženam».

To mlado društvo se ni moglo mirno posvetiti svojemu delu, ker se je kmalu nato vnela francosko-nemška vojna. Društvo se je trudilo za mir in izdajalo svoj posebni list, ki se je imenoval «Ženska pravica». Dokler so imeli v Franciji še cesarstvo, je društvo lahko mirno poslovalo, tretja republika, ki je prišla za njim, pa je bila feminizmu manj naklonjena. Poskušala je zadušiti ženski pokret in pod hudim pritiskom se je moral tudi list «Ženska pravica» meseca septembra 1871, prekrstiti v «Žensko bodočnost». Tudi organizacija je morala izpremeniti svoje ime, in sicer se je od julija 1874. dalje imenovala «Društvo za izboljšanje ženske usode». Toda tudi te izpremembe niso mogle društva obvarovati pred razpustom.

Meseca decembra 1875. je poklical francoski notranji minister Buffet k sebi predsednika društva Leona Richerja in mu naročil, naj društvo razpusti. To se je tudi res zgodilo, toda čez nekaj mesecev se je iznenada spet pojavil list «Ženska pravica» in s tem se je iznova začela feministična propaganda.

Za časa velika razstave v Parizu leta 1878. je neutrudni Richer organiziral prvi mednarodni kongres za ženske pravice. Uspeh kongresa je bil tako velik, da se vlada ni več upala nastopati proti ženskam. Društvo je bilo spet dovoljeno. Po kratkem razdobju se je vrnil na svoje predsedništvo tudi Leon Richer in takrat je tudi nastalo ime «Francoska liga za ženske pravice». Razvila se je po vsej Franciji in se potem razširila še na druge države. Leta 1892. se je osnovala v Belgiji. Francozi so tudi pomagali pri ustanavljanju romunske lige leta 1910. in grške leta 1920.

Toda zanimivo ni samo to, kdaj je nastal ženski pokret, ampak še dosti bolj, kaj je dosegel. Zelo mnogo. Saj ni niti enega področja v družbi, kjer bi se ne bil udeleževal. Dela za družabno in gospodarsko izboljšanje ženskega položaja, pobja alkoholizem in prostitucijo in povsod se vidijo veliki uspehi. Ženskam olajšuje pot v najrazličnejše poklice, da skoraj že ni več poklica, kamor bi ženske dandanes ne imele dostopa. In skoraj povsod se pokaže, da so ženske kos delu, ki ga morajo opravljati.

Draga Hudalesova:

Kdo je kriv?

Spomladi bo šest let, kar je moral v vojsko. Komaj dva meseca sta bila poročena, ko so ga poklicali.

Pomlad je bila takrat; lepa, dišeča pomlad. Zdaj pa je jesen, tiha in žalostna. Takrat so peli kosi po grmovju, zdaj že šumi listje pod nogami. Odpadlo je mladim platanam ob poti.

Sel je, in pisal samo trikrat. Nato je po dobrem mesecu dobila sporočilo, da je hudo ranjen. Krogla mu je prebila spodnjo čeljust in jezik ter običala nekje v glavi. Tu v teh barakah nekje je trpel in morda tudi umrl. Hotela ga je obiskati, pa je bila tako daleč odondod, in tudi dovolili ji niso. Pisala mu je več pisem, odgovora pa ni bilo. Prišel je preprat in vojaške bolnice so se izpremenile v begunsko taborišče. Med množico ljudi, ki so se zatekli sem, je bila tudi Eva.

Zdaj hodi skoraj vsak večer na pokopališče ter se vrača pomirjena in z upanjem v srcu, da njen Janko živi in da se nekega dne vrne.

Skoraj vsak večer gre Eva tja, danes tudi.

Za gozdom žari. Polna luna vzhaja, ko se Eva vrača domov.

V velikih, razsvetljenih oknih se nemirno premikajo sence ljudi. Začudena opazi Eva tudi v svojem oknu luč. So-be res da ni zaklenila, ko je šla zdoma. V taborišču nihče ni zaklepal stanova-

nja, kako naj Ti kdo kaj vzame, če nič nimaš! Morda pa je prišla k njej sedeti v vas in čaka, da se ona vrne.

Kakor okamenela obstoji na vratih. Na nizkem zaboju pri štedilniku sloni tujec in si z rokami podpira glavo. Zapazil jo je in se počasi dvignil.

«Janko!» krikne z groznim glasom Eva in se skoraj zgrudi. Toda mož jo hitro prestreže.

«Janko, si res ti?»

Janko pa molči in se smehlja s tujim, groznim smehljaem.

«Janko, govori!»

Takrat odpre Janko usta: ustna duplina je prazna, brez jezika.

Brez besede, blede ko sveča mu obvisi žena v rokah. Kakor bi čutila, kako strašna bolečina je prerežala možu srce, se Eva zave. Potegne ga za seboj in skupaj sedeta na železno posteljo ob steni.

Molče sedita nekaj hipov drug ob drugem. Eva bi rada izpregovorila, pa ne more. V grlu jo duši, po bledih licih ji drse solze. Vse, kar zmore, je to, da s svojo mrzlo roko boža njegovo.

Njegov obraz je bled, od trpljenja ostro izklesan.

«Janko, samo da si živ in da si prišel! Vse bo še dobro in lepo kakor nekda.»

Njegove ustnice so bele in trdo stisnjene.

Mož vzame iz žepa svinčnik in beležnico. S trepetajočo roko napiše:

«Dve leti sem vedel, da si tu, pa si nisem upal priti. Oprosti, Eva, da prihajam danes! Nisem mogel več zdržati! Zdaj vidim, da bi bilo boljše, ko bi nikoli ne prišel.»

«Ne, Janko, ne! Saj sem vesela in srečna! Samo prvi hip me je pretreslo.»

Hvaležno jo mož pogleda in spet piše:

«Ako bi se ne bil vrnil, bi živela v upanju, tako je pa vsega konec!»

«Janko!» krikne Eva in solze jo oblijejo. «Nikar ne govori takol!»

«Ali greš z menoj?» piše Janko dalje. «V mestu sem v službi pri svojem prijatelju notarju. Imela bova majhno, pa čedno stanovanje. Ali greš z menoj, Evica?»

«Pojdem. Seveda pojdem! In še uprašuješ!» mu odgovori. «Jedel boš tudi kaj, ali ne?» ga vpraša in že rožlja s posodo in hiti, da zakuri v štedilniku. Vmes pa živahno pripoveduje vse mogoče malenkosti iz dolgih in mučnih šestih let.

Molče sedi njen mož na postelji in s srečnimi očmi spremlja vsak njen gib.

Drugo jutro gresta še pred dnem Janko in Eva na postajo. Vsak svoj kopeček vlečeta in molčita.

Taborišče spi in se ne gane. Kakor dolge, zlekknjene pošasti so barake v jutrnjem mraku.

S sklonjenima glavama gresta mož in žena in se niti ne ozreta na ono stran. Da bi bila čimprej proč iz tega strašnega kraja! Zato hitita, skoraj bežita!

Jata oran se prebudi, ko prideta mimo, in se z glasnim krikom požene v zrak. Nato pa leti nad njima vse do postaje.

«Kakor naju zdaj spremlja črna jata oran, tako bo šla temna senca z nama vse do groba,» si misli Eva. Glasno pa vpraša:

«Janko, povej, kdo je kriv, da ti je krogla prebila jezik, da ne moreš govoriti kakor nekda?»

Zalostno in prestrašeno jo gleda dvojica oči iz bledega, izklesanega obraza. Trdo stisnjena usta se ne ganejo.

In Eva se spomni nagrobnih vojaških spomenikov sredi gozda, ki tudi molče, vendar povedo več kakor milijon živih ust in knjig...

Mučenica vojnih strahot.

V novembrski številki smo pisali o ženi mučenici, ki ji je svetovna vojna vrnila moža duševno bolnega. Nedavno tega se je v Ljubljani končala podobna tragedija.

Oba sta bila mlada in srečna, ko se je Eva vnela svetovna vojna. Kmalu je moral mož na fronto, žena je pa ostala sama doma in s skrbjo čakala ure, ko bo dala otroku življenje. Sleherno jutro je stala pri vratih in nestrpno čakala pismo, sleherni dan je z grozo prebirala v dnevnikih imena padlih in z obupom iskala ime svojega moža ter s srečnim smehljaem odložila list. Ne, ni padel. Toda Bog ve, če mu bodo svinčnenke zmerom tako milostljive... In potem je prišel dan, ko je dala majcenemu dekletu življenje. Stiskala ga je k sebi, ga božala in poljubovala, medtem ko so ji vroče solze lile po licih. V trenutku, ko želi vsaka mlada mati, da bi bil mož pri nji, je bila sama, namesto da bi se veselil sladkega sadu njune ljubezni, je stal zunaj na bojnem polju v strelskem jarku in gledal smrti v obraz... Meseci so minili in

leta 1917. jeseni so ji poslali moža duševno bolnega domov. Dva vojaka sta ga spremila do stanovanja, a žene ni spoznal, ki se ga je ihtel od sreče oklenila in mu poljubljala roke in lica... Hitela je v sosednjo sobo in mu pripeljala majcenega dekletce in mu hitela pripovedovati: «Glej, to je najino dete, to je tvoja mala Anica!» Njegove oči so brezizrazno strmele v otroka in potem spet nemirno begale po sobi. Kdo popiše bolečino, ki jo je v tem trenutku občutila? Obup in neizmerna bolest sta iskala izraza v vročem ihtenju... A prava ljubezen nikoli popliskoma ne obupa. Tako je tudi ona upala, da se bo mož spet popravil in da bo spet okrev. Ker ni mogel izvrševati nobenega poklica, se je sama lotila dela, da je mogla preživljati sebe in družino. Prevzela je trafiko, delala od jutra do večera, skrbno negovala moža in z ljubeznijo vzgajala malo Anico, ki je bil edini svetli žarek v njenem življenju. Če se je možu stanje le malo izboljšalo, če je kakšen dan razumno odgovoril na kako vsakdanje vprašanje, je vsa srečna pripovedovala prijateljicam: «Zdaj bo kmalu zdrav, kako bi moglo tudi biti drugače? Bog je vendar dober in ne bo kaznoval nedolžnega človeka, saj veste, kako blag je bil zmerom...» A možu se je zdravstveno stanje vselej le za kratke trenutke izboljšalo, potem je zapadel spet v isto brezupno stanje.

A kupa njenega gorja še ni bila vrhana. Ko je bilo Anici deset let, je zbo-

lela in umrla. Samo matere bodo razumele, kaj je tedaj žena pretrpela. Oči so ji postale drobne in rdeče od solz, bilo ji je, kakor bi ji kdo z žarečim železom trgal srce iz telesa... Mož je pa sedel v naslanjaču ob oknu in z brezizraznimi očmi gledal na cesto, saj ni mogel s svojo bolno dušo razumeti njegove trpljenja niti ni pogrešal male Anice. Življenje je šlo mimo njega, ne da bi se tega zavedal. Čez dan je bila v trafiki, prodajala cigarete in časnike, misli so ji božale mali grobek, kjer je bila pokopana vsa njena sreča in uteha. Ponoči je pa v obupu grebla s prsti blazine, ihtela in se zaman izpraševala: «O Bog, zakaj si prav meni namenil toliko gorja?»

Leta so minila. Moževo stanje je ostalo neizpremenjeno in neko noč je mirno zaspal večno spanje, ne da bi se bil le enkrat zavedel... Tedaj se je zrušila. Odslej so bile njene misli kar naprej samo pri dveh grobovih na pokopališču pri sv. Križu... Hiral je iz dneva v dan, s svojimi drobčnimi rdečimi očmi je prijazno pogledala vsakogar, ki je prišel v trafiko kupovat, a v teh očeh je bilo toliko žalosti, toliko nemega trpljenja, da je bilo vsakomur hudo, ki je pogledal vanje.

Pred nekaj tedni je umrla. Zdaj leži pri sv. Križu poleg male Anice in ljubljenega moža. Dobro ji je tam... A ti trije grobovi neprestano kričijo: «Kaj smo vam storili, da je moralo biti naše življenje tako bedno?... Stojte in spomnite se, vojna nas je ubila!»

USTANOVITE POSREDOVALNICE!

Vsaka žena potrebuje vse svoje življenje dobrih nasvetov. Če ima sredstva, potem nasvetov ni težko dobiti. Če je bolna, gre k zdravniku specialistu, če potrebuje pravnega nasveta, se obrne na advokata, če hoče otroke sodobno vzgojiti, si najame dobro vzgojiteljico, če se ji zahoče duševnega razvedrila, ga za denar tudi lahko dobi. Veliko se pa nauči tudi iz dragih knjig.

Težje pa je za tiste žene, ki se bore dan za dnem za svoj obstanek, in za tiste, ki morajo z majhno moževo plačo delati čudeže. Te so pač v velikih stiskah.

Na «Ženo in dom» se dan za dnem obračajo naročnice z raznimi vprašanji in željami. Mnogo je vprašanj, ki se tičejo zakonskih razprtij. Veliko naročnic s skrbjo vprašuje, kako naj otroke izšolajo, da pridejo do kruha. Največ naročnic pa prosi, da jim preskrbimo delo.

Naša posvetovalnica je bila že pred leti s tem delom preobložena. Čim bolj pa kriza narašča, tem več je vprašanj.

Čeprav imamo celo vrsto sotrudnic in svetovalcev za vsa mogoča vprašanja, pa vendarle z zaprekami rešujemo številna vprašanja. Saj se pismeno le težko pravilno odgovori. Za presojanje je treba toliko reči vedeti, da je res težko pogoditi pravičen nasvet.

Vsi taki nasveti pa so nepopolni in včasih celo usodni. Vzemimo samo vprašanje o kakšni bolezni. Kako naj zdravnik bolniku na skopo vprašanje zadovoljivo in strokovnjsko odgovori, če ni bolnika ne videl in ne preiskal. Kako naj odgovorimo na vprašanje, kaj naj otrok študira, če ne poznamo njegovih sposobnosti. Kaj naj odgovorimo ženi, ki se pritožuje zaradi surovosti moža. Saj ne vemo, kje je krivda.

Za vsako vprašanje je najbolje, da se vpraševalka osebno pogovori s svetovalko. Le s takim razgovorom se dobi prava slika, kaj prav za prav hoče in kakšen je položaj.

Naša založba je že pred štirimi leti pripravila pravila za zadrugo «Ženski dom» s sledečim namenom:

1. zbirati članice in sredstva, s katerih pomočjo bi se zgradil v Ljubljani «Ženski dom», ki naj bi služil vsem potrebam žene ter njenega kulturnega razvoja in uveljavljanja. Zlasti pa bi bile v tem domu:

- a) zdravniška posvetovalnica,
- b) pravna posvetovalnica,
- c) posvetovalnica za izbiro poklica,
- č) posvetovalnica za preskrbo službe,
- d) zakonska posvetovalnica,
- e) posvetovalnica za vzgojo otrok;

2. skrbeti za povzdigo kulturnih, gospodarskih, socialnih in pravnih interesov članic zadruge;

3. ustanovitev zatočišča za nekaj dni za neimovite žene oziroma za žene brez sredstev in ustanovitev prenočišča za članice, ki bi prišle z dežele v mesto po različnih poslih, itd.;

4. zbirati podporne sklade v pomoč članicam ob smrti, dolgotrajni bolezni, brezposelnosti, poroki itd.

Podpisana urednica se je pismeno obrnila na sedem ženskih društev. V pismu je poudarila, da je ustanovitev takega doma zadeva vsega ženstva.

Takrat še ni bilo take stiske za denar. Leta 1932. bi se bilo lahko pridobilo večino naročnic «Žene in doma», da bi pristopile kot članice tej zadrugi in v enem letu v 10 obrokih po 10 din vplačale 100 din kot svoj delež. S tem bi bil takrat vplačan precejšnji kapital.

Pripravljena je že bila objava in celotni razpis. Na izrečno željo zastopnice ženskih društev pa se je ta načrt umaknil, posebno še ker se je zagotovilo, da je ustanovitev takega doma in posvetovalnic že dalje časa v programu teh društev in da bo v nekaj dneh sklican sestanek, na katerega bo povabljen tudi založba «Žena in dom». Od tistega časa so pretekla že štiri leta, pa se ta ideja doslej ni premaknila z mrtve točke.

Priznam, da danes, ko so se časi toliko poslabšali, ni misliti na to, da bi se mogla dobiti potrebna sredstva za gradnjo «Ženskega doma». Vendar pa se dajo z majhnimi žrtvami ustanoviti različne posvetovalnice. V to svrhu bi se stopilo v stik z Delavsko zbornico. Potrebno je le, da se inteligentke prostovoljno priglasiijo za vodstvo takih posvetovalnic.

V okviru tega ali onega ženskega društva naj bi se ustanovil odsek za posvetovalnice. Ta odsek naj bi izdelal potrebni načrt. Pri Delavski zbornici naj bi preskrbel potrebne prostore, določil naj bi voditeljice posvetovalnic, predvsem pa naj bi preskrbel potrebna sredstva za tiste voditeljice, ki bi morale zunaj naših mej proučiti poslovanje takih posvetovalnic. Za ustanovitev zdravniške in pravne posvetovalnice bi ne bilo velikih težav. Tudi posvetovalnica za vzgojo otrok bi lahko pričela takoj delovati. Veliko študija pa bi bilo treba za posvetovalnico za izbiro poklica in za zakonsko posvetovalnico.

Mislim, da je bilo štiri leta dovolj čakanja in da je prav zdaj nujna potreba, da ženska društva izpolnijo dano obljubo.

Saj so take posvetovalnice nujno potrebne in vse žene, ki imajo dan za dnem vse polno skrbi za obstanek, bodo te akcije močno vesele.

Tu imajo ženska društva hvaležno torišče za plodonosno udejstvovanje.

RIJA PODKRAJSKOVA.

Od božiča do božiča

ALI STE ŽE KDAJ ZAPAZILI, KAKO HITRO PRIDETE V ZADREGO, KADAR NOVEMBRA MESECA SESTAVLJATE SEZNAM BOŽIČNIH DAROV?

TOLIKO PRIJATELJIC IMATE... A JE TAKO MALO DE-

NARJA... TAKO MALO IZVIRNIH DARIL... VAM PA JE VELIKO DO TEGA, DA DASTE NEKAJ, KAR SE SPLAČA.

PRAV TU VAM POMORE IZ ZADREGE «ŽENA IN DOM». TA JE VSAK MESEC NOV. ELEGANTEN JE., ODLIČEN, RAZEN TEGA PA ŠE TAKO POCENI. NI VAM TREBA DRUGEGA, KAKOR VZETI SVINČNIK V ROKE IN NAPISATI NA DOPISNICO ALI V PISMO IMENA NEKATERIH SVOJIH PRIJATELJIC, PA JE STVAR OPRAVLJENA.

NA DOPISNICO PRIPIŠITE, DA BOSTE NAROČNINO ZA VAŠE OBDAROVANKE VI PORAVNALI. SEVEDA SI LAHKO TUDI ZA TE SVOJE PRIJATELJICE IZBERETE LEPO NAGRADO.

ČE PA NIMATE TAKIH PRIJATELJIC, KI BI IJH HOTELI OBDAROVATI Z REVIJO «ŽENA IN DOM», NAM PRIDOBITE VSAJ ENO ALI DVE NAROČNICE. NA NAROČILNICO ZAPIŠITE, KAKŠNO NAGRADO STE SI IZBRALI, NALEPITE NANJO ZNAMKO ZA 75 PAR IN JO ŠE DANES ODPOŠLJITE.

Nekaj posebnega za božični večer

Božič je že sam po sebi zvezan z velikimi stroški. Vsaka gospodinja ima takrat še posebne izdatke, zato vam hočemo povedati, kako lahko z majhnim trudom in majhnimi izdatki razveselite svoje malčke.

Sadje, ki ga postavite na mizo, ne sme samo osvežiti gostov ali pa otrok, ampak mora tudi razveseliti oko. In pri pomarančah to prav lahko dosežete. Tu si izmislite lahko marsikatero presenečenje, ki ga

Rdeče pomaranče so najlepše, če jih prerežemo čez polovico. Na vsak krožnik položimo dve polovici in ju okrasimo s sladkorjem, med obe polovici pa položimo «ročko», ki smo jo izrezali iz pomarančnega olupka.

Prav velike pomaranče olupimo, razdelimo na krlje in potresemo s sladkorjem. Če so krlji zelo veliki, jih zrežemo v kocke. Take kocke položimo potem v pomarančni olupki, ki ima obliko skodelice. Otrokom pojdejo pomaranče še posebno v slast, če jih pokapamo z malinovicem.

Košarica s pomarančnimi krlji.

Cele olupljene mandarine.

Pomarančo prerežemo čez polovico in okrasimo vsako polovico s kosčkom sladkorja. Med obe polovici položimo «ročko», ki smo jo izrezali iz pomarančnega olupka. Velika in majhna pomaranča odprta in razvrščena v vrtnico.

jim samostojnim nastopom! Počasi pa so tudi one spoznale, da je to naziranje napačno. Saj se je tudi mož Japonec izpremenil. Tudi njemu ni več za ženo, ki nima prav nobenega pogleda v širni svet, ki njegovih misli, njegovega dela ne razume. Tudi on si želi žene, ki mu ne bo samo vzorna gospodinja, ampak tudi tovarišica in pomočnica, s katero bo lahko govoril o svojem delu in snovanju. In o vsem, kar se godi po širnem svetu.

Zato so začeli Japonci graditi šole čisto po evropskem zgledu. Poleg drugih šol so zgradili tudi poljedelsko-gospodinske šole, v katerih se dekleta uče vsega, kar je treba vzorni gospodinjini vedeti in znati. In kar neverjetno je, v kako kratkem času se ta dekleta, ki so jih dotlej vzgajali po večini še po prav nesodobnih nazorih, vžive v ta novi način življenja. Delajo z največjim veseljem in navdušenjem in se ne plaše nobenega truda in nobenega napora. Saj gre tudi za to, da se izobrazijo v idealne neveste, ki bodo tistemu, s katerim pojdejo morda na daljno farmo, res vzorne žene in gospodinje.

Naseljenci Mandschukua potrebujejo žene. In žele si takih zdravih in veselih deklet, ki so se v poljedelsko-gospodinski šoli učile, kako se napravi možu izseljencu na daljni farmi dom svetel in prijazen.

Mlade Japonke se urijo v kuharski umetnosti.

Še celo pri nas v Evropi dobimo še dandanes precejšnje število mater, ki se kar ne morejo sprijazniti s tem, kaj vse znajo njih hčere. Koliko večji pa je bil šele odpor japonskih mater! Z grozo so gledale, kako se njih hčere, ki so jih vendar varovale kakor luč svojih oči, vedno manj in manj ravna po tisočletja starih šegah in navadah. Vse obupane so tarnale: «Še moža ne bodo dobile te naše nesrečne hčere s temi svojimi modernimi nazori in s tem svo-

Pred večerjo nekaj minut tihe molitve.

Kvartanje — njegove

dobre in

V mnogih družinah je najbolj priljubljena večerna zimska zabava kvartanje.

Kvartanje je lahko nedolžna zabava, postati pa utegne tudi prekletstvo. Vse je pač odvisno od tega, kako kdo igra.

Med svetovno vojno so bile kvarte za vojake časih pravi blagoslov. Saj se marsikdo sam spomni, kako je bilo treba dostikrat prebiti po cele dneve negibno v strelskih jarkih in zaklonih. Kaj naj bi bili takrat vojaki počeli, ako bi ne bilo kvart? S čim naj bi bili preganjali duhamorne ure, ko so morali vsak trenutek pričakovati sovražnikovega napada. Saj se je pogosto zgodilo, da so zlasti mlajši vojaki, ki so komaj prišli v jarke, v strašni negotovosti, ko niso imeli ničesar, kar bi jih razvedrilo, zblazneli. Skoraj v vseh vojnih romanih beremo o takšnih dogodkih. Nesrečni vojaki so tako hudo občutili pritisk negotovosti in sramote, da so iznenada začeli divjati. Če jih ni nihče ob pravem času prijel, so zlezli iz jarkov in začeli teči sami proti sovražniku, kjer jih je že na pol poti pokosila krogla. Takrat so igrali po jarkih tudi med najhujšim topovskim streljanjem, ko so tulile nad njimi mine, ko so granate trgale tla.

Tudi igranje v družinah se vidi pogosto. Saj je toliko dolgih zimskih večerov, ko človek ne ve, kaj bi počel. Pa vzame kvarte, in ure, ki bi bile sicer dolgočasne, potečejo, da sami ne vemo kdaj. Skoraj v vsaki družini boste našli kakšne kvarte. Vendar je dosti teh «nedolžnih» iger že napravilo vso družino nesrečno. Kdor igra doma izprva samo za zabavo, začne rad igrati pozneje tudi v kavarnah in gostilnah, seveda za denar. Počasi postane potem kvartopirec, in ta strast ga nikdar več ne zapusti. Zanemarja delo in ne misli na drugo ko na kvarte.

Največ se za denar kvarta po gostilnah in kavarnah. V vsaki kavarni boste opazili nekaj stalnih omizij, kamor prihajajo ob določenih urah gostje, odigrajo nekaj iger in potem nehajo. Nevarno pa je, če kdo igra z ljudmi, ki jih ne pozna. Skoraj v vseh večjih lokalih dobite kvartače, ki živijo samo od tega, kar zaslužijo pri kvartah. To so večinoma ljudje, ki

iščejo goste, o katerih vedo, da ne znajo kvartati ali pa da so pri igranju zelo neprevidni. Redno se zgodi, da tak človek, ki pade poklicnim kvartačem v roke, izgubi tudi pri majhnih vložkih časih prav občutne vsote, ki bi jih bil lahko z večjim pridom uporabil drugje. Takih kvartačev se je treba ogibati. Odkrijete jih prav lahko. Če pa sami nimate očesa zanje, vprašajte skrivaj natararja, in če ste količkaj znan gost, vam bo že namignil, s kom igrajte in s kom ne.

Najhujši pa so tisti kvartači, ki igrajo z zaznamovanimi kvartami. Tudi teh je več, kakor bi si človek mislil. Naberejo se zlasti tedaj, kadar je po lokalih mnogo ljudi. Na podeželskih sejmihih boste skoraj vselej nanje naleteli. Za svojo žrtev si izberejo ljudi, o katerih vedo, da imajo denar. Še ljubše so jim žrtve, če so nekoliko pijane. Tedaj ne pazijo na igro in tudi več tvegajo. Ti sleparji ne bodo nikoli izbrali iger, pri katerih vložki niso veliki. Navadno se odločijo za hazardne igre, pri katerih nanese slučaj, da zraste vložek v stotake ali še več. Izprva puste svojo žrtev, da dobiva. Možno navadno iz veselja, da ima takšno «srečo», še z večjim veseljem pije. Potem ko so nje-

V gostilniškem kotu so kvarte nekaj vsakdanjega.

slabe strani

govo pozornost uspravili in ga pošteno upijanili, se pa igra iznenada obrne. Pijani siromak začne izgubljati. Ujezi se in še bolj nesmiselno tvega. Po navadi ne mine dolgo, da je suh, in se potem, ko je prepozno, priduša, da ne bo nikoli več kvartal.

Kolikokrat se zgodi na kmetih, da igra s sleparji upropasti kakšnega trdnega kmeta. Na sejem pripelje živino, da bi jo prodal in si z denarjem kupil to, kar potrebuje. Vse preračuna naprej, kako bo izkupiček uporabil za orodje, za davke, za obleko in drugo. Živino proda, potem pa zavije v krčmo na pol litra. Tam pade v roke sleparjem, ki ga oberejo do poslednjega dinarja. In ko pripelje drugič živino na sejem, napravi prav tako. Takrat se loti igre z izgovorom, da se mora maščevati za prejšnjo izgubo, toda tudi zdaj izgubi ves svoj denar. In če se to preveč pogosto ponovi, se zmaje tudi najtrdnjša kmetija.

Kako pa kvartopirci sleparijo? Na vse mogoče načine. Časih imajo zaznamenovane kvarte, da vedo, katere kvarte dobe oni, katere pa njih nasprotnik. Tako lahko brez tveganja stavijo in igrajo, saj vedo, kaj ima nasprotnik v roki. Ta znamenja so časih tako malenkostna, da jih ne opazimo niti tedaj, če vemo, kje bi mogla biti. Slepar pa ima nenaadno občutljive prste in bistre oči, da znamenja takoj opazi ali otiplje. Dostikrat goljufajo sleparji tudi na ta način, da si dajejo znamenja. Za vsako kvarto imajo svoj posebni znak, kakšno prirodno, neprisiljeno kretnjo, o kateri ne more nihče slutiti, da je skriven znak. Časih uporabljajo tudi nedolžne besede, za katerimi se skrivajo migljaji. In še dosti drugih načinov poznamo. Skoraj vsakega sleparja prej ali slej razkrinkajo. Toda odvzeti mu je mogoče samo tisti denar, ki ga je pravkar prisleparil, za vse tisto, kar je že prej s svojim goljufivim delom prejel, pa ga ni mogoče prijeti.

Goljufive igralce oblasti zelo nadzorujejo, toda ti se jim znajo ogniti. Po vele mestih beremo skoraj vsak dan o novo odkritih skrivnih igralnicah, kjer se igra za velike vsote. V večini primerov so lastniki teh igralnic razni sleparji, ki se skrivajo pred oblastvi na ta način, da svoje žrtve zvabijo v razna zasebna stanovanja in jih tam «oberejo».

Če hočemo dati možem dober nasvet: Pustite kvarte! Če vas pa že prime želja, da bi kvartali, si izberite za soigralce samo ljudi, ki jih dobro poznate in ki veste o njih, da pošteno igrajo. Nikoli pa ne igrajte hazardnih iger, ki so najbolj dvorezni nož, zakaj pri njih utegnete izgubiti vse svoje premoženje!

Nikoli ne igray s človekom, ki ga dobro ne poznaš! Utegne se ti zgoditi, da boš naletel na premetenega sleparja, ki te bo mimogrede obral za veliko vsoto denarja.

Kvartanje, pri katerem človek lahko dobi ali izgubi nekaj dinarjev, ni nič hudega, saj si z njim samo kratimo čas...

...drugače pa je pri hazardnih igrah, kjer pridejo tudi bankovci na mizo. Teh se ogibajte!

Nagradna uganka

Čudeži v kraljestvu gospodinje.

Razdeliti hočemo 17.000 knjig. Vsaka naročnica dobi nagrado.

Pozor gospodinje! Naša nagradna uganka je predvsem Vam namenjena! Gotovo se vse prav dobro spoznate v svojem kraljestvu. Saj tolikokrat tožite, da ste site enoličnega dela, kuhinje in pospravljanja, ko poznate že vsak predmet kakor slab denar, ker ga morate tolikokrat vzeti v roke. V svojem gospodinjstvu vidite dan za dnem tiste predmete, ki Vas spremljajo skozi vsakdanjost.

Ogledali smo si kraljestvo Vašega gospodinjstva in smo sestavili nagradno uganko naložč za Vas. Prepričani smo pa, da se bo tudi Vaša družina udeležila reševanja ugank, zakaj slike, ki Vam jih prinašamo na naslednjih dveh straneh, so gotovo dovolj vabljive in mamljive, kajne?

Prinašamo torej deset slik. Vsaka predstavlja nekaj. Na zgornji sliki vidite same črte, na drugi neke čudne svetilke, na tretji star ornament, četrta naj bi predstavljala zmečkanó ruto, potem zopet vidite nekakšen grozdu podoben sad, in tako naprej. Ker pa vemo, da bi sami ne mogli nikoli uganiti, kaj predstavlja ta ali ona slika, prinašamo še veliko sliko, kjer vidite tihoži je vsakdanjih gospodinjskih potrebščin. Primerjajte naše male slike s predmeti, ki so na veliki siki, in nam povejte, kaj predstavljajo. V tem je uganka!

Kako rešite uganko.

Na veliki sliki vidite tele predmete:

Na pognjeni mizi od leve proti desni je glava karfiola, polovica limone, prerezano zelje, kos kruha, skodelica juhe, strgalo in cedilnik.

Na voglu šivalnega stroja stoji naprstnik, blazinicca z buckami in dve vretenci sukanca.

Male slike pa imajo številke od 1. do 10.

Vaša naloga je, da izrežete spodnjo rešilnico in nanjo po vrstnem redu zapisete, kakšen predmet predstavlja slika štev. 1, štev. 2 in tako naprej do štev. 10. Ne pozabite razločno zapisati svoj naslov in naslov knjige, ki si jo izberete za nagrado. Rešilnico uporabite lahko hkrati tudi kot naročilnico za tri nove zdravniške knjige, ki so pravkar dotiskane in stanejo vsaka

15 din. Rešilnici priložite znamko za 150 din. Tako izpopolnjeno rešilnico denite v kuverto, na katero nalepite znamko za 150 din, sicer Vam jo pošta vrne. Na kuverto zapišite razločen naslov:

Uprava «Žene in doma», Ljubljana, Dalmatinova ul. 8. Poštni predal 291. Odsek za nagrade.

Kako si pridobite pravico do nagrade.

1. Predvsem ima uganka namen, da se naročnice z reševanjem v teh zimskih dnevih kratkočasijo. Nagrade pa seveda zahtevajo od naročnic majhno žrtev, ki je v tem, da dobi nagrado vsaka naročnica, ki plača naročnino za vse leto 1937. do 5. januarja 1937. Saj Vam je znano, da je povsod udomaćena navada, da se naročnina za časopise naprej plačuje. Nekatere naročnice ne plačajo, če jih tudi 12 krat v letu opominjamo. Šele grožnja z advokatom jih omeči. Opominjanje pa stane mnogo denarja. Dandanes pa morajo založbe varčevati.

Zato smo se odločili za te knjižne nagrade, ki nas stanejo sicer veliko denarja, vendar pa s tem prihranimo upravi mnogo dela, truda in skrbi. Za

majhno žrtev, ki je v tem, da plačate svojo naročnino za leto 1937. do 5. januarja 1937, dobite lepo povest. Poleg tega pa prejmete še 18 ali 24 lepih razglednic (glej razpis na strani 31). Izračunajte samo, koliko so knjiga in razglednice vredne, potem se boste sami prepričali, da se Vam na vsak način splača, če nakazate naročnino do 5. januarja 1937.

Dobro vemo, da bo ta ali ona težko spravila tudi ta mali znesek skupaj. Toda osemletne slabe izkušnje s takimi naročnicami, ki navzlic številnim opominom ne plačajo svojih obrov, so nas izučile, da moremo dati nagrado samo tistim, ki upoštevajo resne težave založb. In prav zaradi tega ne gre, da bi imelo pravico do nagrad

tisto malo število naročnic, ki bi jih potem morali vse leto opominjati na plačilo dolžne naročnine. Zato se razume, da mora biti tudi zaostanek za letošnje leto poravnán do 5. jan. 1937.

2. Uganko morate pravilno rešiti.

3. Rešilnico morate natanko izpolniti. Če hočete do 5. januarja 1937 nakazati 105 din, morate znesek 68 črtati. Če boste nakazali 68 din, črtajte znesek 105. Knjigo si izberite tisto, ki Vam je všeč, vendar pa samo iz tiste skupine, ki je določena po višini plačane naročnine.

4. Rešitev morate poslati do 15. januarja 1937 na upravo «Žene in doma», odsek za nagrade, Ljubljana, Dalmatinova ul. 8. Poštni predal 291.

Nagrade so tele:

I. Darilo založbe «Žena in dom»: 17.000 mehko vezanih knjig.

Vsaka si svojo nagrado lahko sama izbere.

a) Naročnice, ki do 5. januarja 1937 nakažejo 105 din, si izberejo dve izmed mehko vezanih knjig, ki so navedene na strani 27;

b) Naročnice, ki do 5. januarja 1937 nakažejo 68 din, si izberejo eno izmed mehko vezanih knjig, ki so navedene na strani 27.

1. Björnsterne Björnson: «Veseli fant»,
2. Conrad Jožef: «Tajfun»,
3. Claude Farrere: «Opij»,
4. Friedrich v. Gagern: «Beg iz pekla»,
5. Klabund: «Borgia»,
6. Maurice Leblanc: «Lupin se ženi»,
7. Nikolaj Ljeskov: «Askalonski hudobec»,
8. Jack London: «Joe med pirati»,

9. Pierre Loys: «Ženska in možicelj»,
10. Edgar Pož: «Zgodbe groze»,
11. Nina Smirnova: «Marja»,
12. I. Šmelev: «Mary»,
13. Pierre Valmigiére: «Otani»,
14. Vladislav Vančura: «Beg v Budin»,
15. Adolf Wenig: «Živalce in roparji»,
16. Dr. Ana Dückelmannova: «Postanek otroka in njegov razvoj»,

17. Ing. arh. Rado Kregar: «Naš dom»,
18. Ing. arh. Rado Kregar: «Kaj moram vedeti, kadar si gradim svoj dom»,
19. Dr. Karel Petrič: «Nega bolnikov in prva pomoč pri neizgledih»,
20. Angela Podgornikova: «Za pridne roke — za vsako nekaj»,
21. Milica Stupanova: «Kako vzgojim svojo dečo»,
22. Osip Šest: «Kar po domače».

Zapišite na rešilnici, kateri knjigi naj Vam pošljemo, če Vam žreb ne prisodi ene izmed nagrad od števil II. do XIV. Za poštno stroške za pošiljanje knjig naj vsaka priloži znamko za 150 din.

Lahko pa dobite eno izmed spodaj navedenih nagrad, ki se bodo izžrebale. V ta namen bomo vsako pravilno rešitev, kakor bodo pač prihajale, zaznamenovali z zaporednimi številkami. Po teh številkah se bodo izžrebale glavne nagrade, ki so:

- II. Darilo tvrdke Elektroindustrija, d. d., Ljubljana, Gosposvetska c. 13: moderna električna nočna svetilka.
- III. Darilo tvrdke A. Gorec, dr. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 1, za tri naročnice: smuči s stremeni in palicami, drsalke, sanke.
- IV. Darilo tvrdke V. Lesjak, Ljubljana, Šelenburgova ul. 3: par nogavic in par rokavic po izbiri.
- V. Darilo tvrdke «Mez», d. d., Zagreb: kaseta s prejicami znamke «Mez».
- VI. Darilo tvrdke Manufaktura Novak, Ljubljana, Kongresni trg: blago za svilen bluzo.
- VII. Darilo tvrdke Dr. A. Oetker, Maribor, Trstenjakova ul. 21, za tri naročnice: 3 zavitki dr. Oetkerjevih izdelkov.

- VIII. Darilo tvrdke A. Pauschin, Ljubljana, Wolfova ulica: otroška umivalna garnitura.
- IX. Darilo tvrdke Pekatete, dr. z o. z. v Ljubljani, za pet naročnic: 5 kg sortiranih jajnin.
- X. Darilo tvrdke A. Pintar, Ljubljana, Gosposvetska c. 14: zavitek špecerijskega blaga.
- XI. Darilo tvrdke Saponia, d. d., Osijek, za tri naročnice: 3 kasete «Elida».
- XII. Darilo tvrdke Tivar, d. d., Varaždin: damska smučarska obleka.
- XIII. Darilo tvrdke Unio, dr. z o. z., Maribor, za 10 naročnic: 10 kolekcij Schmollovih izdelkov.
- XIV. Darilo tvrdke Franc Zorn, dr. z o. z., Ljubljana VII: Weekend-kovčeg, moder, polokrogel, šivan, 35 cm dolg.

Žrebanje.

Žrebanje teh nagrad bo dne 6. februarja 1937.

Nagrade bodo takoj po žrebanju srečnim naročnicam v upravi «Žene in doma» na razpolago. Po pošti ali po železnici se bodo odpremile na nevarnost in stroške naslovljen.

ZAHVALA.

Na tem mestu se zahvaljujemo vsem tvrdkam, ki so darovale zgoraj omenjena darila.

Odrežite!

Rešilnica.

«ŽENA IN DOM», odsek za rešitev nagradnega razpisa, LJUBLJANA, Dalmatinova 8.

Udeležim se nagradnega razpisa uganke «Čudeži v kraljestvu gospodinje». Moja rešitev je:

Slika (Tu zapišite predmete, ki jih posamezna slika predstavlja.) številka

1. predstavlja
2. predstavlja
3. predstavlja
4. predstavlja
5. predstavlja
6. predstavlja
7. predstavlja
8. predstavlja
9. predstavlja
10. predstavlja

Naročnino za vse leto v znesku 105 din (68 din)* sem (bom) nakazala dne in naj se ta rešilnica, če sem uganko pravilno rešila, uvrsti med tiste, ki se bodo izžrebale za nagrade, ki so jih darovale tvrdke.

Če mi žreb ne prisodi ene izmed nagrad II.—XIV., potem imam pravico do mehko vezane knjige. Izbrala sem si knjigo števil

ki mi jo takoj po žrebanju pošljite, za kar prilagam znamko za 150 din.

Razločen naslov

Ime:

Bivališče:

Obenem naročam za polovično ceno tri zdravniške knjige: Dr. Karel Petrič: «Regulacija rojstev» (Preprečenje zanositve),

Dr. Jože Jakša: «Spolne bolezni», Dr. Maks Hodann: «Ali otroka res štorčlja prinese».

Znesek 45 din bom nakazala dne

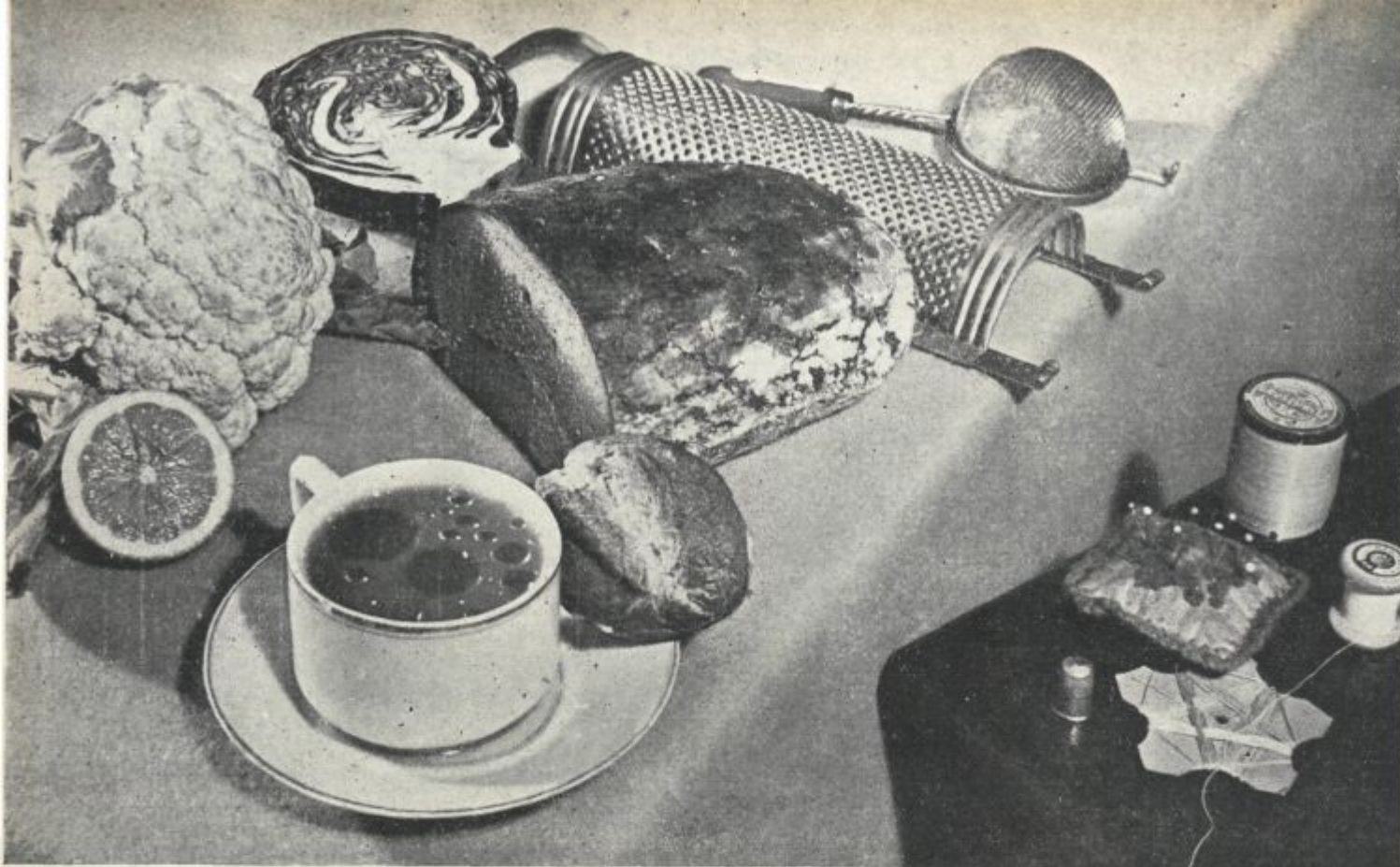
Vse tri knjige mi pošljite z mojo nagrado vred.

* Kar ne želite, prečrtajte.

Odrežite!

Odrežite!

Odrežite!

NOVA NAGRADNA UGANKA

ČU

DE

ŽI

Za božič Vam torej pripravljamo prijetno in kratkočasno razvedrilo in še nagrade povrh.

Več ko 17.000 nagrad je pripravljenih za rešitev te uganke.

Vsaka naročnica, ki uganko pravilno reši, dobi nagrado. Tiste, ki jim žreb ne prisodi ene izmed glavnih nagrad, si lahko izbere eno ali dve knjigi. Zato uganite, kaj pomeni vsaka slika. Prečitajte razpis te nagradne uganke, ki je na prejšnji strani.

Letos imate torej kar dve nagradi, kajti če že ne dobite ene glavnih nagrad, pa dobite na vsak način knjigo in še 18 ali 24 razglednic zastonj.

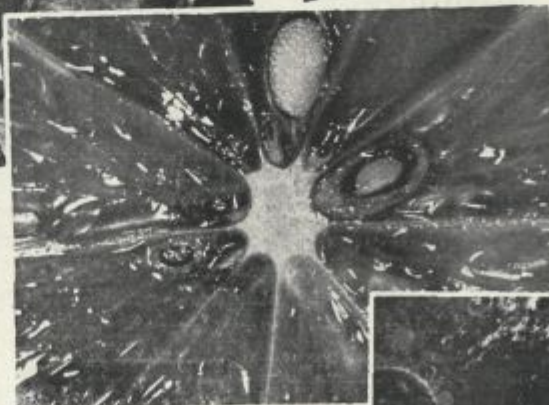
Torej le hitro na delo!

Rešitev zapišite na rešilnici, ki je na prvi strani.

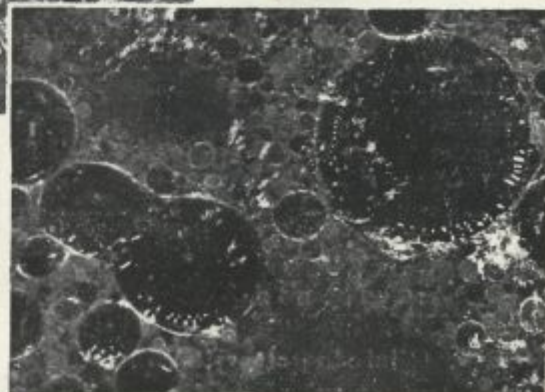
Štev. 1.

Skrivna mreža... skozi odprtine vidimo srepe oči jetnikov...?

Štev. 2.

Ali predstavlja slika res goreče olje...?

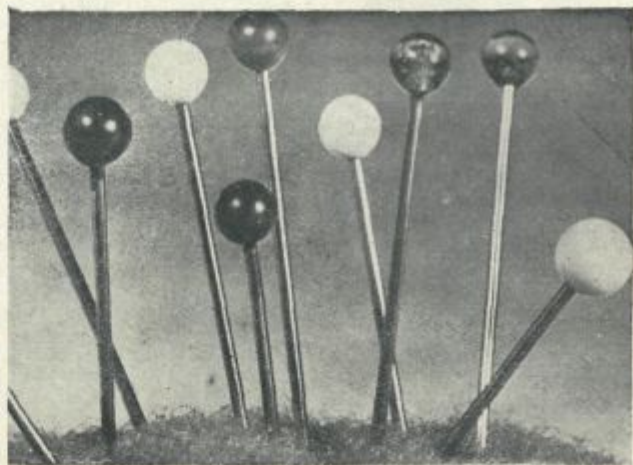
Štev. 3.

Majhni in veliki krogi so na sliki. Ali se je morda risarček šalil...?

o kraljestvu gospodinj

Štev. 10.

Na medenih palicah slonijo steklene krogle. Ali jih je kdo pobral z vrta ali pa pomenijo morda moderne cestne svetilke...?

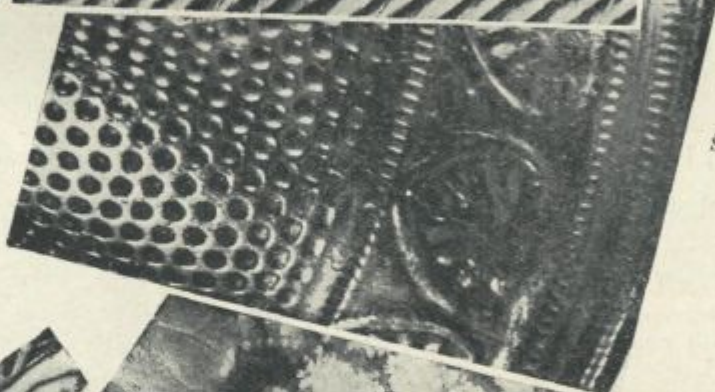
Štev. 9.

Vrvi, same vrvi, morda pa tudi ne...?

Štev. 8.

Ta slika spominja na stare izkopine! Morda predstavlja slika star viteški ščit...?

Štev. 7.

Ali vas ne spominja ta slika na prve snežinke...?

Štev. 6.

Štev. 4.

Fotografski posnetek lune leži pred vami, ali morda ne...?

Štev. 5.

In tu vidite mrežo vaše vrtno ograje, ali ne...?

Štev. 6.

Risba modernega slikarja. Ali pa je morda hudo zmečkana ruta...?

Štev. 4.

Štev. 5.

Zgodba o dveh ščurkih

Živela sta nekoč žalostni in veseli ščurek. Bila sta dobra prijatelja in vedno sta hodila skupaj na izprehod.

Tako sta prišla nekoč v neko kmečko hišo in našla pot, ki je vodila na kuhinjsko mizo. Tam je stala skodelica mleka. Ščurka sta bila radovedna in tudi mleko ju je prijetno ščegetalo v nos; tako sta zlezla na rob skodelice. Tedaj pa — o groza! — štrbunk! in že sta padla oba v mleko.

Žalostni ščurek je takoj začel tarnati in vzdihovati: «Jož, prejoj! Zdaj je konec!» In ker je bil ves obupan in malodušen, se je vdal v usodo in utonil.

Veseli ščurek si je pa kmalu opomogel od prestanega strahu in vzkliknil:

«Zakaj naj bi bil to moj konec? Nočem še umreti!»

Začel je hrabro otepavati z vsemi štirimi. Veslal je s svojimi nožicami po mleku in udarjal s krili, in glej, ostal je na površju. Zakaj čez nekaj trenutkov se je zgodilo nekaj čudnega: mleko pod njim se je strdilo, napravilo se je presno maslo, ker je tako pridno udarjal s krili in veslal z nožicami. Veseli ščurek je zdaj sedel na maslu in se veselo oddahnil in odpočil od truda in napora. Bil je rešen. Kdor hitro obupa, je kmalu izgubljen, kdor ima pa pogum, ima tudi srečo!

Rešitev ugank štev. 11/1936.

Rešitev križanke „Nagrobni spomenik“.

Navpično: 1. Vsi sveti; 2. Oto; 3. ara; 6. bob; 7. gib.

Vodoravno: 2. In 5. osa; 4. tir; 6. beg; 8. Hotič; 9. Maribor.

Rešitev križanke.

Navpično: 1. Bog; 2. igla; 3. tla; 4. kava; 5. ara.

Vodoravno: 1. bitka; 6. oglar; 7. glava.

Rešitev magičnega kvadrata.

1. usta; 2. stol; 3. tona; 4. Alah.

Uganke štev. 1

Posetnica 1.

Vlado C. Čop

Sinja Reka

Kaj je ta gospod po poklicu?

Posetnica 2.

Pepe Ronivec

Kaj je ta gospod po poklicu?

Križanka.

1		6	8	9
		7		
2	5			
3				
4				

Vodoravno: 1. ime slovanskega apostola; 2. nota; 3. žensko krstno ime; 4. luka v Jadranskem morju; 7. moško krstno ime.

Navpično: 1. rožni venec; 5. «semkaj» v srbohrvaščini; 6. kazalni zaimek; 8. vrsta pesnitve; 9. denarna enota.

Čara s kvartami

Poslušajte, Danes vam pokažem noyo čaro s kvartami. Če imate spretnost, bo malokdo izmed gledalcev pogodil, kako jih slepite.

Vzemite iz igre 4 dame in še tri druge kvarte in jih razprostrite v roki kakor pahljačo v takšnem vrstnem redu, kakor vam kaže zgornja slika, hkrati pa skrijte križovo damo pod naslednjo desno kvarto tako, da bodo gledalci mislili, da imate samo šest kvart v roki. Zdaj pa slovesno izjavite, da ostanejo te tri dame, ki se še vidijo, skupaj, naj razdelimo kvarte, kakor hočemo. Nato razdelite kvarte na dva kupčka tako, da položite vselej po eno kvarto na le-

vo in po eno na desno, in sicer s sliko navzdol. (Kvarte začnite jemati z leve strani.) Ko imate zadnji dve kvarti v roki, ju vteknite hitro pod obe desni kvarti (glej spodnjo sliko), nakar denite ta kupček na kup kvart, kateremu ste odvzeli teh sedem kvart. Nato pokažite gledalcem zmagovalno kvarto levega kupčka, in glej, v tem kupčku so res tri dame.

To čaro lahko ponovite, zakaj tiste štiri kvarte, ki ste jih bili vrgli na kup kvart, leže v pravem vrstnem redu, da z njimi lahko ponovite to čaro.

Ljubi otroci!

Prav vesele božične praznike in srečno, zadovoljno novo leto vam vsem iskreno želijo Bumček, Jurček in

vaša teta Mina.

24 razglednic dobite za to

Izmed teh jih boste lahko šest porabili za božična in novsletna vožila, štiri za Veliko noč, štiri za godove in deset za razne priložnosti.

Polovico teh razglednic kažejo te pomanjšane sličice.

Je razglednice dobite, če boste naročnino za 12 števil Žene in doma, za 10 prilog za kroje in ročna dela in za 5 gospodinjstskih knjig za leto 1937. v znesku 105 din plačali do 5. januarja 1937.

Za majhno prijaznost dobite 24 razglednic, ki jih boste lahko imeli za vse leto.

Če boste nakazali 68 din, pa Vam pošljemo 18 razglednic. Obenem boste dobili lepo knjigo, če Vam žreb ne prisodi kakšne višje nagrade za rešitev uganke, ki je razpisan na prejšnjih treh straneh. Naročnicam, ki so do 10. decembra obljubile, da bodo vs letošnjo naročnino plačale do 5. januarja 1937, smo te razglednice že danes priložili. Prosimo jih, da pokažejo te razglednice svojim znanim in prijateljicam in jih povabijo, da si naroče „Ženo in dom“. Za vsako pridobljeno naročnico dobijo lepo nagrado. Ne pozabite na rešitev nagradne uganke in ne pozabite na nakazilo naročnine do 5. januarja 1937.

Kaj piše Wida

Draga gospa! Sedaj sem spet tu v tem velikem in šumnem Parizu. Kar težko se mi je bilo po vseh teh tednih prelestnega sožitja s prekrasno naravo spet vživeti v vse to vrvenje in hitenje. Sedaj sem, hvala Bogu, preko tega in spet prav pridno študiram. Toliko mi pa vendarle še ostane časa, da tuintam pogledam, kako kraljuje premogočna kraljica moda. Pa sem prišla do spoznanja, da je že nekaj sezij sem kar nenavadno naklonjena nam, to je tistim, ki nas je boginja Fortuna kaj mačehovsko obdarovala z mamonom, ali kakor po domače pravimo, z denarjem. Denar! Zanj dobimo vse, in kdor ga ima na pretek, temu je kaj malo mar, kako vihti muhasta kraljica mode svoje žezlo. Zato pa smo me toliko bolj vesele in srečne, da se bomo lahko lepo in okusno oblekle, čeprav so nam dohodki kaj skromno odmerjeni. Saj je tudi res nerodno, človek bi lahko kar rekel, hudo, če bi šla maturantka rada na venček, pa ni in ni denarja za primerno obleko. Hudo je materi, ki ne more ugoditi želji svojega otroka, in hudo je hčeri, ki je morda že tedne in tedne sanjala o tem večeru. Nerodno pa je tudi učiteljici ali pa ženi slabo plačanega uradnika, če je kdaj povabljen na to ali ono prireditev, pa nima za to potrebne obleke. Letos pa si bo tako obleko lahko marsikatera omislila, in to z najmanjšimi stroški. Saj hrani skoraj vsaka žena in mati v svoji omari po eno, včasih še celo po več oblek iz starih dobrih časov, s katerimi do danes ni vedela kaj početi. Da bi jih bila zavrgla, ji je bilo žal, saj je z njimi često združen marsikak prelep spomin. In tudi blago je dobro in lepo. Letošnja moda smokinga, kazaka in fraka pa nam omogoča strnenje

Tričetrtinski plašč iz sivega perzianca, ki je letošnjo zimo prav posebno priljubljen. Lepi usnjeni pas je ob straneh potegnut pod plašč, spredaj se pa zapenja z lepo dekorativno sponko. Gumbi so prav tako usnjeni in se ujemajo s pasom.

dveh ali celo treh takih starih oblek v eno novo in povsem moderno. Krilo take obleke je skoraj vedno črno. Napravljeno je iz težke svile ali pa iz lahkega volnenega blaga. Za večer je dolgo, za popoldan, za gledališče in za manjše večerne prireditve pa kratko. Kratko krilo je čisto gladko in ozko, dolgo krilo pa zgoraj ozko, spodaj pa lahno zvončasto. K temu krilu se torej nosi jopica v videzu kazaka, smokinga ali traka. Sešita je lahko iz iste svile kakor krilo, lahko je pa tudi iz težkega belega klokeja ali svile. Tudi žamet je kaj prikladen. Tista, ki ji pristajajo pestre, žive barve, seže po lepi modri ali zeleni ali pa tudi po pestrovzorčasti svili. Tista pa, ki hoče ustreči zadnjemu predpisu mode, si jo bo sešila iz lila ali vijoličastega klokeja ali krepsatena ali pa iz srebrnega ali zlatega lameja. Pod črno jopico v videzu smokinga se nosijo namesto bluze le lepi plastroni. In tu je spet podana možnost kar največje izpremembe z najmanjšimi stroški. Saj si tak plastron lahko napravimo iz še tako ponošene svilene bluze, iz skromnega ostanka žoržeta ali pa iz lepe stare čipke.

Pa ne samo svilene, tudi stare čipkaste obleke letos lahko s pridom pre-krojimo. Zelo moderni so čipkasti rokavi, pa tudi sicer se vidi vedno več čipk. Prilagam Vam sliko plesne toalete, ki je narejena iz rdečkastolila in vijoličaste čipke. Nič manj lepa bi pa ne bila, če bi eno izmed obeh čipk nadomeščala svila. Na uho Vam povem, da sem si tako obleko napravila jaz, in sicer iz mamine poročne in iz svoje prve plesne obleke.

Seveda se vidi še vse polno drugih reči, a povedala sem Vam le to, kar me je najbolj navdušilo in kar bo gotovo tudi Vas in marsikatero izmed Vaših naročnic najbolj zanimalo.

Ob sklepu pa želim Vam, draga gospa, vsem tam v uredništvu in tudi vsem Vašim naročnicam, ki bodo te moje vrstice čitale, lep in vesel Božič. V novem letu pa obilo uspeha! V miru naj Vam poteka, v sreči in zadovoljstvu!

Vaša

Vida

Večerna obleka iz rdečkastolila in vijoličaste čipke. Velika vratna izreza je ravna, pas pa širok.

Za mrzle

Za plašče in površne jopice je letos moderna kratkostižena kožuhočina (astrahan, perzijanka, širokorepka, indijsko jagnje, bober, tju-lenj itd.). Nič manj lep pa ni tak plašč, če je napravljen iz cenenih zajčjih kožic, iz kakršnekoli imitacije ali pa iz pliša. Prevladuje črna barva, od drugih barv pa izberite samo temnejše odtenke.

Tričetrtinski plašč iz tju-lenjeve kožuhočine s pokončnim zvončastim ovratnikom. Rokav je pod komolcem razširjen, pri zapetju pa zopet zožen. Kroj tega plašča se lepo poda vitkim, pa tudi močnejšim postavam.

Kozaška površna jopica iz kratkodlakastega krzna.

Kratka jopica iz krzna širokorepke. Ovratnik je tulipanast. Zvončasti zadnik je nekoliko daljši od obeh prednikov.

Dolg plašč s tulipanastim ovratnikom. Ima ozke rokave in se tesno prilega telesu.

Spodnja slika kaže, kako s plastroni izpremenite in polepšate videz stare obleke.

zimske

mesece

Obleka je sestavljena iz bluze in krila. Naredimo si jo iz temnejšega volnenega blaga. Prednji del bluze ima ovstavek. Ta ovstavek se končuje pod ovratnikom v obliki majhnega žaboja. Ovratnik je nizek in zelo koničast. Rokavi so tri četrti dolgi in stisnjeni v ozek zapestnik. Zadnji del bluze je gladek. Krilo je spredaj položeno v dve globoki gubi, ki sta do višine kolen odprti. Zadnji del krila je gladek.

Tri četrti dolgi plašč iz mehkega, nizkodlakega krzna je krojen raglan. Rokavi so v zapestju ozki. Prednji del se prepenja po sredini z velikimi gumbi in ima zarežane žepe, prekrite z zaplatico. Hrbet je gladek in nekoliko razširjen. Stoječi ovratnik je zelo širok. K takemu plašču nosimo ozko krilo iz trpežnega volnenega blaga črne ali rjave barve. Plašč si lahko sešijemo iz pliša, če nam je krzno predrago.

Ta plašč je primeren za močnejše postave. Ovratnik je iz krzna in je našit na ovratnik plašča, in sicer tako, da nosimo plašč lahko tudi brez krznenega ovratnika. Rokav je štiridelen in prehaja v majhno sedelce na ramah. Hrbet je po sredini predeljen. Prednji del plašča se zapenja skoraj po sredini in ima zarežane žepe. Gumbi so enake barve kakor krzno.

DARUJTE PRAKTIČNO!

Založeni smo za letošnjo zimsko sezijo z ogromno izbiro praktičnih daril za dame, gospode in deco.
MODA — ROKAVICE — NOGAVICE

VLEŠJAK

LJUBLJANA-JELNBURGOVA

Za oko lepo

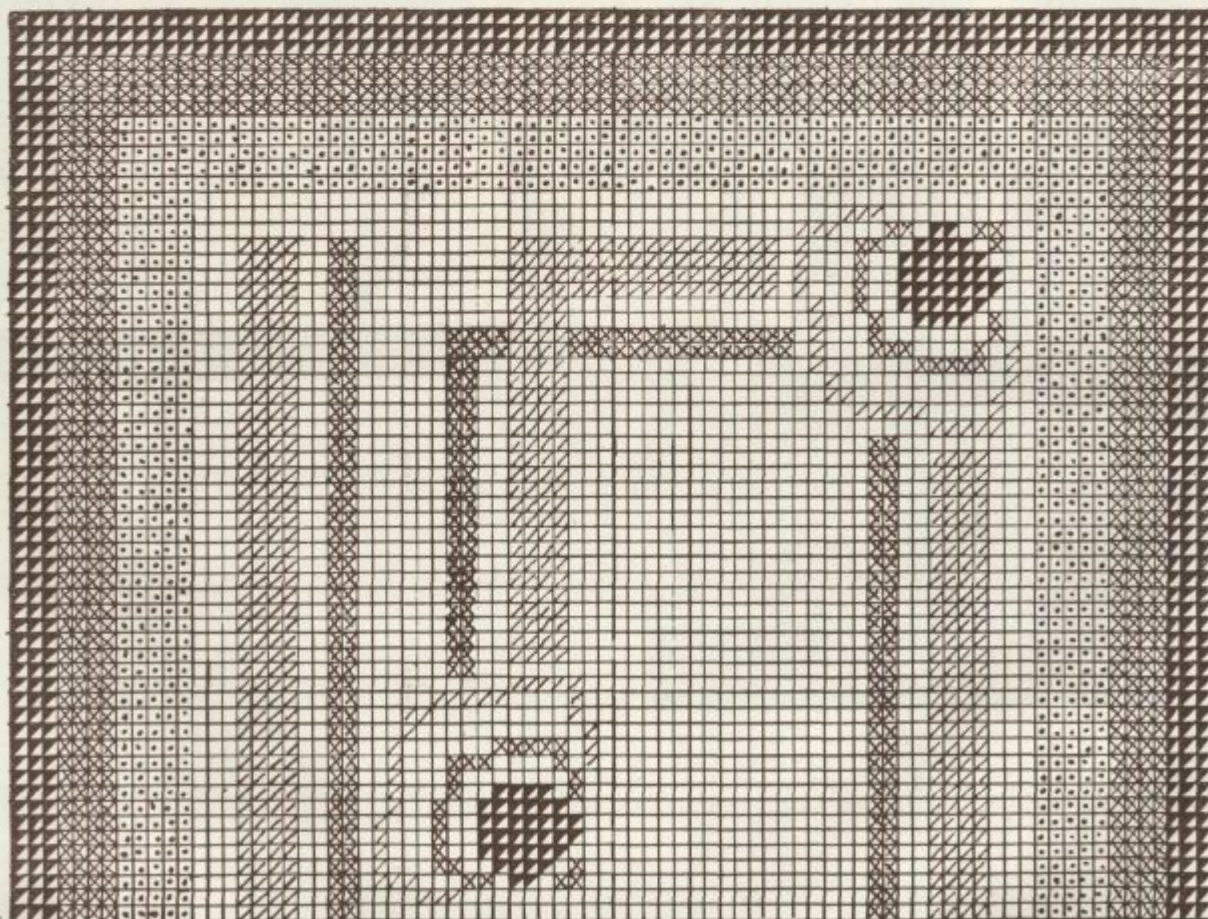
za noge gorko

Smirenska preproga

Preproga na naši sliki je 120 cm dolga in 80 cm široka, je pa seveda lahko tudi večja ali manjša.

Za osnovo moramo vzeti posebno juto «aida», na katero vezemo s smirensko volno. Ta juta je različno široka in ima gostejša ali redkejša okenca. Debelina volne se ravna po velikosti luknjic.

Vzorec na sliki vezemo z zeleno in rjavo volno v različnih odtenkih. Zelene barve zamenjamo lahko z modrimi ali pa z rožnatimi, kar je rjavega, naj pa ostane. Vsako okence nariska pomeni po 4 vozele. — Preprogo pa lahko izvezemo tudi v kelimskem ali križnem obodu.

temnorjava

svetlozelena

temnozeleno

rjava

srednjezelena

Narisek za smirensko preprogo. Posamezni znaki pomenijo

Nekaj za kuhinjo

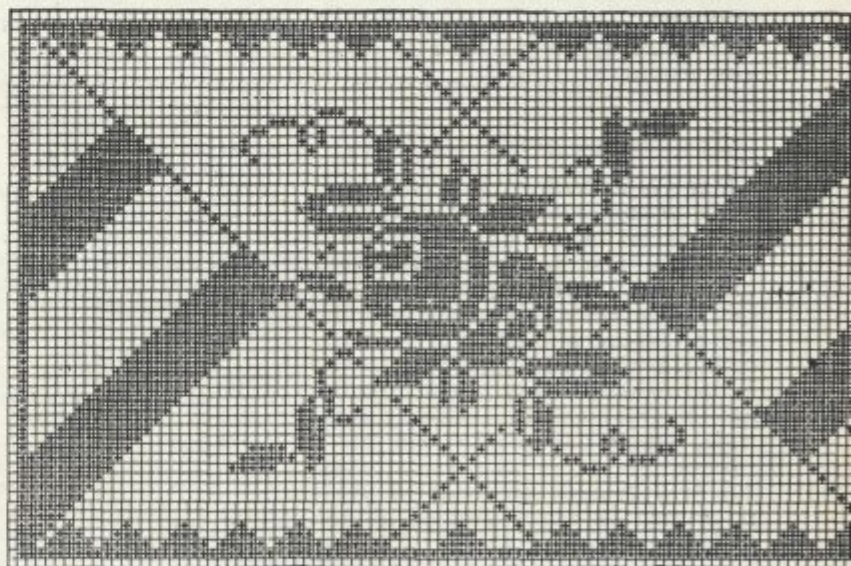
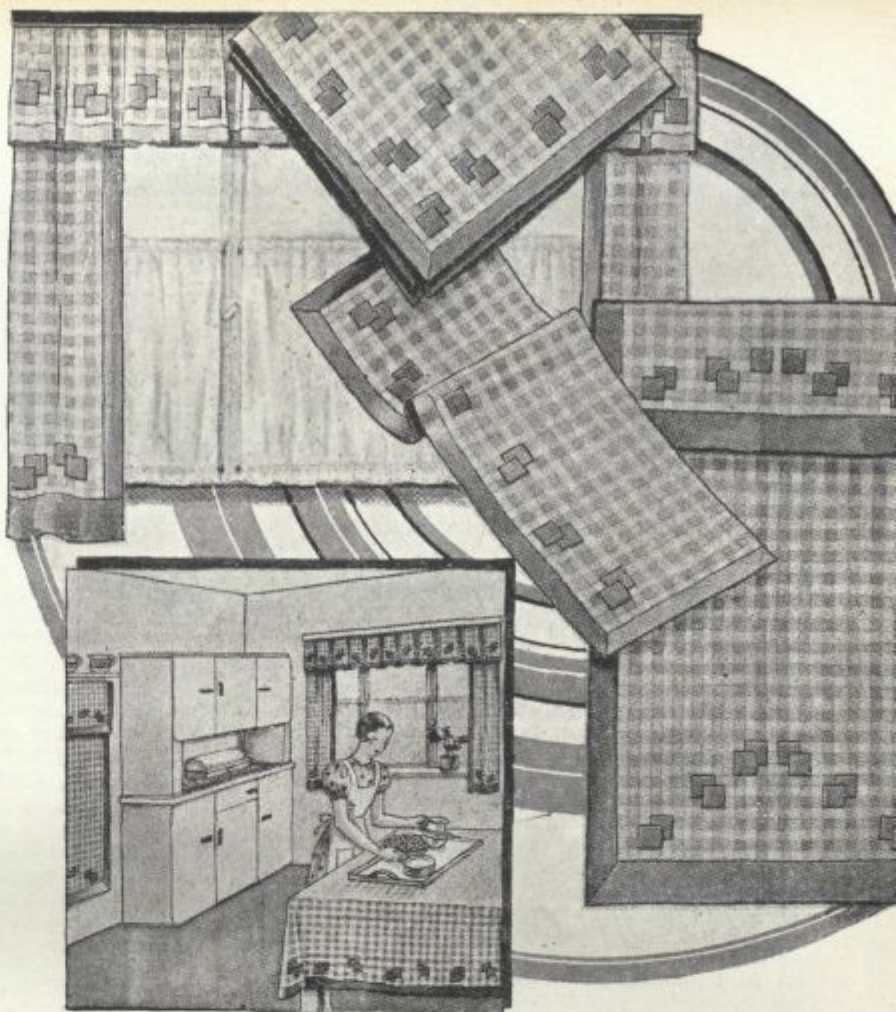

in nekaj
za sobo

Lična kuhinjska oprema

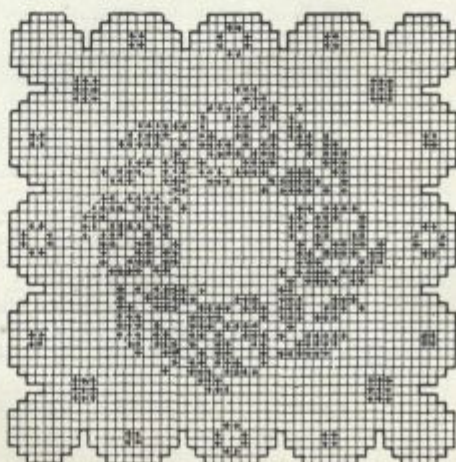
Prav in pametno je, če gospodinja gleda na to, da je tudi kuhinja prijazna in domača. Saj preživi v njej večji del dneva.

Oprema, ki jo vidite na naši sliki, je iz kari-ranega modrobelega lanenega platna. Okrašena je z modrimi našitimi kvadrati in s 5 cm široko modro obrobo. Tudi letopiško sobo bo taka gar-nitura prav prijetno povzdignila in polepšala. Zlasti če jo napravite prav tako iz modrobelega platna, namesto modrih kvadratov pa naši-jete rdeče srčke. V tem primeru mora biti se-veda tudi obroba rdeča. Srčke lahko prišijete na stroj ali jih pa obzankate. Paziti pa morate, da bodo barve obeh vrst blaga stanovitne, da vsak kos opreme brez skrbi operete.

☐ Mreža

■ Redki platneni vbod

☐ Mreža

■ Redki platneni vbod

Trije lični prtíči, kakršnih ni ni-kdar preveč pri hiši.

Lahko jih kvačkate ali pa mre-žate. Velikost je odvisna od debe-losti kvačkanca oziroma od velikosti mrežnih luknjic.

Odgovori na našo anketo

«Ali ste za ločitev zakona ali proti nji?»

Draga gospa urednica!

Sama živim v zelo srečnem zakonu, zato si kar mislim ne morem, da bi se sploh kdaj ločila od moža. V krogu svojih znancev in prijateljev sem pa že marsikaj videla in opazila, kar se mi ni zdelo prav. Mislim, da imajo zakonci, ki se ne prestando doma prepirajo, pekel. Če so prepiri pogosti in je resnična sprava nemogoča in če zakonca nimata otrok, je gotovo najbolje, da se sporazumno ločita. Zakaj bi drug drugemu grenila življenje, če spoznata, da nista drug za drugega. Drugače je seveda, če imata zakonca otroke. Mati nima pravice, da bi otrokom vzela očeta, s tem da bi se ločila od moža. Prav tako pa tudi obratno. Otrok je navezan tako na mater kakor na očeta, za življenje sta mu oba potrebna, in otrok bi gotovo trpel, če bi se zakonca ločila. V tem primeru se mi zdi potrebno, da se žena zatajuje in da se mož brzda otrokom na ljubo. Tudi če jima zakon ni dal vsega tega, kar sta pričakovala, če drug drugemu ne moreta postati prava tovariša, naj se posvetita samo otrokom, in tu nastane lahko nova vez, ki bo morda globlja in trajnejša od zakonske ljubezni. Ali ne mislite tudi Vi tako? Moj odgovor bi bil torej v kratkih besedah tale: Samo zakonci brez otrok bi se smeli ločiti!

Sprejmite odane pozdrave od svoje stare naročnice
M. Z. v Šoštanj.

Spoštovana gospa urednica!

V prejšnjih časih se je le malo ljudi ločilo. Ločitev je bila takrat nekaj strašnega. Danes ta dan pa povsod ločitve naraščajo. Kdo je tega krio? Gotovo ljudje sami, ki so zdaj manj potrpežljivi kakor nekdanj. Če ni vse tako, kakor bi moralo biti, če je le malo kaj narobe, že letijo na sodišče in zahtevajo ločitev zakona. Gotovo so tudi naše babice in prababice dosti pretrpele v zakonu, gotovo tudi njim ni bilo vse z rožicami posuto, so pa vendarle vztrajale in se do svoje smrti posvetile možu in družini. Če mene vprašate, ali sem za ločitev zakona ali proti nji, Vam moram odkrito povedati, da nisem zanjo. Mladi ljudje imajo dovolj časa, da premislijo, preden se zvežejo za vse življenje. Zadoosti prilike imajo, da se pred zakonom do dobrega spoznajo in premislijo, ali so si izbrali pravega druga za vse življenje. Zato obsojam vsakogar, ki se loči.

J. M. v Ljubljani.

Cenjena gospa urednica!

Morda se Vam bo zdel moj odgovor čuden, vendar se bom potrudila, da Vam razložim, kako sem prišla do takega prepričanja. Prosim Vas pa, da ne objavite mojega imena, ker bi utegnil moj odgovor koga izmed mojih sorodnikov zadeti v živo.

Na Vašo novo anketo Vam ne morem drugega odgovoriti, kakor da obsojam žene kakor tudi može, ki se nočejo ločiti, če spoznajo, da živijo v nesrečnem zakonu. Odkar se zavedam sebe in svojega življenja, sem imela doma pekel. Bilo nas je troje otrok in starši se med seboj niso razumeli. Prepiri so bili na dnevnem redu. Pri vsakem obedu, pri vsaki večerji sta se oče in mati sporekli. Padale so hude besede in ostri očitki, otroci smo se splašeni stiskali drug k drugemu, bali smo se trenutka, ko smo morali sesti k mizi, z veselo nestrpnostjo smo čakali trenutka, ko smo smeli od doma. Če se spomnim zdaj nazaj na svoja otroška leta, bi se lahko zjokala. Nismo vedeli, kaj je brezskrbna mladost, nismo vedeli, kaj so srečne ure v domačem krogu. Kadar sta bila oče in mati med seboj sprta, sta bila z nami zelo ljubezniva, ker je vsak izmed njiju izkušal pridobiti otroke na svojo stran. Gorje pa, če je kateri izmed njiju zapazil, da smo se otroci zavzeli za drugega. Tedaj je bil spet ogenj v strehi. In vendar smo imeli otroci radi očeta in mater in nismo vedeli, s kom bi po-tegnili. Nismo se upali tolažiti matere, kadar je jokala, če je bil oče v sobi, in nismo se upali pobožati očeta, kadar je bled in mrk hodil po sobi in je mama kje v kotu sedela in šivala, ker smo se bali, da bi se ji zamerili.

Ko smo postali večji, smo se otroci oklenili drug drugega in še dandanes se imamo zelo, zelo radi. Tete in strici, ki so hodili k nam na obisk, so prigovarjali mami, naj se vendar loči, a mama je zmerom odgovorila: «Oh, ko bi ne bilo otrok, kdaj bi se bila že ločila!» In mi otroci smo se potem vselej čutili odgovorne za njeno žalost. Potem smo sami začeli prigovarjati mami, naj se vendar loči, in tudi očetu smo prigovarjali, toda vse je bilo zaman. Oba sta bila prepričana, da tega zaradi nas ne smeta storiti, in leta so minila in nam otrokom je bila vsa mladost zagrenjena. Kolikokrat smo jokali, kolikokrat smo si želeli, da bi umrli, da bi se oče in mati potem vsaj lahko ločila. Vsi trije smo imeli samo eno veliko željo, da bi bili čimprej pri kruhu in da bi mogli čimprej od doma, čeprav smo imeli tako srčno radi oba, očeta in mater. Potem je šel najstarejši brat k vojakom, mlajši se je šel v trgovino učiti in jaz sem dobila službo pisarniške uradnice. Šele takrat sta se roditelja ločila. A bilo je prepozno. Naše mladosti, naših otroških let nam ni mogel nihče več vrniti. Vsi trije smo postali zagrenjeni, resni in nedostopni. Nihče izmed nas se ni poročil. In kadar govorimo o domu in o svojih mladih letih, nam je še zmerom hudo, nihče izmed nas se ne upa izgovoriti odkrite besede, besede, ki bi obtožila očeta in mater, vendar jima vsi trije na tihem očitamo, da nista prav storila, ker se nista že prej ločila. Zdaj Vas morda, cenjena gospa urednica, ne bo čudilo, če Vam povem, da se mi zdi prav, če se zakonca, ki se ne ljubita, ločita. Otrokom na ljubo bi se morala ločiti, da ne bodo trpeli zaradi večnih prepir in da jih ne bo bolelo

srce, če bodo morali z enim ali z drugim preločiti

Morda je še dosti mater, ki živijo življenje, kakršnega je živila moja mama. Želo vesela bi bila, ko bi moj dopis našel pot do srca take matere. Vaša I. I.

Spoštovana gospa!

Dovolite, da se tudi jaz pridružim vsem, ki rešujejo vprašanje, ki ga je sprožila nova anketa v «Ženi in domu».

Nisem sicer omožena, ne mati otrok, toda to ni ovira, da bi ne mogla trezno presojudati o zakonu.

Ali smo za ločitev ali proti nji? Zares težko vprašanje. Vsaka ženska, naj je poročena ali ne, ve, da ločitev zakona v večini primerov ni potrebna. Seveda so tudi tu izjeme. Če je na primer eden izmed zakoncev neozdravljivo bolan in je nevarno, da se prenese bolezen na ostale družinske člane, potem bi bila nač ločitev najkorenitejši pomoček. Toda koliko je ljudi, ki bi se v tem primeru odrekli skupnemu življenju?

Prav nobenega opravičila pa ni za ločitev brez resnega vzroka. Zgodi se, da pride v sicer mirnem zakonu do majhnega nesoglasja in kmalu stoji oba zakonca pred ločitvenim sodnikom.

Vsak človek pa čuti največji odpor proti ločitvi tam, kjer so otroci. Koliko nedolžnih otrok izgubi zaradi prenapljenega koraka staršev očeta ali mater, čestokrat pa celo oba in morajo rasti med tujimi ljudmi. Tak otrok postane kaj kmalu nezaupljiv in zakrknjen. In kako bi bil tudi drugačen, saj mu ni dano, da bi živel s tistimi, ki jih ima rad. Največja žrtev ločenih zakonov so prav gotovo otroci.

Povedala bi lahko še marsikaj, toda naj se oglasi tudi druge.

Poudarim naj samo še enkrat, da sem odločno zoper ločitev zakona in da jo odobravam le v res utemeljenih primerih.

Blagovolite sprejeti iskrene pozdrave.

Karba Ivanka, Trbovlje I.

Tistim, ki si želijo bistrimi duha.

1. Katero znamenito plesalko so v svetovni vojni ustrelili zaradi vohunstva?

2. Kakšen les uporabljajo za svinčnice boljše vrste?

3. Kaj je weekend?

4. Odkod ima elektrika svoje ime?

5. Koliko prebivalcev ima Moskva?

(Nadaljevanje.)

To je seveda Kambičevo maslo! Pa kaj bi se dalo tu ukreniti? Nič — seveda nič! Še pol leta mora ostati v službi, da dobi vsaj nekaj pokojnine in da dobi on pri tvrdki nekaj več plače. Saj so zadovoljni z njim tam. Saj bo vse — samo malo časa je treba še potrpeti! Seveda je ta beseda — potrpeti — od večnega ponavljanja postala že zoprna, kaj zoprna — obupna! A le tega ne! Obupa ne! Berta, ljubljena ženka! Ženka!

Tudi on je že izčrpan, čutila je to in pritisnila njegovo dlan na svoje ustne. In še nocoj se bo moral odpeljati nazaj v Tržič. Pa še jezil se je z ljudmi, ki so ga napadli, komaj da je prišel z volišča. Kdo mu neki pere in streže? Ovratnik je strašno nemarno zlikan. In zavratnica je tudi že zelo ogoljena. Kako da ni mislila na to, da bi mu kupila dve novi! Pa saj si skoraj ne upa več na cesto... Ali je kdaj slutila, da bo še tak boj za tega njenega Lojzeta?

Naslonil se je čez njeno ramo.

Rahlo ga je poljubila na lice, kjer je bila koža gladka in mehka. Dom ji je bil on in vse! Ali še ni prepozno.

On pa ji je v šali snel naočnike in jo naglo poljubil na konec nosu.

Utrnila je luč in se ozrla nanj.

Ali je bil srečen?

Sopel je globoko, a vedno mirneje, rahleje. Zelo pokojen se ji je zdel njegov obraz, ki je ležal kakor v globokem spanju poleg njenega na beli blazini. A on ni spal, le oči je imel zaprte — morda je pa le dremal?

Bridkost se je bila umaknila, zabrisala jo je nepričakovana, zagospodujoča želja moža, ki jo je osvojila vso. In zdaj je bilo vse nekako sproščeno in umirjeno. Napetost in groza sta se razblinili, se nekam razleteli.

S posteljne omarice je vzela njegovo uro in jo nesla k svojim kratkovidnim očem. Moj Bog — samo še kratko uro je do njegovega vlaka. In on mora iti še nocoj!

«Ali je že pozno?» je vprašal in zamežikal izpod trepalnic. «Ali ni preneumno, da moram zdaj vstajati!»

Saj mi je tako žal zate, ubogi moj prijatelj, da moraš že stran. Ali si nevoljen? Saj te razumem! In še njej je lezla nevolja v misli, pa jo je takoj zadržala, da bi ga še bolj ne težila.

«Res boš moral vstati, Lojze! Saj veš, kako je!» je dejala lahko.

On pa je trpko odvrnil: «Vem!» in se dvignil.

Ko mu je pospravljala stvari v aktovko, se je nenadoma spomnila. Žal, da je treba izgovoriti, le ko bi se en vsakokrat ob tem tako ne razburil.

«Lojze, prosim te, ne skoči mi v lase! Teh pet sto moraš vzeti s seboj. Porabil si za vožnjo in si nisi dal povrniti. Njej pa moraš pošiljati točno in brez od-

tegljajev. Ne kriči! Tiho!» Stopila je k njemu in mu zaprla usta z dlanjo.

Saj je molčal in vzel. Prevečkrat se je že branil in se prepiral z njo zaradi tega denarja, ki mu ga je vedno iznova dajala in ki ga je nazadnje le vzel, ko sta se že malo sporekla, preden ga je preprosila. Saj si sam ni več zapisoval, koliko mu ga je bila že dala. Kaj bi ji tudi zatrjeval, da ji bo vse pošteno vrnil! Kaj bi klet ta prekleti denar, brez katerega ni mogoče niti za silo živeti! Le žgoča bridkost je ob teh prizorih kanila vselej na njuno ljubezen in včasih se mu je zdelo, da se vračajo prve bridke ure njegovih študentskih dni, ko je malone beračil. Preketo trdo je bilo treba stisniti zobe! A to mora biti, če hoče doseči to, za kar se je preklal z življenjem. Noben boj ni lep in nobeno junaštvo popolnoma čisto!

Preden je šel, je še vprašal: «Ali imaš še moj revolver? Prodaj ga lahko v Tržiču. Saj ga ne potrebujem!»

«Kaj ga boš prodajal! Take sile še ni! Naj le ostane tu pri meni...»

«In ko bo vsega konec, mi ga boš dala nazaj. Na dan najine civilne poroke! Ali pa hočeš morda prestopiti v kako drugo vero?»

«Saj je vseeno, kajne?»

«Skoroda! Kaj bi se šla teater?»

«Ko sva tako pašetna! Sicer pa, jaz nisem kriva. Vedno sem ti zabičevala, da sem prestara zate!»

«Mhm...» je brundal in se muzal. «Ti si tako neumna! In oba sta se sproščeno in veselo smejala.

Ni ga spremila na postajo. Čemu bi hodila sama nazaj? Ob vratih njene sobe sta se zadnjič poljubila. Vrgla mu je roke okrog vratu in ga pritegnila k sebi, kakor bi se mu hotela obesiti okrog vratu kot težko, težko breme.

In ko so se ga držale njene ustne v trpki opojnosti, je čutil, da bi to utegnila biti sreča, vroča, vrtoglava sreča...

Na postaji se ni zmenil za nikogar. Sam je hodil ob tračnicah navzgor in spet nazaj in predel nadepolne misli v bodočnost.

Zato ni opazil niti Vobachovega Karlija, ki se mu je očitno nastavljal in ki je odšel potem nekoliko pobit proti mestu, ko je bil Leben vstopil v vlak, ne da bi se bil ozrl nazaj!

Berta Dolinarjeva pa je bila spet sama.

Kaj naj bi bila drugega počela? Ulegla se je spet v posteljo, se zavila v odejo in izkušala zaspiti. Zdaj se bo vozil skoraj vso noč, in zjutraj, ko pride domov, bo moral takoj v pisarno! Hladno mu mora biti v tem lahkem plašču. Takoj jutri bo kupila volne in mu pričela plesti telovnik. K Vobachovi Malči pojde, ta se razume na take reči. Ali je ne gleda Malči zadnje čase nekam postrani? Tudi ona? Morda pa vidi ona, Berta, samo strahove okrog sebe? Ko pa tako boli, tako neznansko boli ta prezir... Utrnila je luč in odrinila knjigo, ki si jo je bila pripravila poprej. Hotela je zaspiti in zaspala je, kakor zaspijo drugi ljudje — kaj bi tisto, če mislijo nekateri, da človek laže zaspiti, če ima čisto vest! Samo da se zaspil! V dremavici je še z obema rokama objela blazino, potem pa je utonila v počitek.

V Podgorici pa so nekateri slavili današnji dan z govori in napitnicami, drugi so bili tudi pijani, a iz

jeze, nekateri so se delali norca iz vseh skupaj, in nekaj malo jih je bilo, ki se za vso stvar še zmenili niso.

Zaprla je pismo, ki ga je bila napisala Lojzetu, in se spravila na korigiranje šolskih zvezkov. Otroci so bili kakor vedno tudi to pot zelo površni in prav nič izumljivi. Vse je narobe! In misli, še vse razgrete od besed, ki mu jih je bila napisala, so se upirale tej puščobi. Nekaj časa je delala mehanično, ko se naenkrat spomni, da je spregledala dve napaki, ki sta se skoraj v vsakem zvezku ponavljali. Proč z Lojzetom! Jutri mora prinesiti zvezke v šolo in naloge morajo biti v redu korigirane; kajti Kambič bi utegnil revidirati, in ker si še nikdar nista bila prijatelja...

Spočetka nevoljna, se je lotila posla, ki ga je bila dolga leta vajena in ki ji je polagoma zlezel v običajni tek. Zvezki na levi so se kopičili, na desni jih je bilo vedno manj, popravki, črte in podčrtane besede, kjer se rdeča tinta v zlato prelija, bodo izzvale ogorčenje, jezo, zabavljanje na cenjeno gospodično učiteljico in bolj malo sramu in kesanja. Je že tako!

Pisala je opombe, črtala in podčrtavala naprej in si napol glasno požvižgavala. Včasih je tudi pokimala z glavo ali pa se malo namrdnila.

Potrkalo je.

«Naprej!» Kdo bo vstopil? Kdo prihaja k njej? Ali se je njemu kaj pripetilo? Morda telegram? Bliskovito so švigala plaha vprašanja in prepletala misli, ko so se vrata odprla, in v sobo je stopila gospa Žnidarjeva, žena advokata doktorja Žnidarja.

Mala in zelo obilna dama, ki je slovela po svoji pobožnosti in histeriji, se je sladkobno prismehljala, in svileni trakovi, katerih je bilo vse polno okrog njenega vratu in ramen, so zafrfotali v prepihu. Izpod koketnega klobučka, okrašenega s podjetno zavihanim, živozelenim peresom, so, zastrte s pajčolančkom, z drznim pogledom vso sobo in njeno prebivalko premerile žive, ostre oči, katerih zlovešči blesk se ni ujemal s sladkim nasmehom ustnic.

Berta se je prestrašila. Domislek, da prihaja Žnidarica morda zaradi kakšne dobrodelne prireditve, se je takoj spet umaknil temni, plahi slutnji, da gre za nekaj drugega, da gre zanjo in za Lojzeta. Pogodila je.

Sicer se je gospa Žnidarjeva še nekaj časa potem, ko je bila sedla na ponudeni stol, lovila z raznimi opazkami o šoli in njenih nadlogah, saj je bila včasih sama učiteljica, a nazadnje je le sprožila pogovor, zaradi katerega je bila prišla sem, v to sobo, k tej gospodični Dolinarjevi, ki jo je hvalila kot zelo inteligentno in o kateri bi si noben človek ne bil mislil, da...

«Kajne, da mi ne boste zamerili, gospodična Berta — saj vas smem tako imenovati, kajne? Vidite, kajne, da je dandanašnji svet zelo napak urejen, kajne? Ljudje se srečajo, se takole malo zaljubijo, so lahko miselni, kajne, zgodi se malheur, in poročiti se morata, kajne? Potem pa prideta polagoma na to, da nista prav nič drug za drugega, tista stvar se morda še ponesreči, in še večji malheur je tu, kajne?»

«Kolikor je meni znano, se je gospa Lebnova svojemu možu zlagala pred poroko, češ da je nosna!» je prekinila Berta trdo val prijazne zgovornosti.

«To sem vam hvaležna, da ste sami izrekli ime, človeku je tako nerodno, kajne? A da se vrnem k stvari — je že mogoče, da se je zlagala, morda pa tudi ne, saj morda sami veste, da ženska nikdar ne more z vso gotovostjo trditi, kako je! Saj veste, kajne, kako se

nam lahko včasih pripeti, ko ne veste, ali ste se samo prehladili, ali pa se je kaj pripetilo!»

«Jaz nič ne vem! Kaj mi sploh hodite to praviti? Meni ni treba nobenih naukov! Jaz vem, kaj smem in česa ne smem. Kajne, milostiva gospa?» Zadnje besede so bile zelo zbadljive.

Milostivi gospe pa tudi ta ton ni zaprl sape. Vdano je zaprla za trenutek oči in bolestno prikimala, potem pa se je vnovič sladkobno nasmejala in dejala:

«Seveda, draga gospodična, da se nimam prav nobene pravice vtikati v vaše afere, a jaz sem prišla k vam, ne zaradi sebe, ampak iz krščanskih, iz čisto krščanskih nagibov. Glejte, draga gospodična, sveti zakon je zakrament, ki je neizbrisen, kajne? To je zveza med enim možem in eno ženo za vse žive dni... Saj si prisežeta pred oltarjem, da ne bosta drug drugega nikdar zapustila, dokler ju Bog ne loči, kajne? Saj veste, draga gospodična, kako se kriva prisega pred sodiščem strogo kaznuje in kako je sramotna za krivoprisežnika samega kakor tudi za tistega, ki ga v to navaja! In isto velja za prelom prisega, storjene pred Bogom in ljudmi!» Milostiva gospa so končali in njih oči so prežale lokavo in škodoželjno, kar ni mogel skriti niti mili smehljaj, ki naj bi bil pomilovalen in sočuten. Oči so zgovorne. To bi bilo lepo, ako bi se nas naši zakonski možje kar tako od danes na jutri lahko znebili! Svete so meje naše oblasti in gorje vsakemu, ki jih poizkuša podirati. V tem smo si takoj vse edine in ne poznamo, kadar gre za to, nobene šale. Vse za eno in ena za vse! Da, gospodična Dolinarjeva, le premislite si dobro.

Berta Dolinarjeva se je samo smehljala. Čutila je vse, kar je bilo neizgovorjenega med njima, in danes jo je vse to že zabavalo.

«Ali, milostiva, kaj pomaga gospe Lebnovi, ako se jaz odpovem svojim pravicam do gospoda Lojzeta Lebna? Nje ne bo vzel nikdar več k sebi, tudi ko bi mene ne bilo!»

«Ali, draga gospodična, za zdaj vi niti ne mislite na to, da bi ga pustili, ali pa da bi se, kakor pravite, odpovedali svojim pravicam do njega!» je pičila gospa Žnidarjeva zelo vljudno.

«Pustimo besedo pravicam rajši na miru! Vidim, da sem se tudi vam napak izrazila. No, in ko bi pustila jaz gospoda Lebna, kaj bi to koristilo gospe Lebnovi? Saj je vse zastoj, on ne pojde nikdar več k njej, niti ne bo dovolil, da bi prišla še kdaj ona k njemu!»

«Ah, draga gospodična, med zakoncema, ki sta toliko let v dobrem in slabem skupaj preživela, bi se tudi to kaj kmalu uredilo. Vse je odvisno od vas, kajti gospod Leben si zdaj že šteje v dolžnost, da se čimprej loči od svoje žene in se poroči z vami, ker vam je uničil dobro ime in sploh, ker je šel predaleč. Zdaj vas tudi ne bo pustil, ako bi mu bilo tega svojega koraka že žal!»

«Mrha, tako me hočeš ponižati, take strupe si pripravila zame!» si je mislila Berta, medtem ko je malomarno gledala mimo svojega obiska skozi okno. Potem pa je vprašala suho, kakor je izpraševala svoje šolarje:

«Ali vas je gospa Lebnova poslala k meni?»

«Da, draga gospodična, gospa Francka je bila snoči pri meni in se jokala, da je omedlela in da je moral moj mož teči v apoteko po kapljice. In ko se je zavedela, je rekla, da pojde k vam in vas na kolenih poprosi, da ji ne vzamete moža... da!» In gospa Žnidarjeva je segla v torbico, da poišče žepni robec.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Trikrat na dan se nasmejite — to je najboljšo zdravilo!

«Držite se prijazno!» je dejal fotograf iz nekdanih časov in potem štel: «Ena, dve, tri!» Čez dober teden smo dobili sliko, na kateri smo se trudili, da bi kazali smehljajoč se obraz, in naši sorodniki in znanci so vneto zatrjevali in pritrjevali, da smo «dobro zadeti». Če dandanes pogledamo te smehljajoče se obraze s fotografij, nismo več prav prepričani o pristnosti nasmeha. Vidimo, da je prisiljen, ker ni prišel iz srca.

Moderni fotograf, ki mora biti tudi nekoliko poznavalec človeka, ne zahteva več, da bi se smejali. Dobro ve, da ni ničesar, kar bi človeka bolj polepšalo kakor prirodna veselost duše, ki se zrcali v očeh, ne pa v odprtih ustih.

Toda smeh je še več kakor trenutno olupševalno sredstvo. Smeh je lahko naravnost zdravilo za dušo in telo. Na svetu so ljudje, ki se lahko vzlic vsem križem in težavam še iz srca smejejo, čeprav samo za nekaj trenutkov. In najbrže jih prav ti trenutki narede odporne proti vsem težavam, da ne izgube poguma in vere vase.

Kdor se sam ne zna smejati, naj gre vsaj enkrat z odprtimi očmi po cesti. Potem se bo naučil smeha. Videl bo neznačajne ljudi, ki bi jih drugače prezrl, kako uporabljajo vso svojo zvitost, da se prebijajo skozi življenje. Videl bo otroke, ki se podo po cestah, nagajajo drugim. In še koliko drugega!

Toliko je vzrokov za smeh, če se le pravilno naučimo smeh iskati. Da je mačka na dvorišču dobila mlade in da je zdaj v skrbeh in v strahu zanje, je za kmeta nekaj samo ob sebi umevnega. Toda naj si vzame za trenutek časa in malo natančneje pogleda mlada bitja. Saj je komaj kakšna stvar tako ganljivo smešna, kakor te male nerode, njih igranje in iskanje.

Naučiti se moramo opazovati majhne dogodke, ker učinkujejo prav zaradi svoje neznačajnosti tako smešno. Saj se moramo na primer nehote zasmejati, če vidimo človeka v avtomobilu, ki se mu na obrazu pozna, da zna samo ukazovati, pa iznenada pred železniškim prehodom napravi strašno jezen obraz, ker mu rdeča luč ukazuje, da ne sme iti dalje. Tu mu vsa njegova moč nič ne pomaga. Samo zaradi tega, ker je naletel na nekaj, kar se mu ne umakne, samo zaradi tega se jezi nad rdečo lučjo. In izraz besnosti na njegovem obrazu ni v prav nikakršnem sorazmerju z majhno zamudo, ki jo bo imel. Da vzame velik človek takšen majhen dogodek tako resno, to je pač dovolj velik vzrok za smeh.

Najbolj zdrav in najbolj rodovitni smeh je pač tisti, ki se nas loti zaradi lastnih neumnosti. Nekaj vam svetujemo: kadar boste doživeli kaj takega, kar vas spravi v jezo, pomislite za trenutek, kaj bi storili vi, če bi se kdo drug tako jezil. In kakšno bi se vam zdelo njegovo ravnanje. Smešno, ali ne, zlasti če gre za kakšno malenkost? Pa

boste videli, da vas bo jeza kar v trenutku minila in da se boste sami sebi nasmejnili. Kdor zna storiti to, je na pravil velik korak na poti k obvladovanju samega sebe.

V življenju je dosti reči, ki jih z razumom ne moremo doumeti. Toda tam, kjer modrost sama ni več dovolj, tam pomaga pogosto smeh, da se vdamo v nepremagljivo usodo. Smeh je tu zdravnik. Koliko je umetnikov, ki so slikali in pisali najbolj smešne stvari takrat, ko jim je obup trgal dušo. Zato je tudi toliko umetnin, pri katerih bi se lahko z enim očesom smejali, z drugim pa jokali.

Smeh je v bistvu nekaj žalostno-komičnega. Največkrat se smejemo nedoumljivosti življenja, nepopolnosti toliko česčenega človeka, ki misli, da je vzvišen nad vsem stvarstvom. Toda vzvišeni smo samo v enem: da se znamo smejati. In zato moramo biti kar hvaležni tistim, ki nas znajo razvedriti in s tem obogatiti za lep trenutek v življenju.

Otrok brez očeta

Vsako leto se pri vpisovanju otrok v šolo ponavljajo isti prizori: v šolo pride ženska, največkrat delavka ali služkinja, s počasnimi koraki, trepetajo, pojasnjuje in išče krstni list svojega otroka. Ta otrok je brez očeta in ob njegovem krstnem imenu je zarisana usodna beseda: «nezakonski». Bil je žalosten, vsakdanji roman in nazadnje je bilo vsega konec. Ostalo je samo to ubogo dete, ki čuti vse težave svojega življenja, čeprav še ne ve pravega vzroka. To je otrok brez očeta.

Mnogo je otrok, ki so očeta izgubili, toda to ubogo dete ga sploh ni imelo. Z nekakšno zaumnostjo in s čudnim izrazom na obrazu pove marsikateri otrok, da je njegov oče umrl, a nezakonski sploh ne govori o očetu in ne samo to, da ga nima. Mati-ndona pripoveduje svojemu sinu ali hčeri, kako je bilo takrat, ko je še oče živel, in čeprav življenje morda ni bilo lero in svetlo, vendar polnšeja dnevi, ki se odmikajo, slika tistega, ki se ne bo nikoli prnil. Otroci, ki mu je oče umrl, sliši dosti o njem, v spomin se mu zariše, da ga vidi vsega lenega, dobrega, a ta ubogi nezakonski otrok je prikrajšan za velik, tovel spomin. Pozneje — pogosto že v osnovni šoli — zve otrok, kaj pomeni beseda «nezakonski», in vse kar o tem sliši, je grdo Senca vsega pade naposled na materin obraz. Pozneje pride trenutek, ko vrže otrok prstič materi v obraz njen groh, ko ji zabrusi prvo surovo besedo. Koliko je že bilo tragedij, ki so jih povzročili nezakonski otroci!

Ta problem snada vsekako med najpomembnejša socialna vprašanja in že dolgo se trudi ženske organizacije, da bi ga rešile. Te organizacije se dobro zavedajo, kakšne mučenice so nezakonske matere že od trenutka, ko so splošle svojega otroka, in kako kmalu postane mučenik tudi otrok sam. Nezakonska mati se mora nenehno skrivati z otrokom, ki ga nosi še pod srcem, pred očmi sveta ali pa mora do zadnjega trenutka pred porodom naporno delati. Kolikšno škodo trpi tu otrok na svoji telesni in tudi duševni moči, se je že pogosto videlo. Dandanes imamo sicer tudi pri nas zavode, kjer se lahko mati skrije s svojim nerojenim ali rojenim otrokom, toda zaščita v takšnih domovih ne more biti dolga. Najprej odide

mati, potem otrok, da napravita prostor drugim.

Čas bi že bil, da bi izginila razlika med zakonskim in nezakonskim otrokom. Kadar se bo to zgodilo, bo potrebovala država dosti manj denarja za razne domove za najdenčke, za prisilne delavnice in za ječe. Takrat bo ostalo več denarja za šole, v katerih bodo vsi otroci dobili enako vzgojo.

Dojenček mora imeti red in mir

Vsaka mlada mamica je zaljubljena v svojega otroka. Posebno prvega bo kaj rada razvajala, pri tem pa ne pomisli, da otroku lahko škoduje. Nespetno je, če mlada mati dojenčka neprestano previja. Posebno ponoči mora imeti dojenček mir, da se lahko naspi. Če smo pa otroka zelo razvadili in ga prepogostokrat previjamo, bo tudi ponoči takoj zajokal, kakor hitro bo moker, in ga bo treba tudi ponoči dostikrat previjati. Razumljivo je, da mora biti dojenček snažen, vendar ne smemo pretiravati. Dovolj je, da dojenčka ponoči enkrat previjemo, to je takrat, ko ga nahranimo. Čez dan nahranimo dojenčka vsake tri ure. Pametna mati bo natanko pazila na ure. Če začne dojenček pred časom jokati, naj mati pogleda, ali ni morda moker. Če je, naj ga previje, vendar mu naj ne da hrane prej, dokler ne pride njegova ura. Tako se otrok že od malega navadi na red.

Otroka moramo vsak dan kopati. Ne katere matere kopajo dojenčka zjutraj, druge zvečer. Pri kopanju moramo zlasti paziti, da otroka pravilno držimo in da se ne prehladi. Za dojenčka je dovolj, da je v vodi pet do šest minut.

Tudi nozimi moramo voditi dojenčka na sveži zrak. Glavico mu zavarujemo s toplo čepico in ga tudi sicer toplo oblečemo. Za izprehode si izberimo vselej solnčne poti. Samo ob slabem vremenu in v hudem vetru naj ostane otrok ves dan doma. A tudi v tem primeru je dobro, če postavimo voziček z otrokom za eno ali dve uri k odprtemu oknu. Mati naj skrbno pazi, da bodo vrata sobe zaprta, da ne bo vleklo čez dojenčka.

Nihče, tudi mati sama, ne sme poljubljati dojenčka na usta. Otroka tudi ne smemo poljubljati na roke in prste, ker dojenček rad nosi roke v usta.

Kako vzgajamo otroke

Kdor je kdaj opazoval otrokov razvoj, se ni mogel dovolj načuditi, kako dojemljivi so otroci za vse, kar se dogaja okoli njih. Odrasli ljudje morajo samo pomisliti, kako težavno je učenje tujih jezikov, koliko se morajo ukvar-

jati s slovničnimi pravili in besedami in kako redko se nauče jezika tako popolno, kakor je potrebno. Otrok pa se kar mimogrede navadi govorjenja, pridobi si presenetljivo velik besedni zaklad, nauči se pravilno sestavljati stavke in kmalu docela obvlada svojo materino govorico. Vse to se ne zgodi po dolgotrajnem učenju in naporu. Otrok se mimogrede navzame vsega znanja. In prav tako je tudi z vsem drugim, kar ga obdaja. Tako dojemljiv je, da moramo strmeti. Vsega se navadi, tudi slabih lastnosti staršev, ki si jih privojsi s svojim prirojenim darom za posnemanje. Če upoštevamo vse to, moramo reči, da je bistvo vzgoje prav za prav v posnemanju.

Besede »to moraš storiti« ali »tega ne smeš storiti« niso glavno. Starši sami se morajo vesti tako, kakor žele, da se bo vedel otrok. Ne smemo misliti, da se začne duševni razvoj otrokovega značaja šele tedaj, ko začne dete govoriti ali hoditi. Že dojenček čuti svojo okolico. Da, še več: razvoj otroka je odvisen tudi od vedenja matere med nosečnostjo. Dober zgled, to je začetek in konec vse vzgoje, pa tudi njen najtežji del. Kajti znano je, da je poučevanje samo lahko, pač pa je težavno, če hočemo živeti tako, kakor učimo otroka. Opazili bomo, da ima otrok skoraj vselej nezmotljivo zanesljiv občutek, kaj je prav in kaj ne, in da ga v tem občutku ni mogoče premotiti. Če hoče mati odpraviti otroka s kakšno lažjo, otrok to čuti in si misli svoje. Mati, ki hoče kaj storiti za svojega otroka, mora zbuditi v njem vtisk, da ima opravka z zaupanja vrednim človekom. Nezaupni ljudje, ki sovražijo svet in druge ljudi, so se navzeli tega občutja skoraj vselej v rani mladosti, če jim je zbujała okolica upanja, ki se niso uresničila, če jim je obetala kaj, kar se ni zgodilo. Mati mora tudi zbuditi v otroku občutek, da je njena liubezen neizpremenljiva in da bo dobil otrok pri njej zavetje, naj se zgodi kakoli. Tudi če je storil kaj napačnega, ga mora občutiti, da ga bo ona potolažila, tako obvladovati, da se ne boji niti kazni. Razmerja, ki se nastalo na takšen način med materjo in otrokom, ne more življenje skoraj nikoli razdreti. Seveda mora imeti taka vzorna mati dosti značaja in zelo mnogo liubezni in nesebičnosti. Toda katera mati bi ne imela rada teh lastnosti?

Razen tega učinkovanja na otrokov značaj ima mati še nalogo, da zbudi v otroku čimprej zavest v lastno moč. S svojim vplivom mora poskrbeti, da bo postal otrok na vse načine neodvisen in pogumen. Tudi oče mora pomagati pri vzgoji otroka. Ne sme se skriti v svoje poklicne dolžnosti, kajti otrok mora občutiti do njega isto zaupanje kakor do matere in mora videti tudi v očetu zaupanja vrednega, odločnega moža, ker bo drugače dobil čisto napačen pogled na svet. In tak napačen pogled se težko kdaj popravi. Zelo slabo je, če odnošati med očetom in materjo niso dobri. Vsekako bo to na dete slabo delovalo. Oče in mati morata torej gledati na to, da se bosta med seboj dobro razumela in da bosta skupaj skrbela za vzgojo svojega otroka.

Zelo slabo učinkuje tudi čezmerna ničemurnost staršev, ki hočejo napraviti iz otroka čim več, namestu da bi mu dali to, česar potrebuje po svoji duševni razvitosti. Takim otrokom se v življenju ne godi prav dobro in se mo-

rajo pokoriti za slabosti in napake svojih staršev.

Zlasti morajo vzgojitelji paziti, da se otrok nauči pravilno občevati z drugimi otroki. Mora se jim prilagoditi, ne pa podvreči. Tudi gospodovalen ne sme biti, ker bo drugače v življenju slabo vozil. In nečesa ne sme pozabiti. Do svojih prijateljev se mora vesti res prijateljsko in tovariško.

Krepiti moramo pri otroku zaupanje v samega sebe, da se bo naučil računati na lastno moč in zmoglost. Napačno je, če otroku zmerom pripovedujemo: »Tega vendar še ne znaš!«, »Tega še ne razumeš!«. S tem motimo otrokov razvoj in smo prav podobni tistim ljudem, ki neprestano pripovedujejo bolniku: »Še nekaj mesecev počakaj, pa boš ozdravel!« Kakor je treba bolniku reči, da je že skoraj zdrav in da se mu bo zdravje prav hitro povrnilo, tako moramo tudi otroka navajati k zaupanju na lastno moč.

Zaupanje do sveta in zaupanje do samega sebe, to sta dve opori, ki ju mora dobiti vsak otrok in ki mu ju morajo dati starši, če hočejo po pravici nositi ime, da so vzgojitelji.

Pustite otrokom pravljico o Jezuščku!

Božič je najlepši in največji praznik otrok. Spomnite se samo na svoja otroška leta in spoznali boste, da niste bili nikoli tako srečni kakor na sveti večer, dokler ste še verovali v prelepo pravljico o Jezuščku. Že dva tedna pred božičem so se vaše misli neprestano v razburjajočem veselju oklepale svetega večera. Koliko pričakovanja, koliko hrepenenja, koliko lepih sanj! »Jezušček hodi okoli in razmišlja, kaj naj bi prinesel otrokom.« vam je rekla mati. »Le pridni bodite, da bo tudi vam kaj prinesel!« In potlej ste ugibali, kaj neki vam bo prinesel. Želeli ste si to in ono in ste z neokretno roko napisali Jezuščku ginljiva pisemca in verovali, da jih je prišel ponoči z okna vzet... Ali niso bili to najlepši časi v vašem življenju? Ali niste bili takrat najbolj srečni?

Moderna pedagogika zahteva od staršev, naj se otroku nikoli in nikdar ne zlažejo. Moderna pedagogika obsoja pravljico o Miklavžu in o Jezuščku. Toda prav za prav gre za to: ali je razočaranje nad lažjo staršev res tako veliko, da odtehta vse veselje in vso srečo, ki jo je otrok občutil, dokler je veroval v pravljico? Premislite in sodelite sami. Ali je na vas resnica tako porazno vplivala, da so se vam potem zdeli vsi sveti večeri grdi? Če vas resnica ni tako zagrenila, potem pustite tudi svojemu otroku pravljico o Jezuščku! In če bo pozneje, ko bo večji, začel dvomiti o Jezuščku in Božičku, tedaj odlašajte z resnico in pustite mu še za leto dni vero v božično pravljico! Preženite prve dvome! Ko pa teh dvomov ne morete več premagati, potem razložite otroku, kako in kaj. Vaše materinsko srce bo našlo pravo pot, da razočaranje ne bo preveliko. Vaše materinsko srce bo že poiskalo prave besede, ki ne bodo preveč bolele. In če se bodo potem otroku ulile solze nad prvo veliko izgubo, potem razložite otroku pomen, ki ga ima božič za odrasle. Povejte mu, da je božič praznik liubezni, dobrote in medsebojnega obdarovanja, da prioravimo drug drugega malo veselja. In očke, ki so se še

pravkar lesketale v solzah, se bodo hitro spet zjasnile, zakaj otrok bo vedel, da bo vkljub vsemu na sveti večer dobil pod drevesčkom darila in jaslice.

(A. B.)

Nekaj splošnih navodil za dame in gospode

Če gresta dama in gospod po stopnicah, hodi dama ob ograji. Če so stopnice dovolj široke, stopata lahko vstric. Če so pa stopnice ozke ali polžaste, stopa gospod naprej, dama za njim.

Mnogi ne vedo, kako je treba stopiti v javen lokal. Če pride v kavarno večja družba dam in gospodov, stopi eden izmed gospodov naprej. Kakor hitro stopi v kavarno in napravi nekaj korakov, se mora odkriti. Potem poišče primerno mizo, kamor odvede dame. V javen lokal ne sme stopiti dama prva. Gospod pomaga dami sleči in obleči plašč in ne dovoli, da bi natakarn pomagati pri tem opravi. Natakarn sme pomagati samo gospodu obleči plašč ali pa dami, ki je sama prišla v kavarno.

Če hočeta dama in gospod stopiti v cestno železnico, vstopi najprej dama, potem gospod. Ko pa izstopata, izstopi najprej gospod in ponudi dami roko, da ji pomaga pri izstopanju.

Kruha ne smemo rezati v majhne koščke, ampak ga zmerom samo lomimo.

Zlico držimo v desnici tako, da sloni ročaj na sredincu, palec pa leži nad držajem in se dotika kazalca.

Nož držimo v desnici tako, da leži držaj v dlani. Tudi vilice držimo v levici tako, da leži držaj v dlani. Nikoli ne smemo vilic ali pa noža držati tako kakor svinčnik, da bi gledal držaj izmed palca in kazalca.

Kozarec primemo nekako pri sredini. Pri tem ne smemo odkrečiti mezinca.

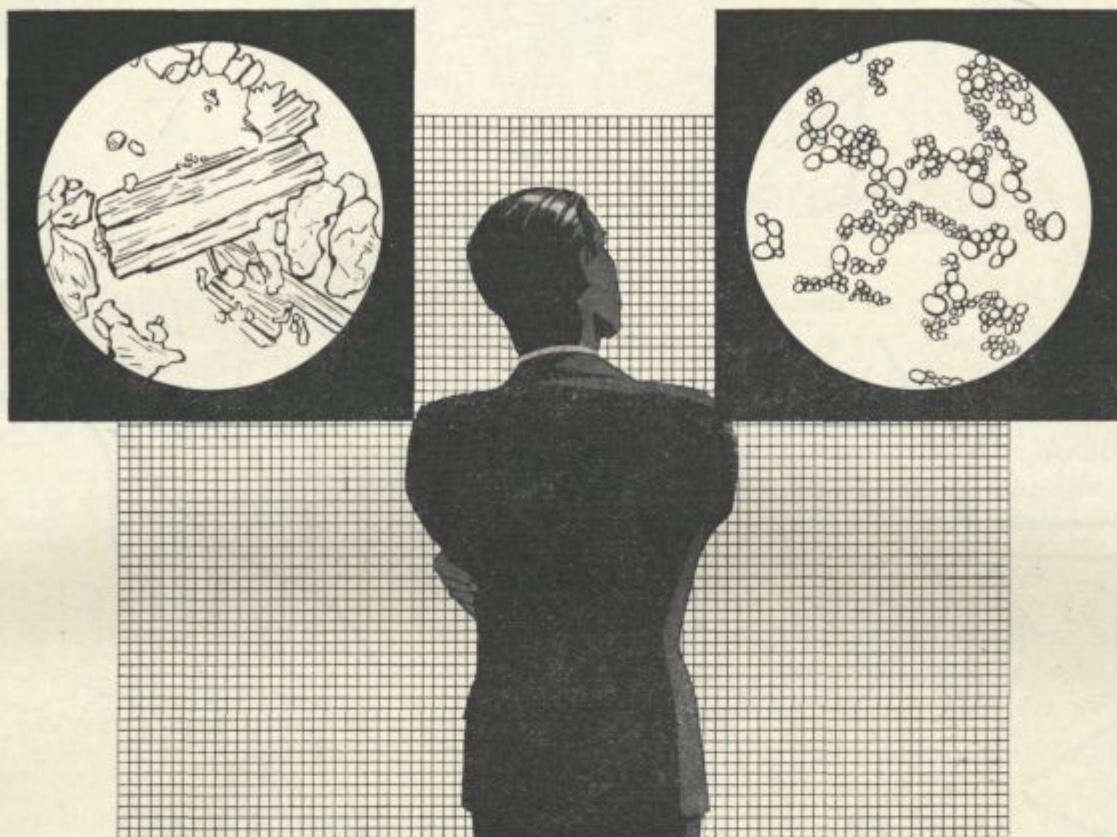
Gospod ne sme stopiti s prižgano cigareto v trgovino. Nevkludno je, če pozdravi gospod s cigareto v ustih, še bolj nedostojno pa je, če govori s cigareto v ustih.

Lepo ni, če ženska kadi. Če pa že mora kaditi, ne sme kaditi v vlaku, na cestni železnici ali pa na cesti. Kaditi tudi ne sme v taki družbi, kjer drugi ne kade. Dama si ne sme prižgati cigarete ob gospodovi cigareti. Gospod mora v ta namen postreči dami s prižgano vžgalico.

Dama in gospod smeta hoditi izpod roke le tedaj, če sta poročena ali zaročena. V vsakem drugem primeru izpostavlja gospod s tem svojo spremeljevalko le hudobnim jezikom. To velja tudi za zvečer, če se večja družba odpravlja s kake prireditve domov.

Če obišče dama v spremstvu gospoda restavracijo ali kavarno, govori z natakarnjem gospod. O izberi jedi se naj-

Razsodite sami!

Na levi okorna, ostroroba zmes navadne zobne kreme, na desni fina, skrbno zmleta zmes Sargovega Kalodonta. Ako pomislite, koliko morajo zdržati zobje s čiščenjem ne samo v enem letu, temveč v vsem življenju, tedaj ne boste več odlašali da uporabljate vedno Sargov Kalodont. Kajti pri Sargovem Kalodontu veste: izredno fina sestavina polira zobno sklenino zares prizanesljivo. Neštetokrat preizkušeni sulforicinoleat, ki ga v naši državi vsebuje edino Sargov Kalodont, odpravi in prepreči nevarni zobni kamen, ki je vzrok tolikih velikih zobnih bolečin.

★ **Pozor!** Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

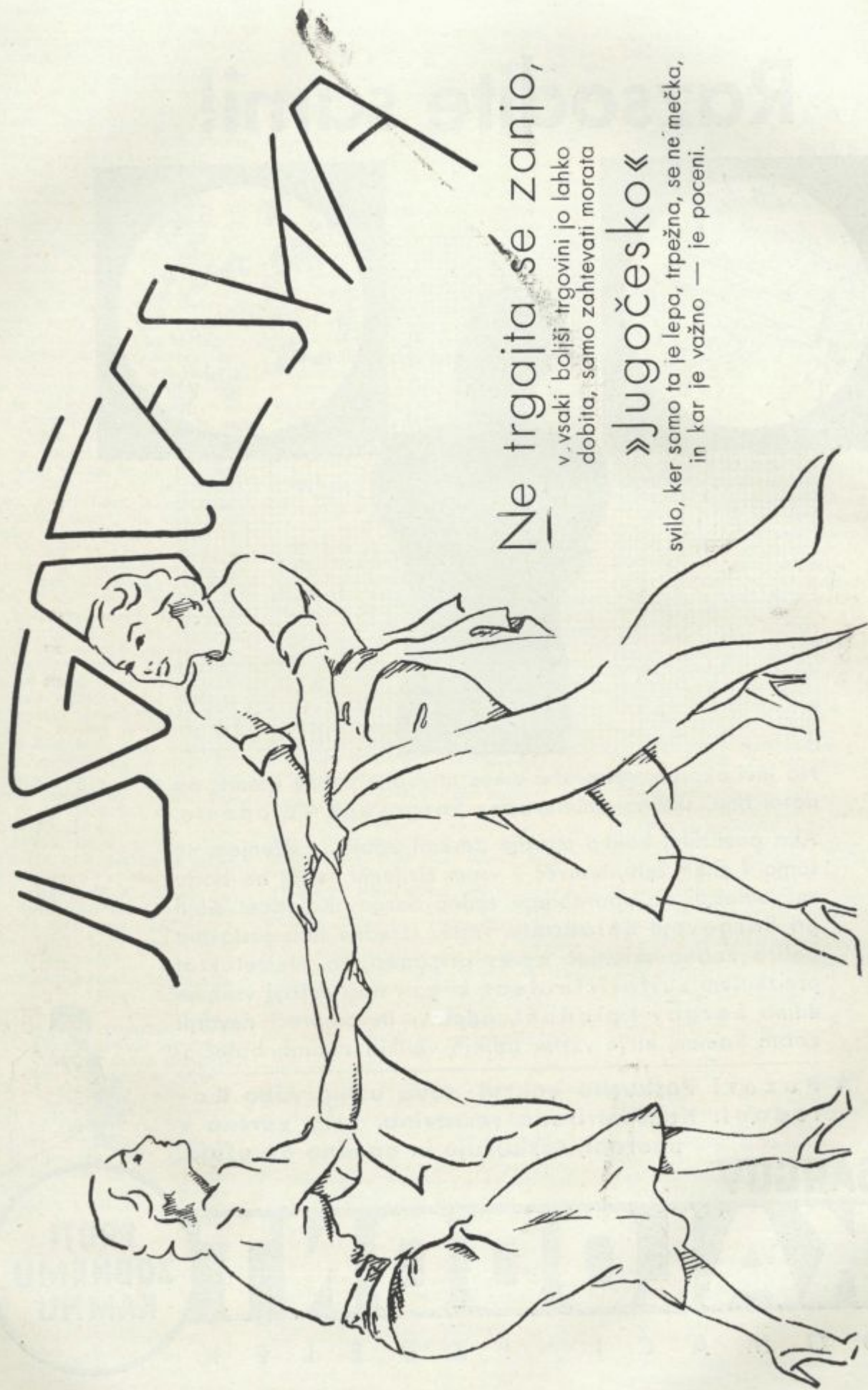
SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

Ne trgajta se zanjo,

v vsaki boljši trgovini jo lahko
dobita, samo zahtevati morata

»Jugočesko«

svilo, ker samo ta je lepa, trpežna, se ne mečka,
in kar je važno — je poceni.

prej pogovori z damo, potem pa naroči natakarku, kaj naj prinese.

V vsakem javnem lokalu se moramo mirno in tiho vesti. Samo slabo vzgojeni ljudje se glasno smejejo in glasno govorijo. Če so v kavarni vse mize zasedene in moramo prisesti k tujim ljudem, ni potrebno, da bi se gospodje predstavljali. Prav tako ni potrebno, da se gospodje predstavljajo, če se vozijo v istem oddelku železnice in se med potjo razgovarjajo.

Z natakarkji, s slugami, s posli in z vsemi podrejenimi moramo biti zmerom vljudni in prijazni. Samo slabo vzgojen človek je proti njim osoren.

**Postal je včasih
tudi zelo hud, toda vedno
dobronamerno**

Razne lahkomiselnosti

«Če me ne bo doma, bo ključ pod pragom», je dejala mati odrasli hčeri, ki ni imela ključa in bo najbrže prišla šele takrat iz službe, ko matere ne bo več doma.

Seveda bi bila lahko mati ključ izročila tudi hčeri, toda utegnilo bi se zgoditi, da bi hči prišla pozneje domov in da bi potem morala mati čakati! Naposled pa ni nič posebnega ali čudnega, če denemo ključ pod prag. To se ne zgodi samo enkrat, ampak tako pogosto, da postane že navada.

Nekega dne pa — ključ je ležal spet pod pragom — je hči opazila v stanovanju nered, ko je prišla domov. Kmalu je spoznala, da so gospodarili v stanovanju nepoklicani gostje. Velik hrušč, policija in ugibanje, kako je mogel tujec vdreti v stanovanje, ko je bil vendar ključ skrit pod pragom...

Pogosto se zgodi, da ključ na tak način spravljamo in ne pomislimo, da bi utegnili na to misliti tudi tisti, ki žive od človeške lahkornosti — vlomilci. In tem ljudem časih še olajšamo delo, ko jim napišemo na vrata: «Vr-nem se ob tej in tej uri!»

V skoraj vsakem stanovanju imajo na vratih predal za pošto. In skoraj vsi ti predali se dajo zakleniti. Kako bi bilo, če bi stanovanjski ključ rajši vrgli v predal, odkoder ga lahko dobimo samo s ključkom, ki ga vzamemo s seboj. Tak predal je vendar dosti bolj zanesljiv kakor prostor pod pragom.

In ker že govorimo o lahkornosti, bi omenili še nekaj drugega. V neko stanovanje so vlomili tatovi in ukradli hranilno knjižico. Ta knjižica je bila vinkulirana, tako da denarja ni bilo mogoče dvigniti brez tajnega gesla. In vendar so vlomilci denar dvignili, kajti geslo je bilo lepo napisano — na zadnji strani knjižice v levem zgornjem kotu.

Mogoče je, da bi utegnili ljudje, ki imajo slab spomin, in tisti, ki imajo več hranilnih knjižic z različnimi gesli, te važne besede pozabiti. Toda zaradi tega gesel še ni treba pisati v knjižico samo! Ali pa uporabimo v tem primeru vsaj kakšno tajno pisavo!

In kar se tiče stanovanjskega ključa, bi bilo bolje, da, najbolje, če bi izdali tiste dinarje, kolikor stane nov ključ, in bi tako lahko živeli vsaj v zavesti,

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

Da, razhudil se je dobri župnik Kneipp, če je kdo prišel k njemu po dober svet, a se potem ni po njem ravnal.

Tudi danes bi Vam župnik Kneipp rekel: „Če ste zdravi, zahvalite Boga, če pa ste bolni, si pomagajte previdno. Zdravemu kakor bolnemu pa to-le ohranjuje in vrača zdravje!“

Mišljena je seveda posebna sladna kava, ki je pripravljena po natančnih predpisih župnika Kneippa in se zato tudi po njem imenuje, namreč:

Kneippova sladna kava.

da z našim ključem noben nepovabljen gost ne bo mogel priti v naše stanovanje.

Še nekaj bi tu omenili. Sicer ni v zvezi z denarnimi izgubami, vendar pa lahko povzroči dosti jeze in tudi stroškov. Namreč tole: Ni dobro, če se preveč na glas menimo o kakšnem človeku v kavarni ali pa v tramvaju in če povemo preveč glasno njegovo ime. Moralo bo zanimalo kakšnega tihega poslušalca glasno pripovedovanje o slabem gospodarstvu gospe K. ali pa o zanikanih otrocih gospe B. Takšne besede se prav pogosto raznesejo dalje in od jeze do prepira in tožbe zaradi žaljenja časti je pot pogosto prav kratka.

V kuhinji

Varčna kuharica lahko dosti prihrani, če zna vse ostanke dobro porabiti. Gospodinja, ki zmeče vse ostanke v pomije, bi se močno začudila, če bi ji ob koncu meseca kdo povedal, koliko je

Nivea-creme varuje Vašo kožo

Ne slabo vreme, ne domaca opravila ne morejo skodovati koži, če jo negujete z Niveo. To svojo lastnost, ki kožo varuje in hkrati olepšava, ima Nivea zahvaliti Euceritu, ki ga ima v sebi in ki nadomešča naravno masčobo kože. Zato je tudi Nivea nekaj čisto posebnega in se ne da z ničimer drugim nadomestiti Vasa koža potrebuje Niveo, da ostane mlado, tna in lepa.

Jugoslov. P. Beiersdorf & Co.
d. z o. j., Maribor.

s tem izgubila. Dali vam bomo danes nekaj nasvetov, kako lahko zmanjšate svoje izdatke.

Če kuhaš govejo juho, vzemi toliko mesa, da ti ostane juhe za dva dni. Go-

veja juha se mora tri ure kuhati, pri tem porabiš dosti drv in ni vredno, da bi imela toliko izdatkov samo za eno juho. Vso jesen, zimo in zgodnjo pomlad kuhaj tako, da boš imela govejo juho za dvakrat, saj se ti v hladnem letnem času ni treba bati, da bi se skisala. Tako imaš prvi dan govejo juho, goveje meso s prikuhami, drugi dan pa govejo juho, iz ostanka mesa pa faširane zrezke. Če nočeš kupiti toliko mesa, zadostuje tudi, da vzameš dobre mozgove kosti ali pa večji kos govejih jeter. Juha bo prav tako dobra in okusna. Na ta način te juha za drugi dan skoraj nič ne stane.

Če pečeš nečenko, perutnino ali pa zrezke, odcedi mast in jo shrani v porcelanasti skodelici. Meso je že samo na sebi dovolj sočno, če si ga pravilno pekla, z odcejeno mastjo pa zabeliš prikuho in juho, tako ti ni treba rabiti nove masti in s tem lahko sčasoma dosti prihraniš. Mastno svinisko pečenko peci v pečici, ne da bi ji dodala še posebej kaj masti. Mast, ki je v pečenki, se bo razpustila, in pečenka bo dovolj sočna in mastna. Isto velja za masne pečenice.

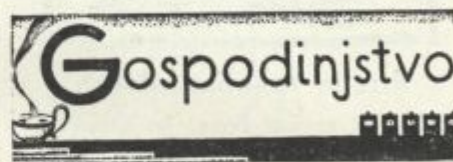
Ostankov kruhovih cmokov ne vrzi v omijel! Tudi če ti je ostal samo en cmok, ga shrani, drugi dan ga pa zreži na rezine, ki jih uporabiš kot jušni vložek. Če ti je ostalo več cmokov, jih zreži na rezine, prepraži in serviraj k prikuhi.

Beljake, ki so ti ostali, lahko porabiš za praženec. Če vzameš za praženec samo beljake, bo sicer bolj blede barve, vendar prav tako okusen. Beljake porabiš lahko tudi za kruhove cmoke. Dokler smo živeli še v boljših gospodarskih razmerah, so gospodinje navadno napravile iz preostalih beljakov razne močnate jedi. Dandanes, ko je sladkor tako drag, naj jih gospodinja raje uporablja za vsakodnevno kuho.

Posledica.

Zakonca Kovačeva sta se pripravljala na izlet, pa reče mati Katarina: «Poslušaj, stari, radio je napovedal, da bo danes dež.»

Oče Kovač jo je pokaral: «Vidiš, kaj delaš! Ali ti ne pravim zmeraj, da nikar ne odpiraj radia!»

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z nstrgano kašo. 2. Govedina. Krompirjev pire. Dušeno korenje (310).
Zvečer: Praženec. Kompot.

Torek.

Opoldne: 1. Guljaževa juha. 2. Kruhovi cmoki. Češpljevec (povidel).
Zvečer: Zeljate krpice (284).

Sreda.

Opoldne: 1. Postna močnikova juha (18). 2. Irska pečenka (207). Brusnice.

Zvečer: Kostanjev narastek.

Četrtek.

Opoldne: 1. Špinačna juha. 2. Stuffato. Makaroni s parmezanom.
Zvečer: Češpljeva kaša.

OTROŠKA MOKA

NESTLE

je lahko prebavljiva in zelo okusna ter daje Vašemu otroku močne kosti, polno lice in zdrav videz.

Brošuro „Nasveti zdravnika mladim materam“ pošljemo na zahtevo, adresirano na „Nestle“ Zagreb, pošt. pred. 371, brezplačno.

Vsaka žena je ponosna na svojega moža,

ČE IMA OČIŠČENO IN LEPO S PARO ZLIKANO OBLEKO / S TEM ČIŠČENJEM IN LIKANJEM NE IZGUBI OBLEKA BARVE IN JE KAKOR NOVA / UNIČIJO SE TUDI VSE BOLEZENSKE KLICE / ŽENE AKO HOČETE VSE TO IMETI, POTRUDITE SE K T V R D K I

Fr. Šimenc

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 8, ALI PA V SPREJEMALIŠČE, KNAFLJEVA UL. 2

Petek.

Opoldne: 1. Juha iz brstičnega ohrova (26). 2. Sirovi štrukli iz kvasnega testa (411). 3. Čespljev kompot. Zvečer: Marinirane ribe.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z rižem. 2. Govedina. Fižol v omaki. Špageti. 3. Zdrobov narastek z malinovcem ali borovničnim sokom.

Zvečer: Ocvrta jajca. Špinača.

Nedelja.

Opoldne: 1. Možganja juha. 2. Telečja pečenka. Opečen krompir. Pesa. 3. Pomarančna torta.

Zvečer: 1. Jetrna pasteta. 2. Čaj.

Božični večer.

1. Poljska jajca. 2. Ocvrta riba. Solata. 3. Potica. Čaj.

Silvestrov večer.

1. Grahova juha z opečenim kruhom. 2. Pečena riba s smetano (135). Maslen krompir (293). 3. Jajčni punč. 4. Čajno pecivo. 5. Sadje.

Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recept.

Kostanjev narastek.

Skuhamo 25 dkg kostanja, ga olupimo in pretlačimo. Posebej mešamo 5 dkg presnega masla, 4 rumenjake in 5 dkg sladkorja, dokler se ne peni. Nato pridenemo pretlačen kostanj, na drobno sesekljan limonovih olupkov in sneg iz 4 beljakov. To zmes stresemo potem v namazano kozico ali v skledo in jo pečemo, dokler ne zarumeni. K temu narastku lahko serviramo tolčeno sladko smetano.

Stuffato.

Kos govedine potolčemo, preslanimo, osolimo in opopravimo. Nato vržemo v kozico nekaj lavorjevih listov, veliko čebulo, v katero zapičimo več nageljnovih žebic, kosček narezane zelene, dve zmečkani sardeli, malo popra in kumine, nazadnje pa meso in dve žlici

masti. To potem dušimo in prilijemo, ko začne meso rumeneti, kozarec rdečega vina. Če meso še ni popolnoma mehko, ko vino prevre, prilivamo po malem še juhe. Omaka mora biti precej gosta. K mesu serviramo makarone s parmezanom.

Marinirane ribe.

Kakršnokoli ribo narežemo na koščke, ki jih osolimo, povaljamo v moki in spečemo na razbeljenem olju. Ko se ohladi, jih zložimo v skledo, pridenemo nekoliko narezane čebule, limonovih rezin, celega popra ter jih polijemo po vrhu z oljem in kisom. Skledo potem pokrijemo in postavimo na hladno.

Zdrobov narastek.

Na $\frac{1}{4}$ l mleka kuhamo 10 dkg pšeničnega zdroba tako dolgo, da se zgosti, in ga denemo hladit. Med tem vmešamo posebej 5 dkg presnega masla, 2 rumenjaka in 5 dkg sladkorja, nazadnje pa primešamo na drobno sesekljan limonovih olupkov, ohlajeni zdrob in sneg iz 2 beljakov. To zmes stresemo v namazano in z drobtinicami potreseno kozico in jo pečemo nekako $\frac{3}{4}$ ure. Narastek serviramo z malinovcem ali pa s kakšnim drugim sadnim sokom.

Pomarančna torta.

12 dkg sladkorja, 4 rumenjake in 10 dekagramov presnega masla mešamo tako dolgo, da se peni. Nato dodamo 7 dkg poparjenih, olupljenih in zmletih mandeljnov ali pa lešnikov (lešnike moramo prej nekoliko opraziti, da jih lahko olupimo), nastrganega limonovega olupka in sok od pol pomaranče, 2 dkg oprazjenih drobtin, 2 kg moke in trd sneg od štirih beljakov. To zmes stresemo v namazano obliko za torte in jo počasi pečemo. Ko se torta ohladi, jo prerežemo, namažemo s pomarančno mezo in oblijemo s pomarančnim ledom.

Pomarančni led. 25 dkg sladkorja, sok in nastrgan olupke cele pomaranče, 2 žlici ruma in kanec vode mešamo približno četrt ure. S tem ledom, ki mora

biti precej gost, da se lepo razlije, oblijemo potem torto.

Poljska jajca.

Trdo kuhana jajca prerežemo po dolgem in izločimo rumenjake. Rumenjake zdrobimo in dalje časa mešamo; nekaj beljakov pa na drobno sesekljamo in jih primešamo rumenjakom. Temu pridenemo še sesekljanega slanika, drobnjaka, nekoliko gorčice in kisle smetane. S to zmesjo napolnimo beljakove skledice, ki jih spečemo potem na razbeljenem presnem maslu, da lepo zarumenijo.

Jajčni punč.

2 rumenjaka in 2 dkg sladkorja mešamo tako dolgo, da se peni. Potem prilivamo počasi $\frac{1}{20}$ l mlačnega, precejene mлека, dodamo kozareček ruma in četrt kozarčka vanilijevega likerja. Vse to stepamo nad ognjem, dokler ne zavre in še vroče serviramo s keksi ali piškoti.

Medeni piškoti.

V $\frac{1}{2}$ l medu prevremo 50 dkg sladkorja, pridenemo nato 3 dkg cimeta, 1 dkg zmletih nageljnovih žebic, olupke ene limone, 25 dkg poparjenih, olupljenih in zmletih mandeljnov in 73 dkg moke. Iz te zmesi zgnetemo testo, ga potem tenko razvaljamo in izrežemo iz njega z različnimi obodci piškote, ki jih v dobro namazani pekači spečemo, da so lepo rumeni.

Masleni kolački.

28 dkg presnega masla in 21 dkg stolčenega sladkorja mešamo kake pol ure. Nato pridenemo eno celo jajce, kozareček likerja, nastrganih olupkov od pol limone, nekoliko cimeta in nazadnje še 85 dkg moke. Iz te zmesi zgnetemo na deski testo, ki naj pol ure počiva. Testo potem na tenko razvaljamo in izrežemo iz njega z obodci, ki imajo obliko raznih rož, piškote. Pokladamo jih v namazano pekačo, jih po vrhu pomažemo z beljakom, potresemo s sladkorjem in spečemo v ne prevroči pečici, kjer naj se bolj suše kakor pečejo, da ostanejo lepo beli.

Scherkovi
Nasveti

Puder, ki se
obdrži,

je «Scherkov
Mysticum pu-
der». Ta puder
prekaša vse
druge s svojo
sestavino in ker
je nedosegljivo
fin in duhteč.

Prekrasna usta
po obliki in bar-
vi do Scherkova
rdečilo za usta,
ki pa ni kričče.

Črna?
mnogo bolj Vas
bo ljubila, če mu
ublažite napi-
jetnost pri britju.
Nabavite mu
«Tarr vodo»,
ki ne učinkuje
samo antisep-
tično, marveč
napravi kožo
tudi gladko in
nežno.

SCHERK
PARIS - NEW YORK

Scherk
Face
Lotion

Scherkova voda za
negolico. Pomagala
bo tudi Vam, a samo
pri redni uporabi.
Lice čisti od za-
jedalcev ter mu daje
svež in mladosten
videz. Dobi se v
vseh boljših stro-
kovnih prodajalnah
za ceno Din. 18.-,
35.-, 56.- itd.

Pošljem Vam prav
rad vzorec, če pošlje-
te svoj naslov trdk
Ljudevit Schön, Za-
greb, Jelačičev trg 1.
ter priložite Din. 3.-
v poštinih znamkah
za poštnino.

Polepšavalo Vas kremo „LA TOJA“

ki hranijo, zdravijo in tonizirajo kožo.
Crema universal „La Toja“ za stalno uporabo / Crema sin grasa „La Toja“ (suha) / Crema normal „La Toja“ (mastna) / Cold cream „La Toja“ (mastna, hranilna)
Preparate „La Toja“ dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah / Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: „CHEMOTECNA“, družba z o. z.
Ljubljana, Mestni trg 10.

Marelični kolački.

10 dkg sladkorja in 2 beljaka mešamo tako dolgo, da se zmes speni. Nato prilijemo $\frac{1}{8}$ l mleka, dodamo 14 dkg moke in pol pecilnega praška. To zmes namažemo za prst na debelo na namažano pekačo in jo lepo rumeno spečemo. Ko je testo pečeno, izrežemo takoj iz njega okrogle kolačke, ki jih obložimo z marelično ali s kakršnokoli drugo mezgo. Na vrh marmelade pa denemo lahko še pol marelice ali breskve.

Kako pečemo torto, da se ne sesede.

Vsaki kuharici se pripeti, da se torta ali kaka druga močnata jed sesede, čeprav jo je delala natanko po navodilu. Vselej je tega krivo samo to, ker ni pravilno pekla.

Če se je torta kmalu potem, ko smo jo deli v pečico, visoko dvignila, nato pa sesedla, je to znamenje, da smo jo pekli v prevroči pečici in premalo časa. Če si hočemo prihraniti razočaranje in jezo, moramo peči torto in sploh vsako močnato jed, v kateri so jajca in presno maslo oziroma snež, takole: Ko stresemo testo v obliko za torte, jo postavimo na pekač iz pločevine in porinemo vse skupaj v srednjevročno pečico. Vrtec pečice ne smemo takoj popolnoma zapreti, ampak jih pustimo 12 do 15 minut za prst na široko odprta, da se torta, preden dobi na vrhu skorjo, lahko vseskozi pregreje in vzdigne. Če ravnamo tako, tudi ne bo dobila torte vzboklin. Čez kakih 15 minut vrata čist zapremo in pečemo torto določeni čas, dokler ne ostane igla, če jo vanjo zabodemo, čista.

Omenimo naj še, da moramo vse torte, v katerih je presno maslo in ki so normalno velike, peči najmanj po eno uro, sicer se nam sesedejo in niso prepečene. Mimo tega moramo dobro po-

znati tudi pečico, v kateri pečemo. Če nam pečica torto z vrha prehitro prime, si pomagamo tako, da položimo na torto eno ali dve poli čistega papirja, če jo pa od odspodaj vročina prehitro prime, denemo, ko smo pekli torto približno polovico določene dobe, pod pekačo še eno pločevino, da zadržuje vročino.

Odgovori na vprašanja s str. 39

1. Mato Hari.
2. Cedrovino.
3. Angleški običaj, da preživijo konec tedna (od sobote opoldne do nedelje zvečer) na kmetih.
4. Od jantarja, ki se grško imenuje elektron; na njem so najprej opazili električnost.
5. Približno štiri in pol milijona.

Milijoni ljudi uporabljajo in hvalijo že nad 50 let kremo za čevlje «Schmollpasta». Schmollpasta čevlje čisti, jih barva in jim daje lep sijaj ter konzervira ob enem usnje.

Proti kašlju in kataru vzemite stari in mladi priznane Kaiserjeve prsne karamele, če se hočete obvarovati resnih bolezni, ki so dostikrat posledice prehlada.

Pod imenom «Kneipp» se prodajajo različne ponaredbe prave Kneippove sladne kave. Izkušena gospodinja kupuje in vzame samo originalne pakete z varstveno sliko župnika Kneippa! Najnovejša znanost o prehrani priporoča «Kneippovo sladno kavo» kot najbolj zdravo hrano za zajtrk in malico.

Banovinska tkalnica bosenskih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne izdelke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. novembra, št. 11, ki daje tudi vse ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 8;
Beograd, Knez Mihajlova št. 53;
Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Ne samo čaj . . .

„NAŠ ČAJ“

je najboljša domača zeliščna krepljena pijača

„Naš čaj“ dobite v spec. trgovinah

Kmetijska družba v Ljubljani

V šoli.

«Nežka, kaj veš o lastovki?»
«Same dobre reči, gospod učitelj.»

Ta pa zna!

«Prav nič se ne veselim zime. Spet bom moral hoditi pobirat premog...»

«To moram jaz tudi — ampak imam ga takoj dovolj — stojim ob progi in kažem kurjačem mimoidočih vlakov osle...»

Potem ko je šiba pela.

«Zakaj si bi zdaj tepen, Slavko?»

«Torej vidiš, očka, kakšen si. Tepeš me, pa ne veš, zakaj...»

Brez skrbi.

«Gospod doktor, kaj pa če vam operacija na meni ne uspe?»

«Bodite brez skrbi, gospod Plahota, tega ne boste doživeli.»

Smola nedeljskega lovca.

«Včeraj, ko sem šel na lov, se mi je pripetilo nekaj grdega. Pozabil sem doma puško.»

«Pa kdaj ste to opazili?»

«Ko sem dajal ženi zajca!»

Lovska.

Cene: «Moj tovariš je z menoj stavljal, da ne bom mogel nesti, kar bo on na lovu ustrelil.»

Dominik: «Pa kdo je dobil stav?»

Cene: «No, on. Ustrelil je kravo!»

Dobra služba.

Miha: «Kje je zdaj vaš sin?»

Jože: «Na policiji.»

Miha: «Lej, lej, dobra služba. Ali je imel protekcijo?»

Jože: «Kje neki! Odneseš je nekje gos.»

Iz leta 1950.

«Jaz ti bom že dala, ti nehvaležneš! Iz moje dote si se dal pomladiti, in zdaj mi boš hodil za drugimi!»

Slab varuh.

«Mama, ali imam jaz tudi svojega angela varuha?»

«Seveda, otrok, seveda ga imaš!»

«Pa kje je ta moj angel, kadar sem tepen?»

Pomirjenje.

«Da se ne bojiš piti na lačni želodec pivola!»

«Saj to ni na lačni želodec, štiri vrčke sem že izpil!»

Profesorska.

«... in tu, gospodje,» razlaga gospod profesor, «vidite lepo lobanjo gorile. Oblika te lobanje je zares nenavadna. V vsem našem mestu imamo samo dve. Eno ima mestni muzej in drugo jaz.»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 37.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.

Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Josip Strukelj v Ljubljani.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Imela sem vse-razen LJUBEZNI!

*Tragična zgodba žene,
žejne ljubezni, ki je
iskala sorodno dušo*

»Vse sem imela, kar si žena more želeti — denar, dragocenosti, drage obleke — vse razen ljubezni. Občutila sem se nesrečno in zapuščeno in naveličala sem se samotnega življenja po razkošnih hotelih. Noben moški me ni snubil in vedela sem tudi zakaj: imela sem strašno slabo polt. Koža je bila pokrita z zajedalci in razširjenimi znojnici. Kar sem poizkusila zoper to, nič ni koristilo. Takrat sem po nasvetu svojega zdravnika

preizkusila belo kremo Tokalon. Že v nekaj dneh je bila koža bolj sveža in jasna. V tednu dni so vse razširjene znojnice z zajedalci vred izginile in koža je bila gladka, mehka in bela. Kmalu sem se poročila z možem po glasu svojega srca.

Bela krema Tokalon (ki ni mastna) vsebuje

prečiščeno smetano in oljčno olje. Te sestavine predro v znojnice in spravijo na površje globoko skrito nesnago, do katere milo in voda ne moreta priti. Druge sestavine bele kreme Tokalon pa redijo in pomlajujejo kožo, strnejo razširjene znojnice ter tudi najtemnejšo in najodpornjšo kožo v treh dneh napravijo mehko, belo in gladko. Celo žene srednjih let lahko dobijo svežo lepo polt, s katero bi se mogla ponašati vsaka mladenka. Uspešni rezultati so zagamčeni, ali pa se denar vrne.

To je nekaj drugega!

«Rekel si, da je moja zadnja knjiga najslabša, kar sem jih spisal?»

«Ne, rekel sem, da je najslabša vseh knjig, kar jih je bilo kdaj spisanih. Jaz vendar nisem nikoli oseben!»

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave, od preprostih
do najfinejših, Vam oskrbi

knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/II

MEZ
odlična prediva
za ročna dela

C.M.S.

Za dame

79

2945-64734

Trpežni in odporni čevlji za ulico in urad iz rjavega in črnega telečjega boksa z zaponko, usnjenim podplatom in široko usnjeno peto. Stanejo samo Din 79-

79

1675-66555

Damski štrpacni čevlji izdelani iz črnega in rjavega boksa z usnjenim podplatom, polvisoko leseno peto in solidnim okrasom. Stanejo samo Din 79-

79

5625-44216

Elegantni čevlji izdelani iz črnega in rjavega telečjega boksa z elegantno tenko visoko peto. Stanejo samo Din 79-

99

4625-44787

Zadnja novost! Elegantni in močni športni čevlji iz finega telečjega boksa. Nizka peta omogoča lahko in udobno hojo. Najbolje pristojata k kostimu in vsaki športni obleki. Stanejo samo Din 99-

99

1875-66516

Čevlji izdelani iz prvovrstnega laka z polvisoko peto in špango. Najprikladnejša obutev za starejše dame. Stanejo samo Din 99-

129

5525-33242

Novost! Zadnji pariški model! Za elegantno damo kraspi čevljički na vezanje iz najboljšega ševroa. Zelo lahki in trpežni. Stanejo samo Din 129-

Bata